

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL

2022 • XV. évfolyam • 1. szám

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL
2022 • XV. évfolyam • 1. szám
2022. április 1.

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő
Lámfalusi Ibolya

Szerző
Vörös-Illés Ivett (szerk.)
voros-illes.ivett@aki.gov.hu
Péter Krisztina
peter.krisztina@aki.gov.hu

Kiadó

1093 Budapest, Zsil utca 3–5.

Telefon: +36 1 217 1011

Fax: +36 1 217 8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes
felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport – publikacio@aki.gov.hu
Telefon: +36 70 501 1156

Tartalomjegyzék

Összefoglaló	3
Summary	4
Módszertani megjegyzések	6
Agrár- és vidékfejlesztési támogatások	7
Közvetlen termelői támogatások	10
Vidékfejlesztési és halászati programok	12
Piaci és egyéb támogatások	15
Nemzeti támogatások	17
Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei	18
Állattenyésztési támogatások	19
Szántóföldi növénytermesztők támogatása	21
Kertészeti ágazat támogatása	21
Kockázatkezelés a mezőgazdaságban	22
Élelmiszeripar támogatása	23
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása	24
Az egyéni gazdaságok hitelállománya a mezőgazdaságban	26
A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya	34
Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban	43
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel	43
Növekedési Hitelprogram	46
MFB-hitelprogramok	48
EXIM-konstrukciók	50
Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban	51
Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései	53
Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya	56
Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya	57
Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban	64
EXIM-konstrukciók	64
Növekedési Hitelprogram	66
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel	68
MFB-hitelprogramok	69
Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban	70
Jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatai	71

Összefoglaló

- Agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra 812,6 milliárd forintot fizettek ki december 31-ig. A folyósított támogatási összeg 80,9 százaléka (657,4 milliárd forint) európai uniós forrásból származott, 19,1 százalékát (155,1 milliárd forint) hazai költségvetésből fizették ki.
- A korábbi évekhez hasonlóan továbbra is a termelőknek nyújtott közvetlen támogatások (432,2 milliárd forint) domináltak az agrár- és vidékfejlesztési támogatások között. A Vidékfejlesztési Program kifizetései 2021-ben meghaladták a 250 milliárd forintot. A nemzeti támogatásokra 108,4, a piaci és egyéb támogatásokra együttesen 19,7 milliárd forintot folyósítottak.
- Az egyes ágazatok támogatottságát vizsgálva elmondható, hogy a szántóföldi növénytermesztés részesedése volt meghatározó 2021-ben is, a támogatások közel felét kapta az ágazat, míg az állattenyésztők a támogatások egyötödét használhatták fel, a kertészet részesedése pedig csupán 4,5 százalék volt.
- A nemzeti agrárkárenyhítési rendszer keretében (I. pillér) a 2020. évi időjárás okozta károk kompenzálására kiemelkedően magas összegű kárenyhítést, 18,7 milliárd forintot folyósítottak 2021-ben a jogosult termelők számára.
- A mezőgazdaság hitelállománya 9,8 százalékkal 895,0 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A kedvezményes hitelek súlya tovább nőtt az ágazatban, a piaci hitelek részesedése mindössze 14,1 százalékot tett ki 2021. december 31-én.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya mérsékelten nőtt, 3,9 százalékkal 380,0 milliárd forintra bővült. A hitelállományon belül a beruházási hiteleknel jelentkezett a legnagyobb növekedés. A hitelek zöme a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta. A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni vállalkozások 118,7 milliárd forint új hitelt vettek fel 2021-ben, ami 16,8 milliárd forinttal volt több az előző évinél.
- A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya 14,6 százalékkal 515,0 milliárd forintra emelkedett. A növekedés az éven túli hiteleknel jelentkezett, azon belül is a beruházási hitelek állománygyarapodása volt meghatározó, amely ütemét és értékét tekintve is meghaladta a hosszú lejáratú forgóeszközhitelekét. A hitelállományból legnagyobb mértékben az állattenyésztési ágazat részesedett. A mezőgazdasági társas vállalkozások újonnan felvett hiteleinek összege 22,1 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól.
- A mezőgazdaság garantált hitelállománya dinamikusan nőtt. A lízingcégek szerződés-száma mérséklődött, viszont a tőkeintélevőség összege emelkedett.
- Az élelmiszeripar hitelállománya a mezőgazdaságéhoz hasonló ütemben, 9,8 százalékkal bővült, ezáltal 677,1 milliárd forintra emelkedett 2021 negyedik negyedévének végére. Az állományban a kedvezményes hitelek domináltak, az ágazat hiteleinek több mint 60 százalékát kedvezményes finanszírozás keretében folyósították.
- Az egyéni vállalkozások hitelállománya 10,7 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét, ezáltal 6,8 milliárd forintra bővült, a társas vállalkozásoké 9,8 százalékkal 670,3 milliárd forintra nőtt. Ez utóbbi állományában a beruházási hitelek növekedése volt kiemelkedő, amelyet az éven belüli és az egyéb hitelek növekedése követett. Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának több mint egynegyedét a kiemelt szakágazatokon kívüli tevékenységet végző élelmiszeripari társas vállalkozások adták, 14,2 százalékát az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítással

foglalkozók, 10,1 százalékát pedig a baromfihús-feldolgozás, tartósítás szakágazatban tevékenykedők tudhatták magukénak.

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások 9,9 milliárd forinttal több hitelt vettek fel 2021-ben, mint egy évvel korábban. Az újonnan felvett hitelösszeg zöme egyéb éven belüli hitel volt és az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatba érkezett. Az ágazat garantált hitelállománya tovább bővült.

Summary

- A total of HUF 812.6 billion was paid for agricultural and rural development subsidies by 31 December. 80.9 per cent (HUF 657.4 billion) of the subsidies came from European Union funds, and 19.1 per cent (HUF 155.1 billion) was paid from domestic budget.
- As in previous years, direct payments to farmers (HUF 432.2 billion) continued to dominate in agricultural and rural development payments. Payments for the Rural Development Program in 2021 exceeded HUF 250 billion. Farmers received HUF 108.4 billion in national subsidies, and HUF 19.7 billion in market and other subsidies.
- Examining the support of each sector it can be considered that the share of arable crop production was decisive in 2021 as well, the sector received almost half of the support, while livestock farmers could use one-fifth of the support and the share of horticulture was only 4.5 per cent.
- Under the national agricultural compensation scheme (Pillar I), an exceptionally high amount of compensation, HUF 18.7 billion was paid to eligible farmers in 2021 to compensate for the damage caused by the weather in 2020.
- The amount of credit in agriculture increased by 9.8 per cent to HUF 895.0 billion compared to the same quarter of the previous year. The amount of subsidised loans continued to grow in the sector, the share of market loans was only 14.1 per cent on December 31, 2021.
- The credit amount of the individual farms grew moderately, by 3.9 per cent to HUF 380.0 billion. Investment capital loans grew at the fastest rate. Most of the credit was used to finance arable crop growers. The value of new loans of individual farms in agriculture was HUF 118.7 billion, which was HUF 16.8 billion higher than in the previous year.
- The credit amount of the agricultural enterprises increased by 14.6 per cent to HUF 515.0 billion. The increase was mainly for long-term loans, within this the growth of investment capital loans exceeded the growth of long-term working loans in terms of the pace and value. The livestock sector accounted for the largest share of the credit. The amount of new loans taken out by agricultural enterprises was 22.1 per cent lower than in the previous year.
- The guaranteed loans of agriculture have grown dynamically. At the same time as the contract number of leasing companies decreased, their capital adequacy in the sector increased.
- The amount of credit in the food industry grew at a rate similar to agriculture, by 9.8 per cent to HUF 677.1 billion in the fourth quarter of 2021. More than 60 per cent of the credit amount was subsidised loan.
- The credit amount of the individual food companies increased by 10.7 per cent to HUF 6.8 billion, while the credit amount of corporate enterprises rose by 9.8 per cent to HUF 670.3 billion, in which the growth of investment loans was outstanding, followed by the short-term and other loans. More than a quarter of the loans in the food industry were

granted for food corporations operating outside the key sectors, 14.2 per cent were disbursed for processing and preserving other fruits and vegetables, and 10.1 per cent for processing and preserving poultry meat.

- Food enterprises took out HUF 9.9 billion more loans in 2021 compared to the previous year. The majority of the credit amount was other short-term loans and was disbursed for processing and preserving other fruits and vegetables. The sector's guaranteed loans continued to expand.

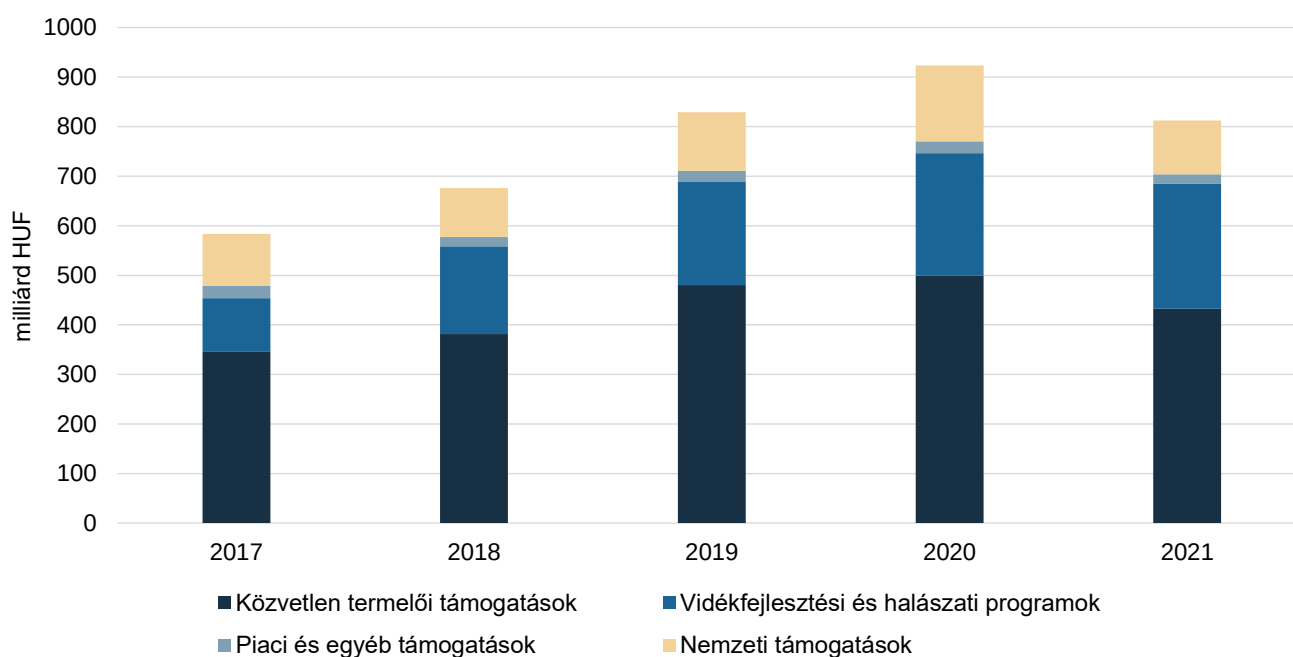
Módszertani megjegyzések

- A Pénzügyi Hírlevél támogatásokat bemutató fejezete pénzforgalmi szemléletben készül, a 2021. január 1. és december 31. között teljesült kifizetéseket tartalmazza. A Vidékfejlesztési Program (VP) előrehaladását szemléltető 10. ábrán a 2017 és 2021 között teljesült kifizetések szerepelnek.
- Az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazatonkénti, illetve alágazatonkénti felosztását ismertető fejezetnél az intézkedések besorolása e kategóriákba nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást, illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek.
- A társas vállalkozások hitelállományáról a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban MNB) és az Agrárminisztérium (AM) egyaránt végez adatgyűjtést. Az AM-adatok részletesebb bontásban, hitelcél és szakágazat szerint állnak rendelkezésre, ezáltal a szegmens hitelállományáról készült összeállítás ezen adatokra épül.
- A finanszírozási adatok a 2021. december 31-i (2021 IV) állapotot tükrözik.

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások

- Agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra 2021-ben összességében (a 2022. március végéig ismertté vált információk alapján¹) 812,6 milliárd forint került felhasználásra hazai és uniós forrásokból (1. ábra).
- Az Agrárminisztérium fejezetén kívül szerepel, de az agrártámogatásokhoz kapcsolódik a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedékiadó-visszatérítés. Az adókedvezmény összege 2021-ben 28,7 milliárd forint volt.
- A korábbi évekhez hasonlóan továbbra is a termelőknek nyújtott közvetlen támogatások domináltak az agrár- és vidékfejlesztési támogatások között (53,2 százalék), amelyből pénzforgalmi szemléletben 432,2 milliárd forintot vettek igénybe a gazdálkodók.
- A főbb intézkedéscsoportok közül tovább emelkedett 2021-ben a Vidékfejlesztési Program és a Magyar Halászati Operatív Program beavatkozásaira folyósított összeg 2,3 százalékkal, így a tárgyévben 252,3 milliárd forint jutott el a gazdálkodókhoz (2. ábra).

1. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési kifizetések 2021-ben meghaladták a 800 milliárd forintot**

Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Osztatlan földtulajdon kímérésének költségeiről, az Állat-, növény- és GMO kártalanítás, valamint a Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról nem állt rendelkezésre adat 2021-re.

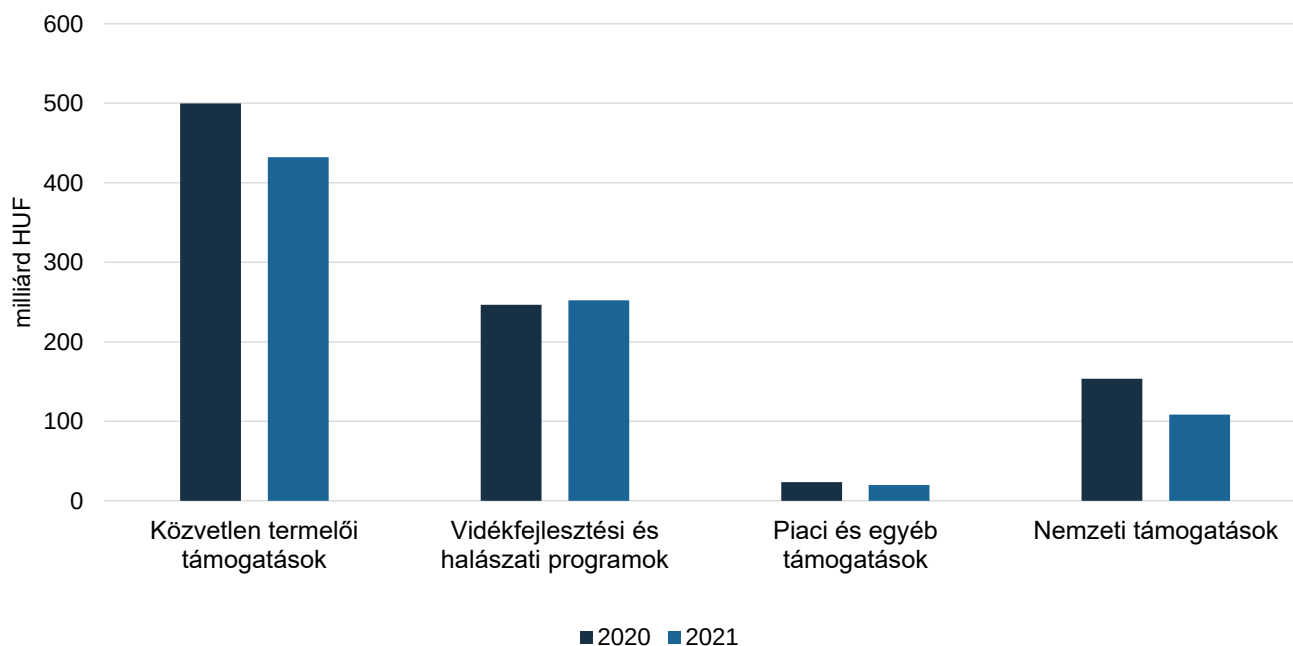
Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2020. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Előbbiekben belül a Vidékfejlesztési Programból 248,9 milliárd forint kifizetés teljesült a tárgyévben, a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program keretében 3,4 milliárd forint-hoz jutottak a gazdálkodók. A vidékfejlesztési és halászati programok intézkedéseire a kifizetések 31,0 százalékát folyósították.

¹ A hiányzó intézkedésekre fordított összeg 2020-ban 34,2 milliárd forintot tett ki.

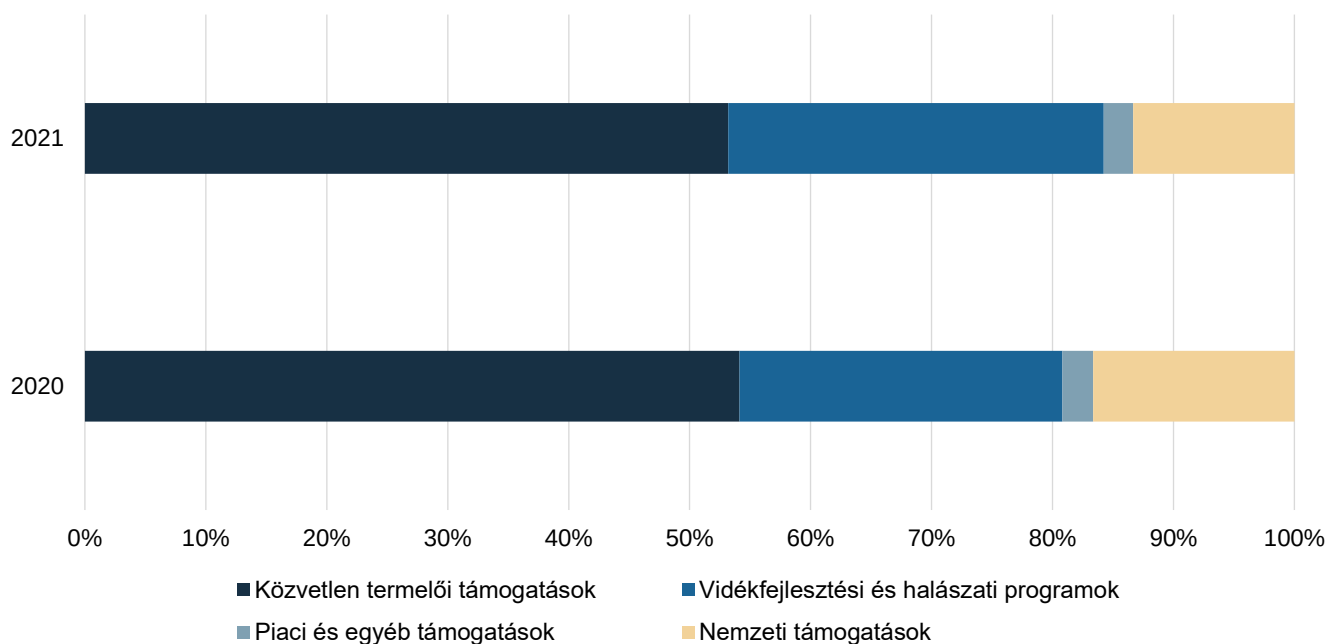
- A nemzeti támogatások jogcímeire 108,4 milliárd forintot vehettek igénybe a kedvezményezettek, ami az összes agrártámogatás 13,3 százaléka.
- A piaci és egyéb támogatások összege 19,7 milliárd forint, amelynek zöme továbbra is a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokat fedezte.

2. ábra: **Továbbra is a termelőknek nyújtott közvetlen támogatások domináltak az agrár- és vidékfejlesztési támogatások között**

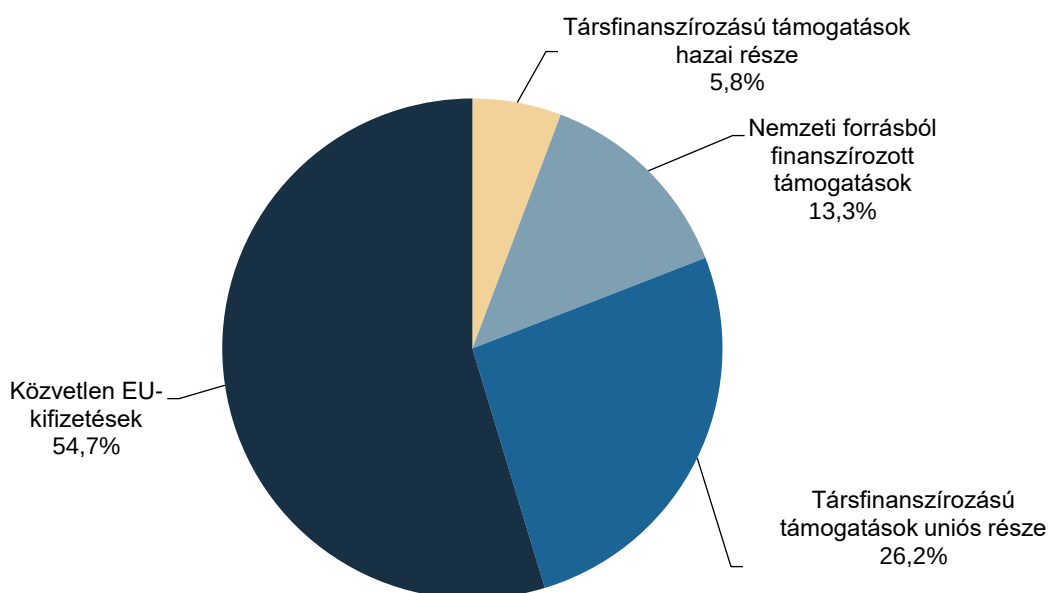
Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Osztatlan földtulajdon kimérésének költségeiről, az Állat-, növény- és GMO kártalanítás, valamint a Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról nem állt rendelkezésre adat 2021-re.
 Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2020. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az összes agrártámogatáson belül a Vidékfejlesztési és halászati programok részaránya 4,3 százalékponttal emelkedett, míg a nemzeti támogatásoké 3,3 százalékponttal, a közvetlen termelői támogatásoké 0,9 százalékponttal, a piaci és egyéb támogatásoké 0,1 százalékponttal csökkent 2021-ben (3. ábra).

3. ábra: **A vidékfejlesztési és halászati támogatások részaránya növekedett 2021-ben**

Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Osztatlan földtulajdon kimérésének költségeiről, az Állat-, növény- és GMO kártalanítás, valamint a Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról nem állt rendelkezésre adat 2021-re.

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2020. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

4. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások 80 százaléka európai uniós forrásból származott 2021-ben**

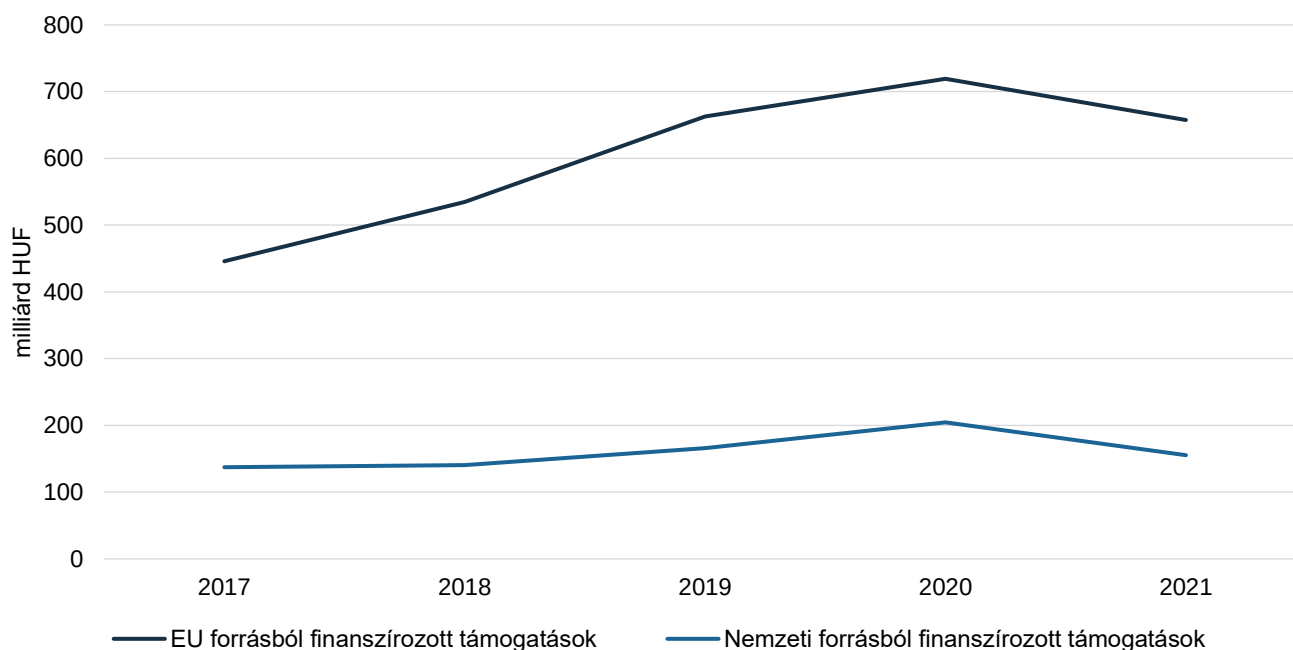
Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások keretében folyósított 812,6 milliárd forint támogatási összeg 80,9 százaléka európai uniós forrásból származott, 19,1 százalékát

pedig hazai költségvetésből fizették ki (4. ábra). Európai uniós forrásból 657,4 milliárd, hazai forrásból további 155,1 milliárd forint kifizetése valósult meg (5. ábra).

- Az uniós társfinanszírozással megvalósult támogatások esetében az uniós kifizetések aránya 82,0 százalékot tett ki, míg a támogatások további 18,0 százalékát nemzeti költségvetésből folyósították.

5. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési kifizetések nagy része továbbra is uniós forrásból valósult meg**

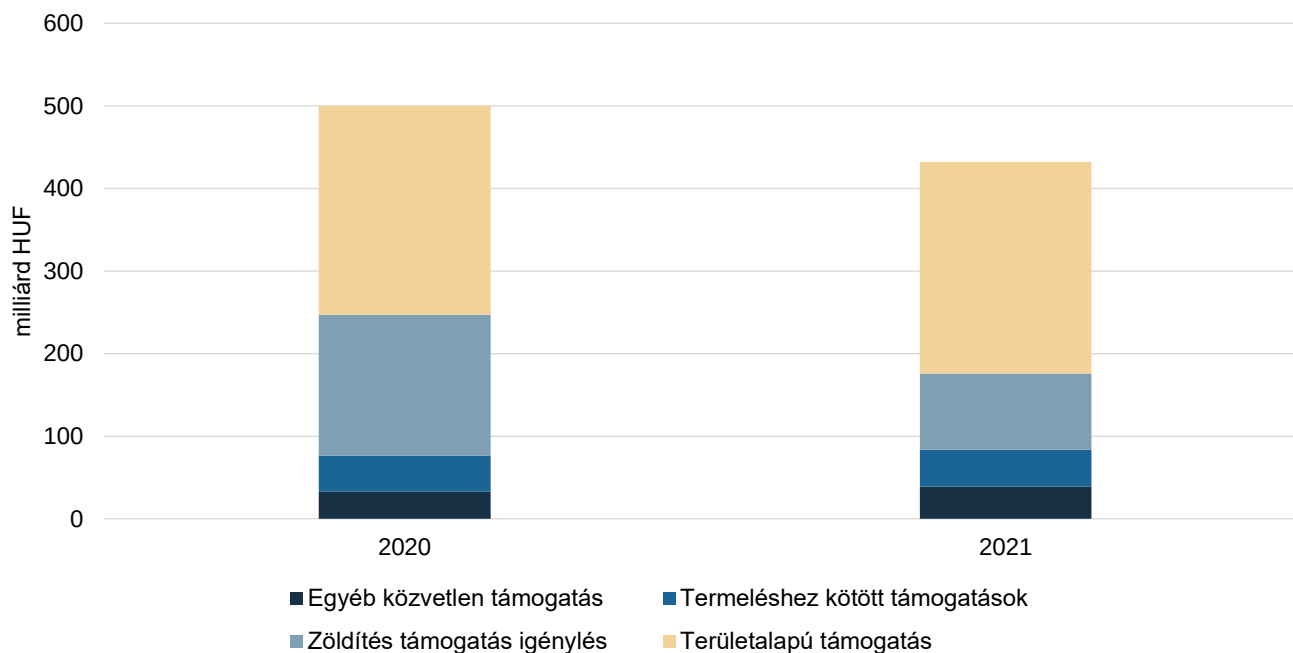

Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Osztatlan földtulajdon kimérésének költségeiről, az Állat-, növény- és GMO kártalanítás, valamint a Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról nem állt rendelkezésre adat 2021-re.
 Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2020. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

Közvetlen termelői támogatások

- A gazdálkodóknak a 2021. évben folyósított 432,2 milliárd forint közvetlen támogatás a magas bázisérték miatt 67,8 milliárd forinttal elmaradt az előző évben kifizetett összegtől (6. ábra). A tárgyévi teljesítés azonban a közvetlen termelői támogatások kifizetési rendjéből adódóan két gazdasági évet érint, hasonlóan a korábbi évekhez. A 432,2 milliárd forint a 2021. évi előleg- és részfizetés mellett a 2020. évi jogosultságok végkifizetését, valamint a korábbi évek jogorvoslati ügyeinek rendezését is magában foglalja.
- A közvetlen támogatásokra folyósított összeg továbbra is jellemzően területalapú támogatás formájában (59,3 százalék) és a zöldítési komponens keretében (21,3 százalék) jutott el a kedvezményezettekhez (7. ábra).
- A területalapú támogatásokra tárgyévben kifizetett 256,4 milliárd forintból a 2021. gazdasági évhez kapcsolódóan 218,0 milliárd forintot folyósítottak a gazdálkodóknak, 38,2 milliárd forint a 2020. év, 0,2 milliárd forint pedig a korábbi évekhez kötődő teljesítés.
- A csökkenés a fent említett kifizetési rend miatt 78,9 milliárd forinttal kevesebb zöldítés-támogatásból adódott.

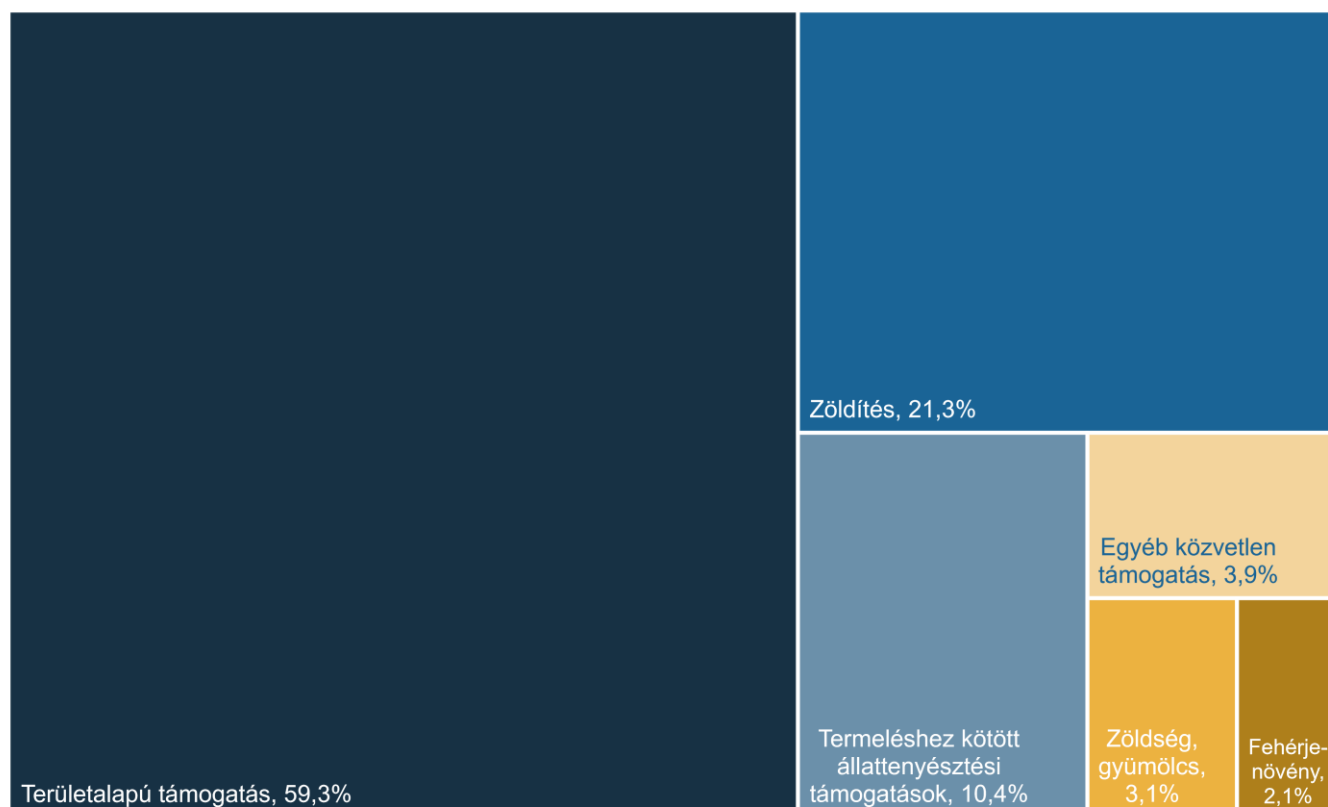
6. ábra: **A közvetlen támogatások jelentős részét továbbra is a területalapú támogatás és a zöldítési komponens tette ki 2021-ben**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2020. évi helyzetéről, valamint PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

- A két fő intézkedés mellett a termeléshez kötött állattenyésztési támogatások domináltak (10,4 százalék). A 44,8 milliárd forint termeléshez kötött támogatás több mint felét (24,0 milliárd forint) a tejhasznú tehéntartás-támogatásra fizették ki, ezt követte az anyatehéntartás (11,7 milliárd forint), az anyajuhtartás (7,7 milliárd forint) és a hízott-bika-tartás (1,4 milliárd forint) támogatása.
- További számottevő összeg, 9,0 milliárd forint került folyósításra szálas és szemes fehérjenövények támogatására, ami közel azonos arányban oszlott meg a növénykultúrák között.
- A gyümölcsstermesztők 7,6 milliárd forint támogatásban részesültek, ez csaknem másfélszerese volt az előző évi összegnek. Az extenzív gyümölcsstermesztők számára 4,4 milliárd, az intenzív gyümölcsstermesztők részére pedig 3,2 milliárd forint került kifizetésre.
- A fiatal mezőgazdasági termelőknek 3,2 milliárd forint támogatást folyósítottak.
- A kisgazdaságok egyszerűsített támogatása keretében 3,8 milliárd forint összegben teljesült kifizetés.
- A pénzügyi fegyelem alkalmazása miatt a 2020-ban beadott közvetlen támogatási kérelmek után 5,8 milliárd forint visszatérítés történt az érintett termelők részére.

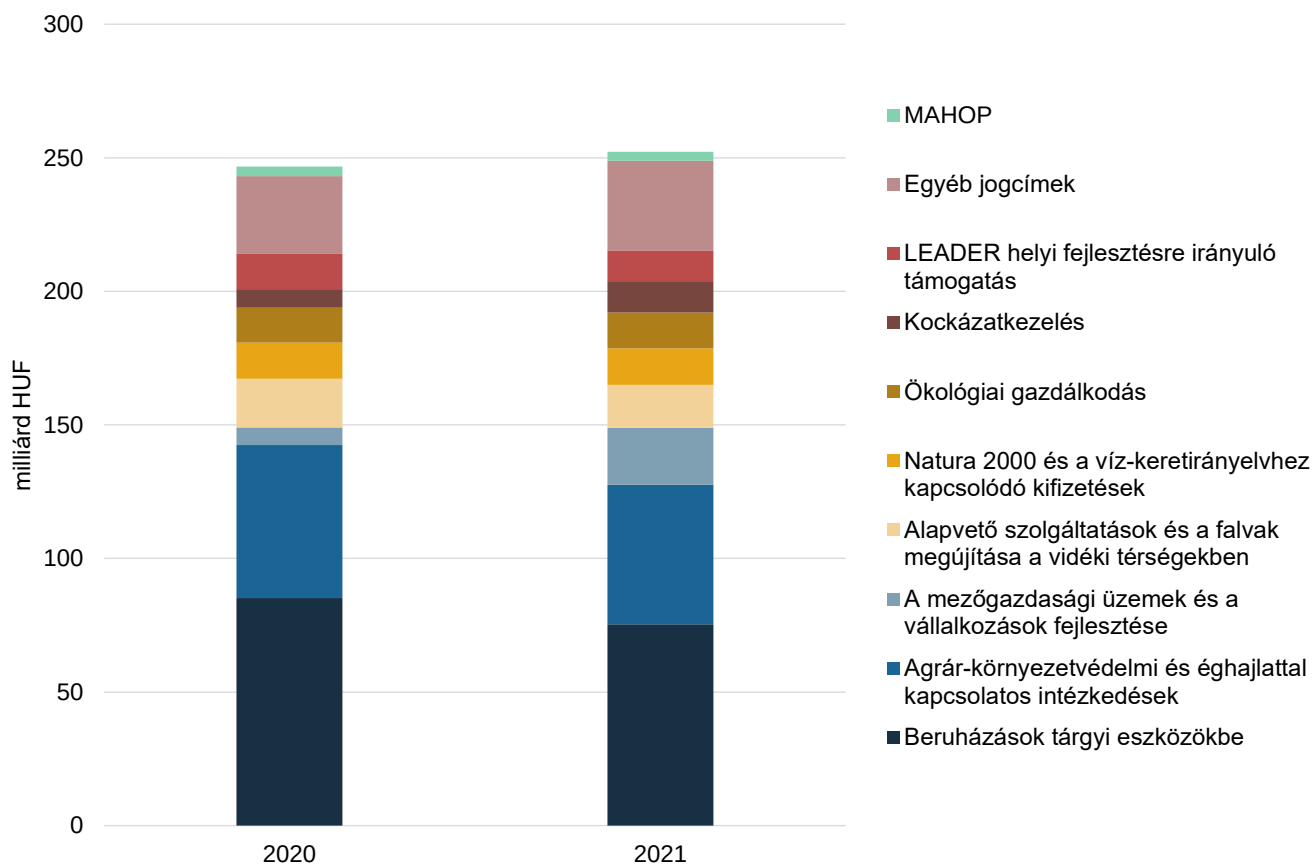
7. ábra: **A közvetlen támogatások 80 százalékát a területalapú és a zöldítési támogatások adták 2021-ben**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Vidékfejlesztési és halászati programok

- A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 intézkedéseire 252,3 milliárd forintot folyósítottak a gazdálkodóknak, a Magyar Halgazdálkodási Operatív Programból pedig 3,4 milliárd forint kifizetés valósult meg (8. és 9. ábra).
- A VP intézkedései közül a tárgyi eszközökbe történő beruházásokra 75,3 milliárd forintot fordítottak, az agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedésekre 52,3 milliárd forintot. Ezek együttesen a kifizetések 51,3 százalékát tették ki.
- A tárgyi eszközökbe történő beruházásokon belül az élelmiszeripar több intézkedés keretében 22,2 milliárd forint támogatásban részesült.

8. ábra: **A Vidékfejlesztési Program kifizetései kismértékben emelkedtek 2021-ben**

Forrás: PM -adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- További 16,0 milliárd forint jutott az alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására a vidéki térségekben.
- A Natura 2000 kifizetések és a víz-keretirányelvhez kapcsolódó kifizetések, valamint az ökológiai gazdálkodás támogatásai is meghaladták a 13-13 milliárd forintot.
- Állatjóléti támogatásokra 8,9 milliárd forintot vehettek igénybe a kedvezményezettek.
- A tárgyévi kifizetéseket összevetve a 2020. év azonos időszakával elmondható, hogy mérséklődött a kifizetés a tárgyi eszközökbe történő beruházásokra, az alapvető szolgáltatások és a falvak megújításával, valamint az agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedésekre, a LEADER helyi fejlesztésekre. Ugyanakkor jelentősen, több mint háromszorosára nőtt a mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztésének támogatása. Az erdőterületek fejlesztésére és az állatjóléti intézkedésekre is több forrás jutott, továbbá rendkívül magas összeget folyósítottak biztosítási díjtámogatásra a gazdálkodóknak.

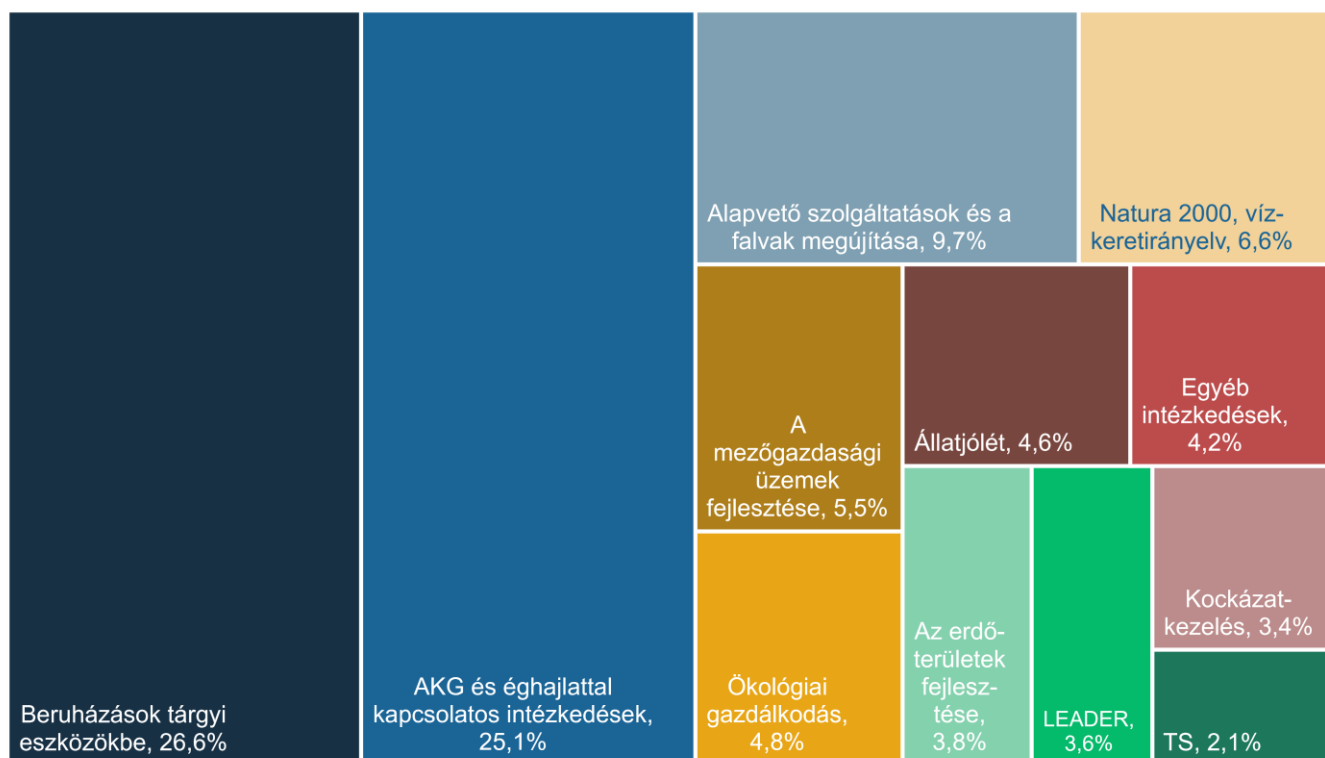
9. ábra: **A Vidékfejlesztési Program kifizetéseinek felét a tárgyi eszközökbe történő beruházásokra és az agrár-környezetvédelmi intézkedésekre fordították 2021-ben**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A Vidékfejlesztési Program (2014–2020) indulása óta 2021 végéig 1079,8 milliárd forintot fizettek ki a pályázóknak (10. ábra).
- A kumulált adatokat vizsgálva elmondható, hogy a tárgyi eszközökbe történő beruházások tették ki a kifizetések több mint egynegyedét, összegük meghaladta a 286 milliárd forintot. A támogatások ugyancsak egynegyede az agrár-környezetvédelmi intézkedésekre fordítódott (271,3 milliárd forint).
- A kifizetések 9,7 százalékát, 104,6 milliárd forintot alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására folyósították a kedvezményezetteknek, míg a Natura 2000-hez és a víz-keretirányelvhez kapcsolódott 70,8 milliárd forint teljesítés.

10. ábra: **A Vidékfejlesztési Program több mint felét a tárgyi eszközökbe történő beruházások és az agrár-környezetvédelmi intézkedések kifizetései tették ki 2016 és 2021 között**

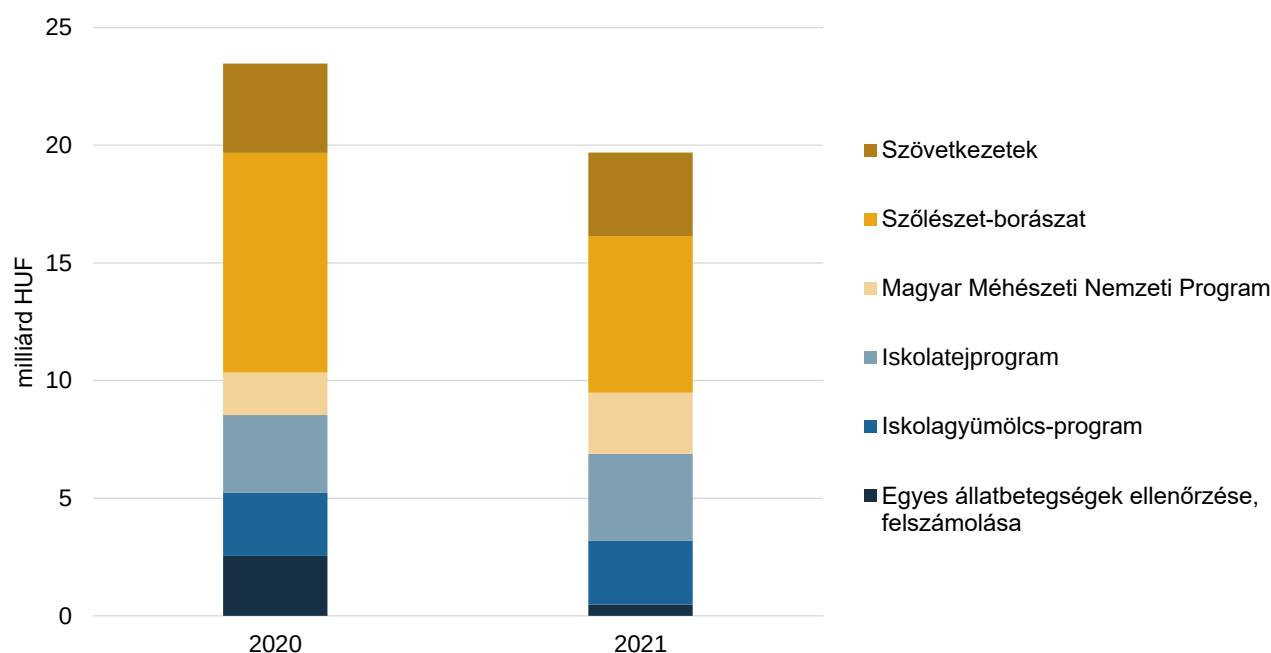

Forrás: PM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Piaci és egyéb támogatások

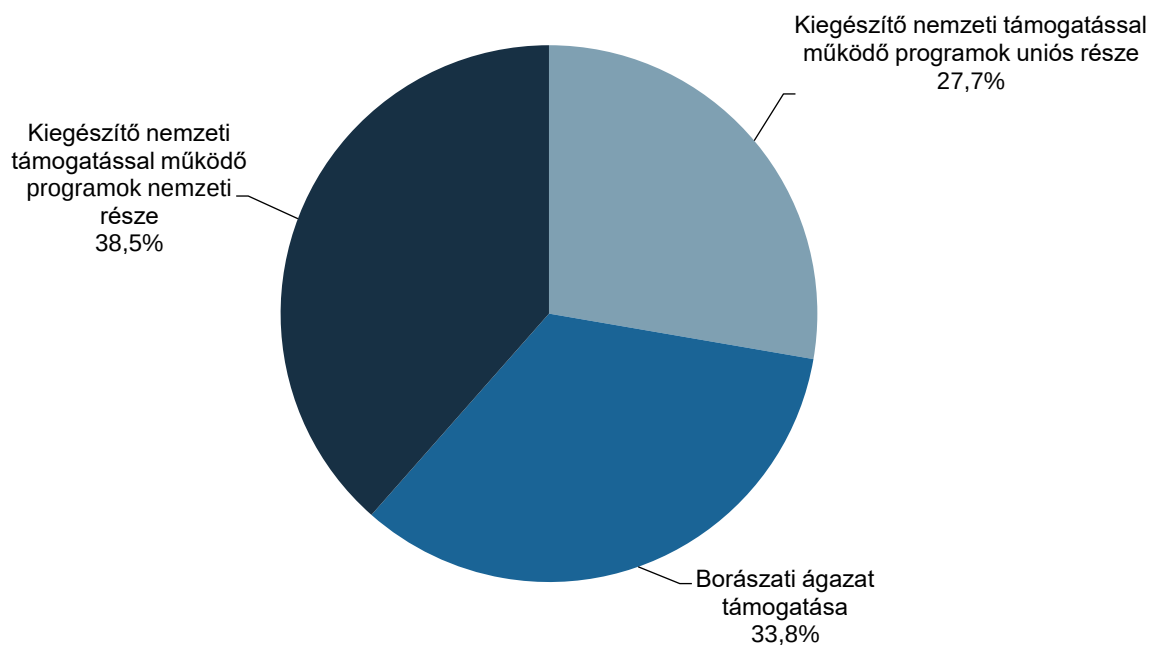
- A piacsabályozó intézkedésekre uniós és nemzeti forrásból együttesen 19,7 milliárd forintot, az előző évi összegnél 3,8 milliárd forinttal kevesebbet folyósítottak 2021-ben (11. ábra).
- A piaci és egyéb támogatásokon belül a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokra uniós forrásból 5,5 milliárd forintot fordítottak, amit hazai költségvetésből 7,6 milliárd forinttal egészítettek ki.
- A programok közül az iskolatejprogram támogatására az uniós és hazai forrásokból összesen 3,7 milliárd forintot, az iskolagyümölcs-program támogatására 2,7 milliárd forintot költöttek. Egyes speciális szövetkezetek támogatására 3,5, egyes állatbetegségek ellenőrzésére és felszámolására 0,5 milliárd forint folyósítása történt meg. A Magyar Méhészeti Nemzeti Program keretében 2,6 milliárd forint kifizetés valósult meg.
- A borászati ágazat további 6,7 milliárd forint támogatásban részesült a belpiaci intézkedések keretében, 2,7 milliárd forinttal elmaradva a tavalyi támogatási összegtől. Az ágazat a piaci és egyéb támogatások egészének 33,8 százalékát használhatta fel (12. ábra).

11. ábra: **A piacszabályozó intézkedésekre csaknem 20 milliárd forintot folyósítottak 2021-ben**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2020. évi helyzetéről, valamint a PM adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

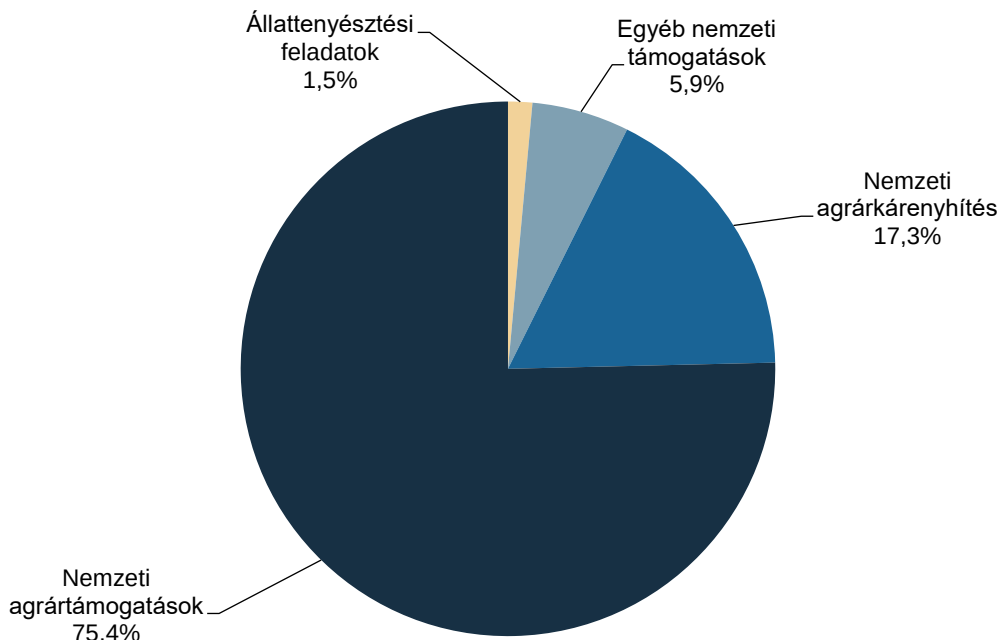
12. ábra: **A kiegészítő nemzeti támogatással működő programok és a borászati ágazat 66-34 százalékban osztozott a piaci támogatásokon**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Nemzeti támogatások

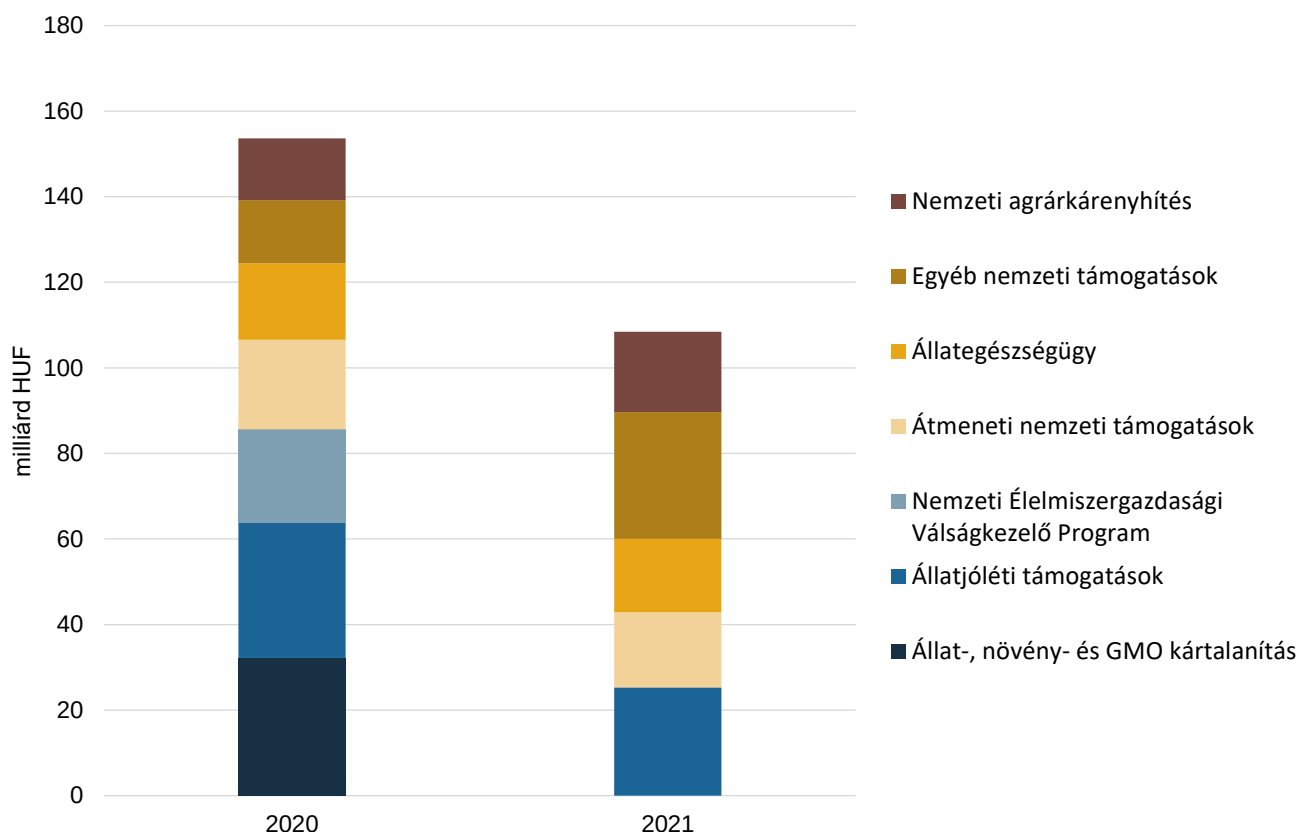
13. ábra: **A nemzeti támogatások háromnegyedét a Nemzeti agrártámogatások jogcímein folyósították 2021-ben**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

- A nemzeti támogatások jogcímeire 108,4 milliárd forint² támogatási összeg került folyósításra 2021-ben, amelynek 75,4 százaléka (81,7 milliárd forint) a nemzeti agrártámogatások előirányzat jogcímein jutott el a gazdákhoz (13. és 14. ábra).
- A nemzeti agrártámogatások között kiemelt szerepe van az állatjóléti támogatásnak, melynek keretében 25,3 milliárd forintot vettek igénybe a sertés- és baromfiágazat vállalkozásai. Az egyes állatbetegségek megelőzésére, leküzdésére 13,0 milliárd forintot fordítottak.
- A nemzeti forrásból megvalósult kifizetések 16,2 százaléka, 17,6 milliárd forint átmeneti nemzeti támogatás jogcímein jutott el a gazdálkodókhoz.
- A 2020-as évben, a Covid-19-járvány miatti veszteségek mérséklése érdekében a Gazdaságvédelmi Akcióterv részeként kidolgozott Nemzeti Élelmiszergazdasági Válságkezelő Program iránt nagy érdeklődés mutatkozott. Közel 22 milliárd forinttal támogatták a gazdálkodókat több ágazatban. A program lezárult, 2021-ben már csak jogorvoslati ügyek kerültek kifizetésre.
- A járvány gazdasági hatásainak enyhítése 2021-ben is folytatódott. Az uniós szabályozás lehetővé tette, hogy a már működő intézkedéseket (az egyéni csekély összegű kezetek védelmére) átmeneti támogatásként igényelhessék a gazdálkodók, továbbá egyszeri támogatást kaphattak a szőlő- és borkészítők és a konzervborka előállítók. Az intézkedések révén 15,8 milliárd forinthez jutottak a termelők.
- A termelőket ért agrárkár enyhítése a gazdálkodók befizetéseiből és az azt kiegészítő hazai költségvetésből valósul meg. A tárgyévben tovább emelkedett az agrárkárnyhításra folyósított összeg, meghaladva a 18 milliárd forintot.

² A hiányzó intézkedésekre fordított összeg 2020-ban 34,2 milliárd forintot tett ki.

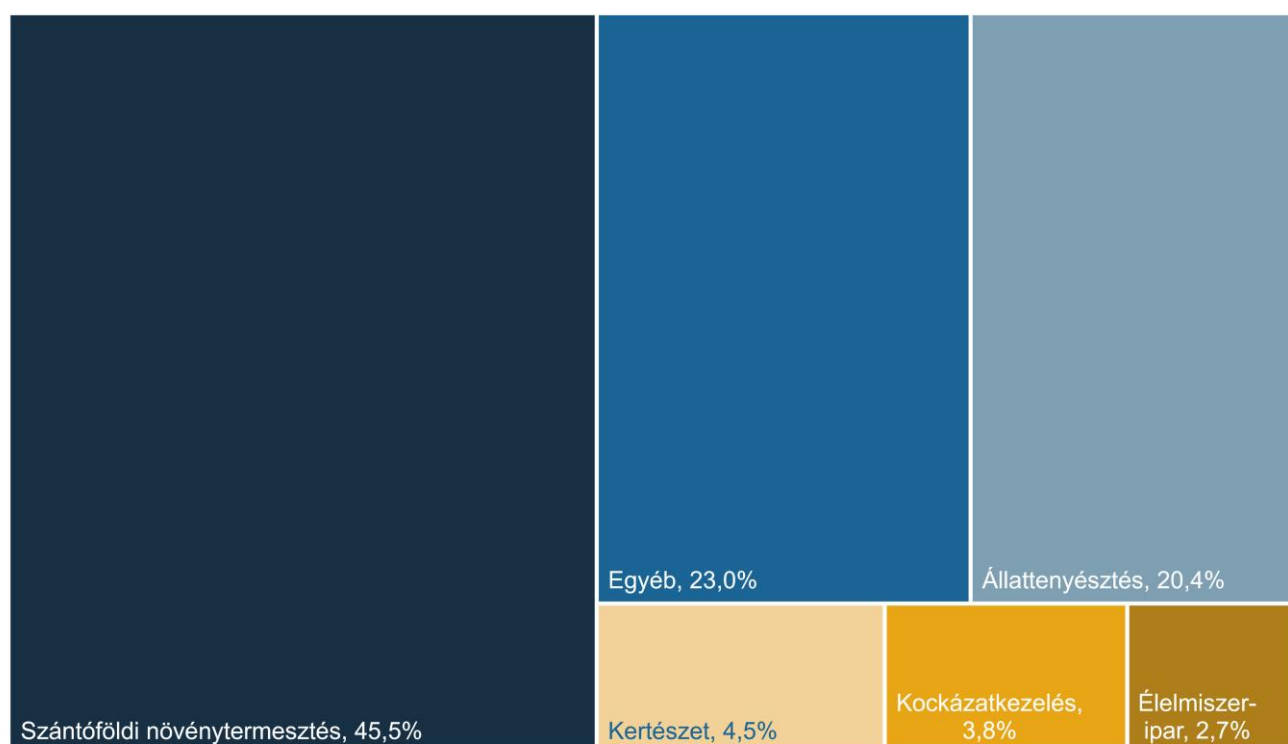
14. ábra: **A nemzeti támogatások kifizetései meghaladták a 100 milliárd forintot 2021-ben**

Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Osztatlan földtulajdon kimérésének költségeiről, az Állat-, növény- és GMO kártalanítás, valamint a Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról nem állt rendelkezésre adat 2021-re. Ezek bázisévi összege 34,2 milliárd forint.

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2020. évi helyzetéről, valamint az AM adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei

- A fejezet célja az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazonkénti, illetve alágazonkénti felosztása. A kifizetések besorolása a fent említett kategóriákba azonban nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást (területalapú támogatás, zöldítés), illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek (az Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – baromfin kívül, illetve az Állatihulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás).
- Az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) keretében nyújtott átmeneti támogatás, illetve az ágazatok részére folyósított kamattámogatás, kezesi díjtámogatás és költségtámogatás szintén több ágazat számára biztosít támogatási összeget, ezáltal az ágazonkénti felosztásnál ezen támogatásokat nem állt módunkban szerepeltetni.
- A szántóföldi növénytermesztés részesedése az agrártámogatásokból továbbra is meghatározó, a 2021. évben meghaladta a 45 százalékot (15. ábra).
- Az állattenyésztők a támogatások egyötödét használhatták fel.
- A kertészet részesedése alacsony, 4,5 százalék.

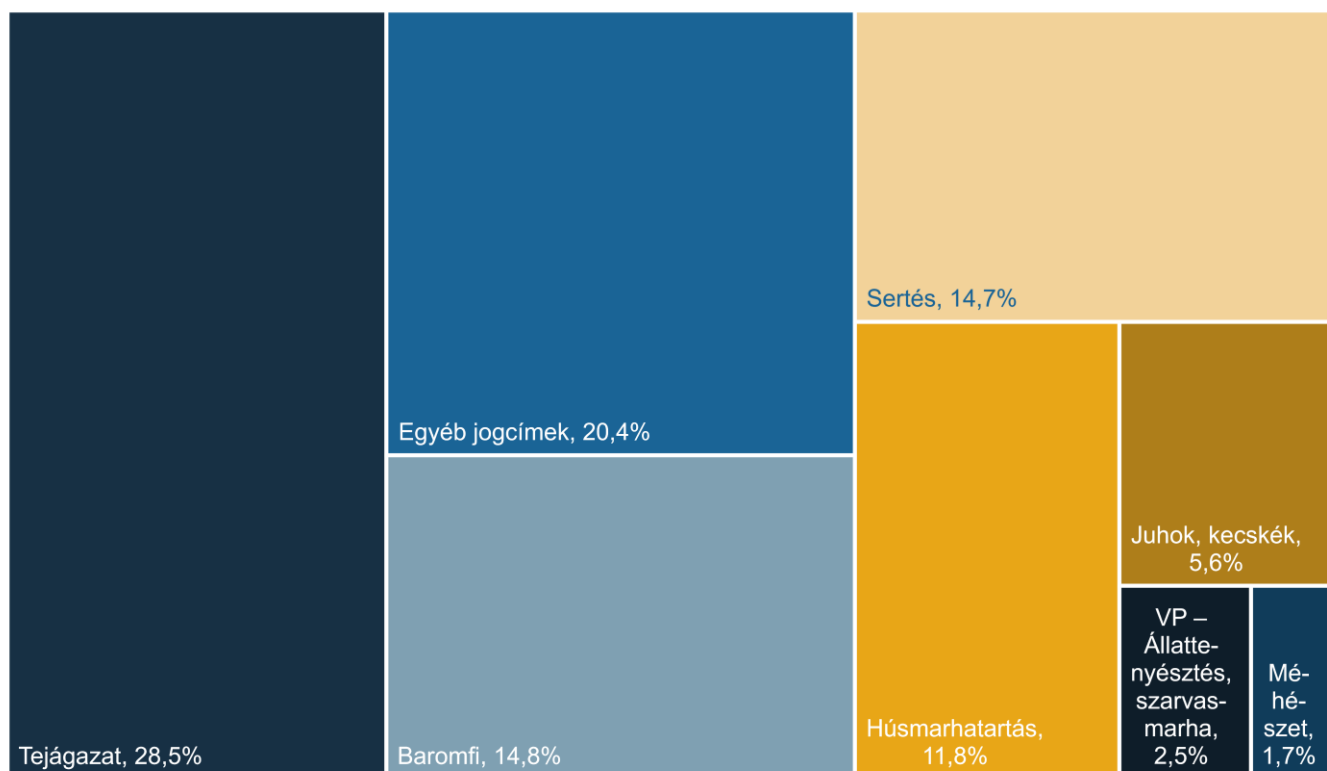
15. ábra: **A szántóföldi növénytermesztés részesedése meghatározó volt 2021-ben**

Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a VP és a nemzeti agrártámogatások keretében folyósított támogatások szerepelnek.
 Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

Állattenyésztési támogatások

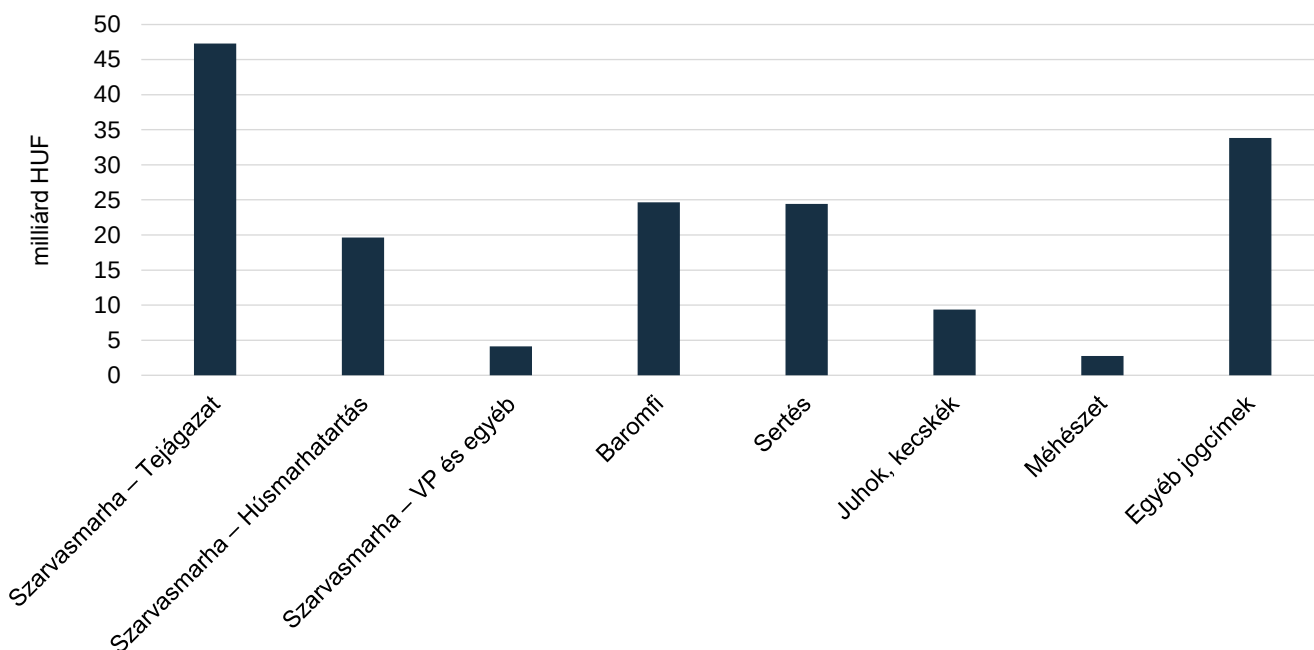
- Az állattenyésztéssel és -tartással foglalkozó termelők összességében 166,1 milliárd forintot vettek igénybe.
- Az állattenyésztési ágazatba befolyt támogatási összeg 51,4 százaléka nemzeti költségvetésből került kifizetésre. A 85,4 milliárd forint nemzeti forrás több mint felét az állatbetegségek megelőzésének támogatásai és az állatjóléti támogatások jelentették.
- Az állattenyésztési támogatások 48,6 százalékát uniós forrásból folyósították. Ennek a 80,6 milliárd forintnak több mint felét a termeléshez kötött támogatások tették ki.
- Az állattenyésztési támogatások 42,8 százaléka, 71,1 milliárd forint a szarvasmarhaágazatba érkezett, ezen belül meghatározó volt a tejágazat részesedése. A sertéságazat 24,4, a baromfiágazat 24,7, a juh- és kecskeágazat 9,4, a méhészet 2,7 milliárd forint támogatásban részesült (16. és 17. ábra).

16. ábra: **Az állattenyésztésen belül a tejágazat részesedése meghatározó volt a támogatásokból 2021-ben**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

17. ábra: **A szarvasmarhatartók több mint 70 milliárd forint támogatásban részesültek 2021-ben**

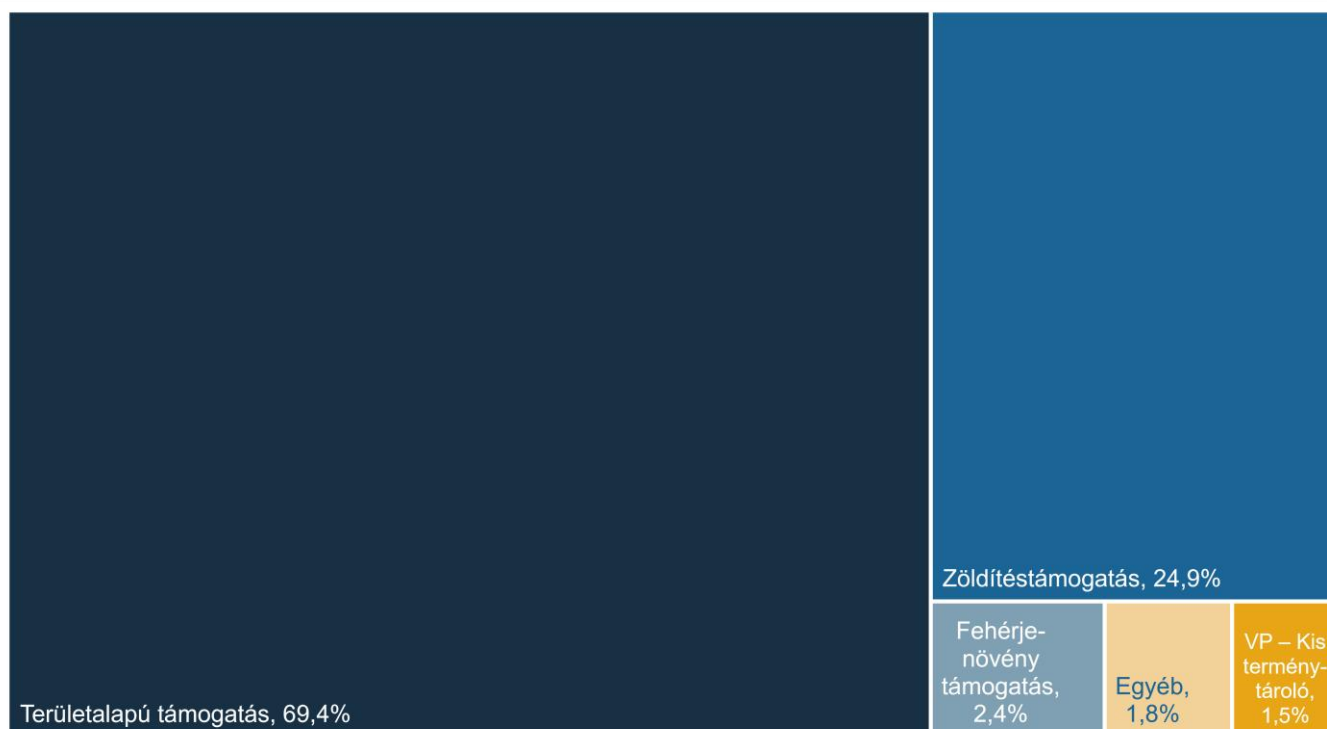

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Szántóföldi növénytermesztők támogatása

- A szántóföldi növénytermesztő ágazat 369,5 milliárd forint támogatásban részesült 2021-ben, amely csaknem teljes egészében (99,0 százalék) uniós költségvetésből származott.
- Az ágazat részére biztosított szubvenció összegének zöme (94,3 százaléka), 348,4 milliárd forint egységes területalapú támogatás formájában jutott el a gazdálkodókhoz, ezen belül alaptámogatásként 256,4 milliárd forintot, a zöldítési komponens keretében 92,0 milliárd forintot fizettek ki részükre (18. ábra).
- A szemes és a szálas fehérjenövények együttesen mintegy 9,0 milliárd forint támogatásban részesültek.
- További 2,8 milliárd forint a cukorrépa-termesztés, 696,4 millió forint a rizstermesztés támogatását szolgálta.
- A dohánytermesztők 2,3 milliárd forint támogatásban részesültek.
- A VP keretében 5,5 milliárd forint beruházási támogatást folyósítottak kisméretű terménytárolók, szárítók és tisztítók céljára.

18. ábra: **A szántóföldi növénytermesztők támogatásának több mint 94 százalékát a területalapú támogatás és a zöldítés adta 2021-ben**

Megjegyzés: A területalapú támogatásból és a hozzá kapcsolódó zöldítésből a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazat is részesült, az alágazatok közötti megosztás nem volt lehetséges.

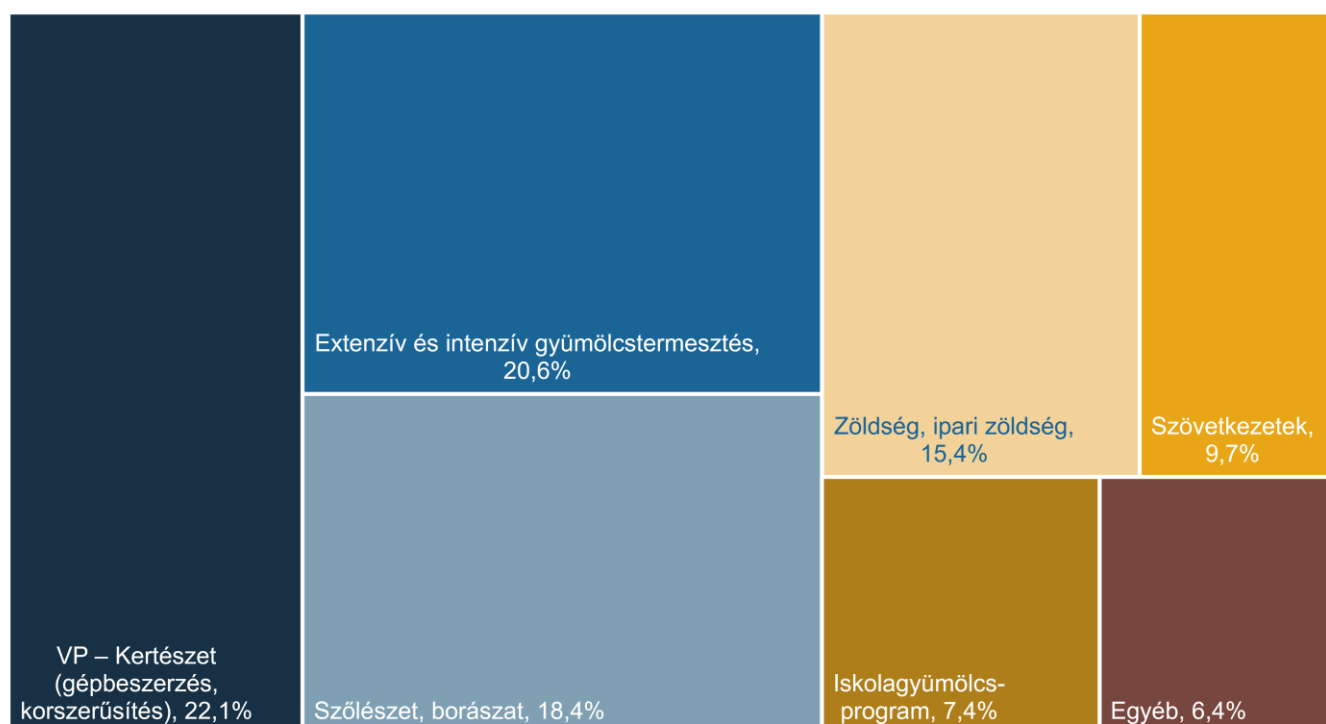
Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kertészeti ágazat támogatása

- A kertészeti ágazat 2021. december 31-ig 36,7 milliárd forint támogatásban részesült, amelynek 81,3 százaléka származott uniós, 18,7 százaléka pedig nemzeti forrásból (19. ábra).

- A kifizetések több mint egyötöde (8,3 milliárd forint) a VP keretében valósult meg, melyből kertészet korszerűsítésére 7,7 milliárd forintot, kertészeti gépbeszerzésre pedig 0,4 milliárd forintot folyósítottak.
- Zöldségnövény és ipari zöldségnövény intézkedésekre együttesen a kertészeti ágazat támogatásának 15,4 százaléka, 5,6 milliárd forint érkezett.
- Az extenzív és az intenzív gyümölcsstermesztés az ágazat támogatási összegének 20,6 százalékát tette ki (7,6 milliárd forint).
- A kifizetések 7,4 százaléka az iskolagyümölcs-program, 9,7 százaléka a működési alapok támogatása (TÉSZ/BÉSZ) keretében került felhasználásra.
- A járvány miatti válságkezelés keretében a kertészeti tevékenységet végzők 1,9 milliárd forint átmeneti támogatásban részesültek.

19. ábra: **A kertészeti ágazat 36,7 milliárd forint támogatásban részesült 2021-ben**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kockázatkezelés a mezőgazdaságban

- A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2012. január 1-je óta két pilléren nyugszik, amely 2018-ban kiegészült a harmadik pillért jelentő országos jégkármeelőző rendszerrel, majd 2021-től a krízisbiztosítással.
- A nemzeti agrárkárenyhítési rendszer keretében (I. pillér) a 2020. évi időjárás okozta károk kompenzálására kiemelkedően magas összegű kárenyhítést, 18,7 milliárd forintot folyósítottak december 31-ig a jogosult termelők számára (1. táblázat).
- A gazdálkodóknak a 2020-as kárenyhítési évben is számos elemi káreseménnyel kellett megküzdeniük, amelynek következményeként több mint 21 000 termelői kárbejelentés érkezett több mint 500 000 hektárra. A legnagyobb károkat az aszály, a tavaszi fagy, a belvíz és a felhőszakadás következtében szenvedték el a termelők.

- A kockázatkezelési rendszer második pillére, a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás 2016-tól a Vidékfejlesztési Program (VP) keretében került meghirdetésre. Hazai forrásból 1,9 milliárd forint, uniós forrásból 9,9 milliárd forint kifizetés valósult meg.
- További 0,4 milliárd forintot vettek igénybe a gazdálkodók szintén a VP terhére az időjárási kockázatok megelőzését szolgáló beruházásokra.

1. táblázat: **Kiemelkedően nagy összegű agrárkárenyhítést folyósítottak 2021-ben**

millió HUF

Intézkedés	2021
Nemzeti agrárkárenyhítés	18 730,7
VP – biztosítási díjtámogatás keretében nyújtott nemzeti támogatás	1 974,5
VP – biztosítási díjtámogatás keretében nyújtott uniós támogatás	9 862,2
VP – időjárási kockázatok megelőzése keretében nyújtott nemzeti támogatás	75,7
VP – időjárási kockázatok megelőzése keretében nyújtott uniós támogatás	314,5
Összesen	30 957,5

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Élelmiszeripar támogatása

- Az élelmiszeripari vállalkozások 22,3 milliárd forint támogatásban részesültek, túlnyomó részt a Vidékfejlesztési Program forrásaiból. A kifizetések 18 százaléka hazai, 82 százaléka uniós költségvetésből teljesült (2. táblázat).
- A VP az élelmiszeripari vállalkozásoknak több intézkedés formájában nyújt támogatást. Összesen 22,2 milliárd forint folyósítása valósult meg a tárgyévben, melynek 82,8 százaléka uniós forrásból, 17,2 százaléka hazai forrásból került kifizetésre.

2. táblázat: **Az élelmiszeripar támogatásának 80 százaléka uniós forrásból valósult meg 2021-ben**

millió HUF

Intézkedés	Uniós forrásból	Hazai forrásból	Összesen
Száritmány-előállítók által igénybe vehető költségtámogatás	0	151	151
Válságkezelő Program – élelmiszer-feldolgozást végzők átmeneti támogatása	0	–26	–26
VP-M04 Mg. termékek értéknövelése (ÚMVP)	–45	–10	–55
VP-M04.2.1 Mezőgazdasági termékek értéknövelése	7 336	1 527	8 863
VP-M04.2.1 Mg-i termékek értéknövelése – Élelmiszer-feldolgozó üzemek	6 744	1 309	8 053
VP-M04.2.1 Innovatív csoportok beruházása – élelmiszer-feldolgozás	81	14	95
VP-M04.2.2 Mg-i termékek értéknövelése – Borászati üzemek	1 722	409	2 131
VP-M04.2.2 Borászat	2 037	399	2 436
VP-M04.2.2 Innovatív csoportok beruházása – borászat	45	8	53
VP-M04.2.3 Energiahatékonyság javítása – feldolgozóüzemek	472	157	629
Összesen	18 393	3 938	22 331

Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a VP és a nemzeti agrártámogatások keretében folyósított támogatások szerepelnek.

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

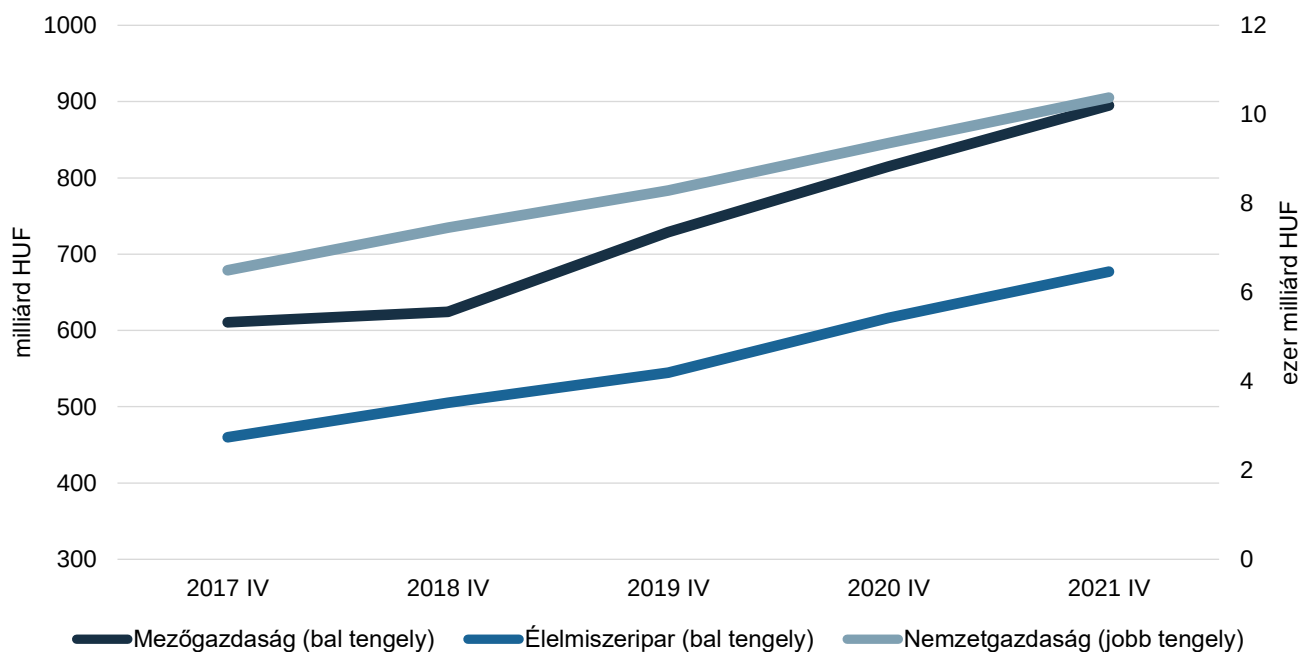
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása

- A nemzetgazdasági beruházások volumene az előző év azonos időszakához képest 0,2 százalékkal, a pandémia okozta alacsony bázishoz viszonyítva pedig összességében 4,2 százalékkal bővült 2021-ben.³ A növekedés a mezőgazdaságban ennél is nagyobb volt: az ágazat teljesítménye az előző év azonos időszaki értéket 8,8 százalékkal haladta meg, éves összevetésben azonban elmaradt a nemzetgazdaság növekedési ütemétől (+1,7 százalék).⁴
- A nemzetgazdaság társas vállalkozásainak hitelállománya egy év alatt 10,9 százalékkal, 1023,3 milliárd forinttal emelkedett, ezáltal 10374,8 milliárd forintot tett ki 2021. december 31-én (20. ábra).
- A növekedés főként a forintalapú hiteleknel jelentkezett, amelyek értéke 16,9 százalékkal 6535,2 milliárd forintra nőtt, miközben a devizaalapúaké 2,0 százalékkal 3839,6 milliárd forintra emelkedett. A forinthitelek devizahitelekét meghaladó ütemű bővülése következtében a hitelállományból való részesedése 3,2 százalékponttal 63,0 százalékra emelkedett az előző év azonos időszakához képest.
- A nemzetgazdasági társas vállalkozások hitelállományának túlnyomó többségét jelentő hosszú lejáratú hitelek nagyobb ütemben növekedtek, mint az éven belüli hitelek: előbbi 12,8 százalékkal 8161,3 milliárd forintra, utóbbi 4,6 százalékkal 2213,5 milliárd forintra emelkedett.
- Az Agrárminisztérium adatai alapján a mezőgazdaság és az élelmiszeripar hitelállománya azonos ütemben, egyaránt 9,8 százalékkal növekedett az előző év azonos időszakához képest. A mezőgazdasági ágazat hitelállománya továbbra is meghaladta az élelmiszeriparét, ezáltal az azonos ütemű növekedés a mezőgazdasági ágazatban magasabb összeget, 80,0 milliárd forintot jelentett. Az élelmiszeriparban tevékenykedő egyéni és társas vállalkozások hitelállománya 60,6 milliárd forinttal nőtt a vizsgált időszakban. Ennek megfelelően a mezőgazdaság hitelállománya 894,5 milliárd forintra, az élelmiszeriparé 677,1 milliárd forintra emelkedett 2021 negyedik negyedévének végére. A hitelállomány bővüléséhez a Covid-19-járvány enyhítését célzó vállalati hitelmoratórium is hozzájárult azáltal, hogy a tőketörlesztés átütemezése az állomány kifutását lassította.
- A mezőgazdaság hitelállományának több mint felét, 515,0 milliárd forintot a társas vállalkozások tudhatták magukénak, miközben az egyéni gazdaságok hitelállománya 380,0 milliárd forintot tett ki 2021. december 31-én.
- Az élelmiszeripari vállalkozások hitelállományának szinte teljes egésze (670,3 milliárd forint) a társas vállalkozásokat finanszírozta, miközben az egyéni vállalkozások hitelállománya (6,8 milliárd forint) továbbra is elenyésző volt (21. ábra).

³ Forrás: KSH Gyorstájékoztató. Beruházás, 2021. IV. negyedév.

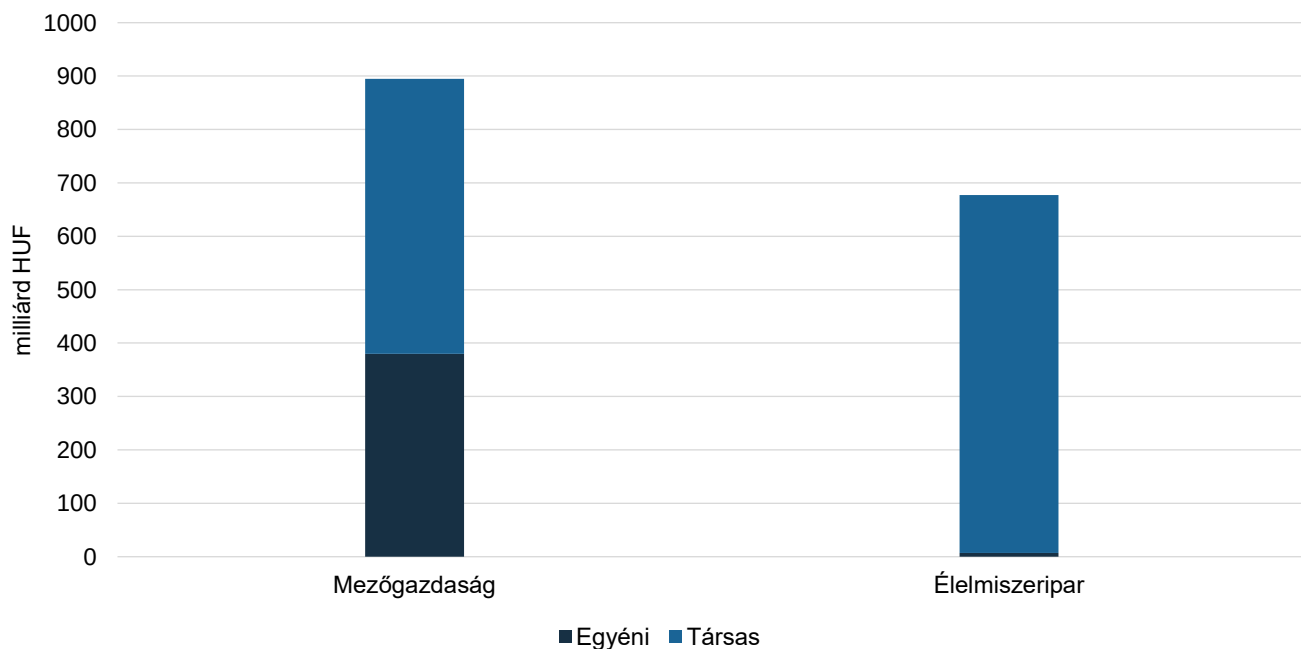
⁴ Forrás: KSH STADAT 3.2.1.3. A nemzetgazdasági beruházások volumenindexei nemzetgazdasági ágak szerint, negyedévente, évkezdettől kumulált.

20. ábra: **A mezőgazdaság és az élelmiszeripar hitelállománya azonos ütemben növekedett 2021-ben**

Forrás: MNB- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

21. ábra: **A mezőgazdaság hitelállományának nagyobb részét, az élelmiszeriparénak pedig a túlnyomó többségét a társas vállalkozások adták 2021-ben**

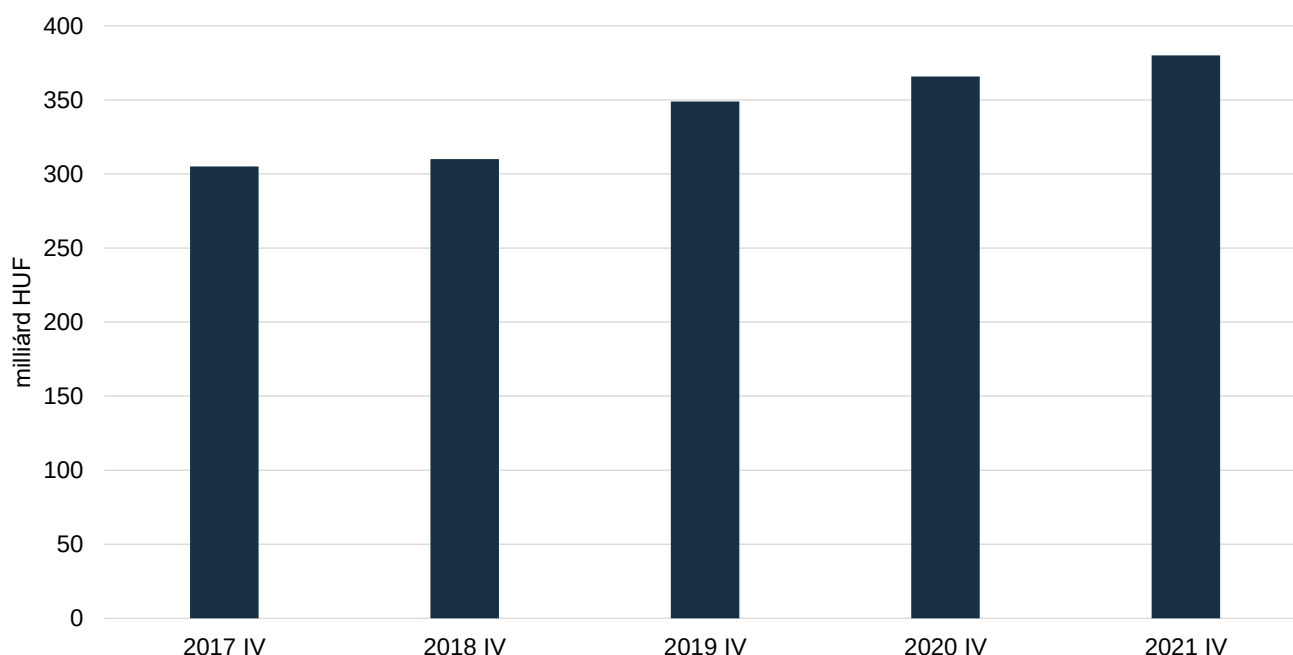

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az egyéni gazdaságok hitelállománya a mezőgazdaságban

- A mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállománya az előző év azonos időszakához képest 3,9 százalékkal, 365,8 milliárd forintról 380,0 milliárd forintra bővült 2021 negyedik negyedévére (22. ábra). Ez a növekedés elmaradt a 2020-as évitől, az elmúlt öt év viszonylatában kizárólag a 2018. évi állománygyarapodásnál volt nagyobb ütemű.
- Az egyéni gazdaságok részesedése a mezőgazdaság teljes hitelállományából tovább mérséklődött, a korábbi évi 44,9 százalékról 42,6 százalékra csökkent. Ez az arány 2017 végén még 50 százalékot tett ki. Az egyéni gazdaságok csökkenő részesedésének hátterében a társas vállalkozások hitelállományának nagyobb ütemű, 14,6 százalékos bővülése áll.

22. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállományának növekedési üteme lassult 2021-ben**

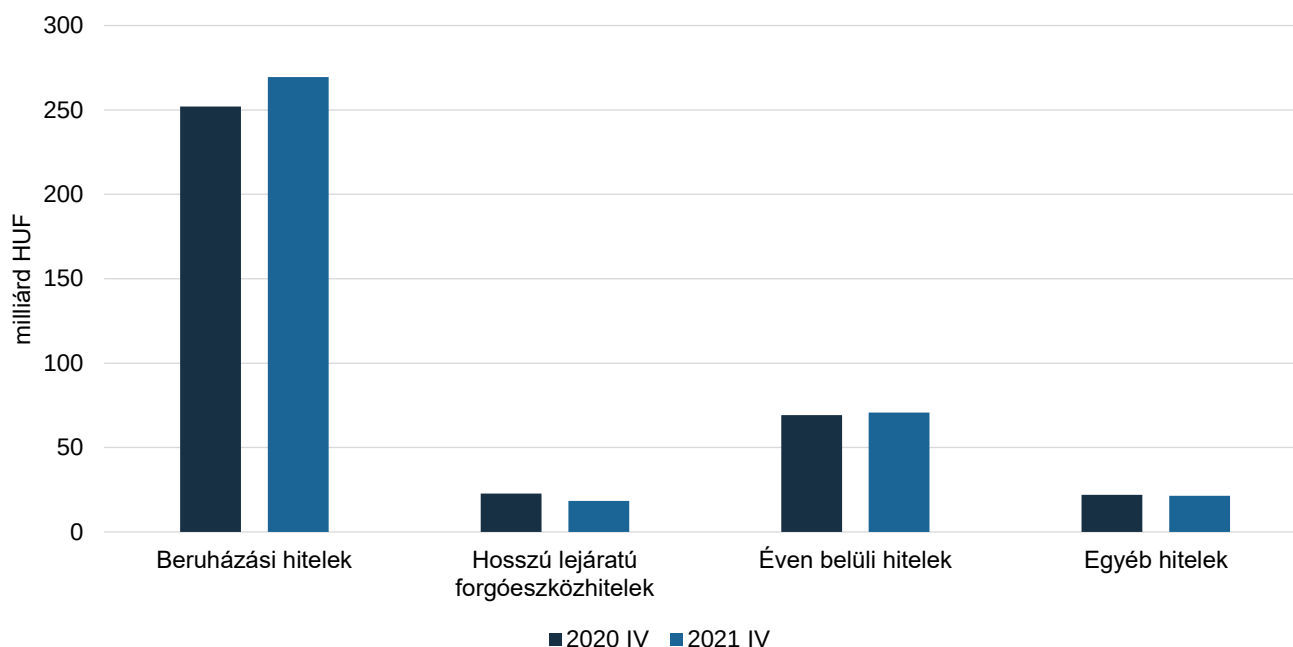

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományában az állomány több mint kétharmadát jelentő beruházási hitelek növekedtek leginkább. A szóban forgó hitelcél esetében a hitelösszeg 7,0 százalékkal, 17,5 milliárd forinttal nőtt, ezáltal az állomány értéke 269,5 milliárd forintra emelkedett 2021 végére (23. ábra).
- Az éven belüli hitelek állománya a beruházási hitelekénél kisebb mértékben, 2,2 százalékkal, 1,5 milliárd forinttal 70,7 milliárd forintra bővült. Az állományon belül azonban átrendeződés volt megfigyelhető: az egyéb éven belüli hitelek állománya 4,8 milliárd forinttal maradt el az előző évitől, miközben a folyószámlahitelek állománya 6,3 milliárd forinttal volt több, mint egy évvel korábban.
- A hosszú lejáratú forgóeszközhitelek állománya 19,0 százalékkal, 4,3 milliárd forinttal csökkent, ezáltal az állomány értéke 18,4 milliárd forintra mérséklődött. Az egyéb hitelek állománya 2,4 százalékkal esett vissza, ami 0,5 milliárd forintos csökkenést jelentett.

- A korábbi tendenciának megfelelően a devizahitelek aránya továbbra is elenyésző volt a mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományában.

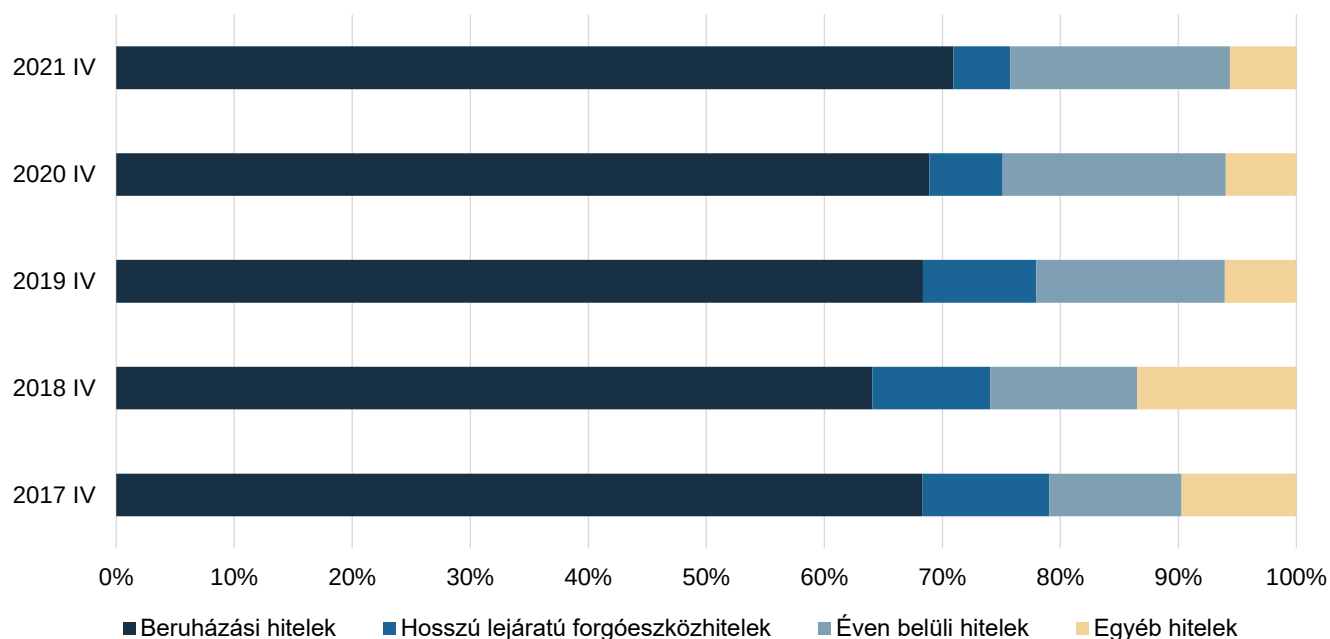
23. ábra: **A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok beruházási hitelállománya nőtt leginkább 2021-ben**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A beruházási hitelek egyébként is jelentős részesedése a hitelállományon belül tovább emelkedett, 2,0 százalékponttal nőtt, miközben a hosszú lejáratú forgóeszközhiteleké 1,4, az egyéb hiteleké 0,3, az éven belüli hiteleké pedig 0,4 százalékponttal mérséklődött 2021 IV. negyedévében az előző év azonos időszakához képest (24. ábra).
- Az elmúlt öt évet tekintve az éven belüli hitelek részesedésének növekedése volt kiemelkedő a mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományában: míg 2017-ben 11,2 százalékos arányt képviselt, 2021 azonos időszakában már 18,6 százalékot tett ki.
- A beruházási hitelek súlyában 2018-ban volt megfigyelhető visszaesés, amelyet fokozatos növekedés követett. A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok beruházási célú hitelállományának aránya 2021. december 31-én meghaladta a 70 százalékot. Míg a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek részaránya 2017-ben még több mint 10 százalékot képviselt, 2021 azonos időszakában már csupán 4,9 százalékot tett ki.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományának legnagyobb része, 60,5 százaléka a szántóföldi növénytermesztőkhöz tartozott. Az állattartással és -tenyésztéssel foglalkozók a hitelállomány további 17,4 százalékát tudhatták magukénak, a kertészeti ágazat pedig 11,6 százalékát adta 2021 IV. negyedévének végén (25. ábra).

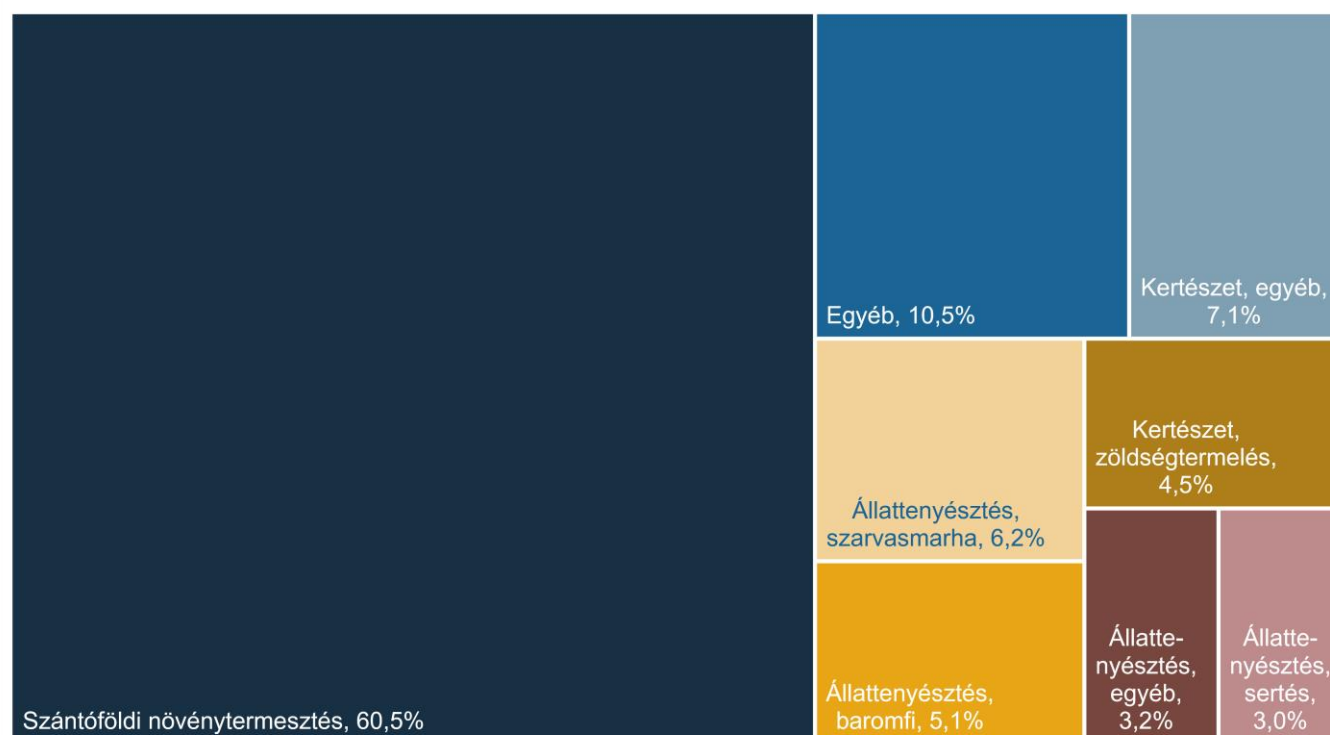
24. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállományában a beruházási hitelek részesedése nőtt 2021-ben**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

25. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hiteleinek több mint 60 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2021-ben**

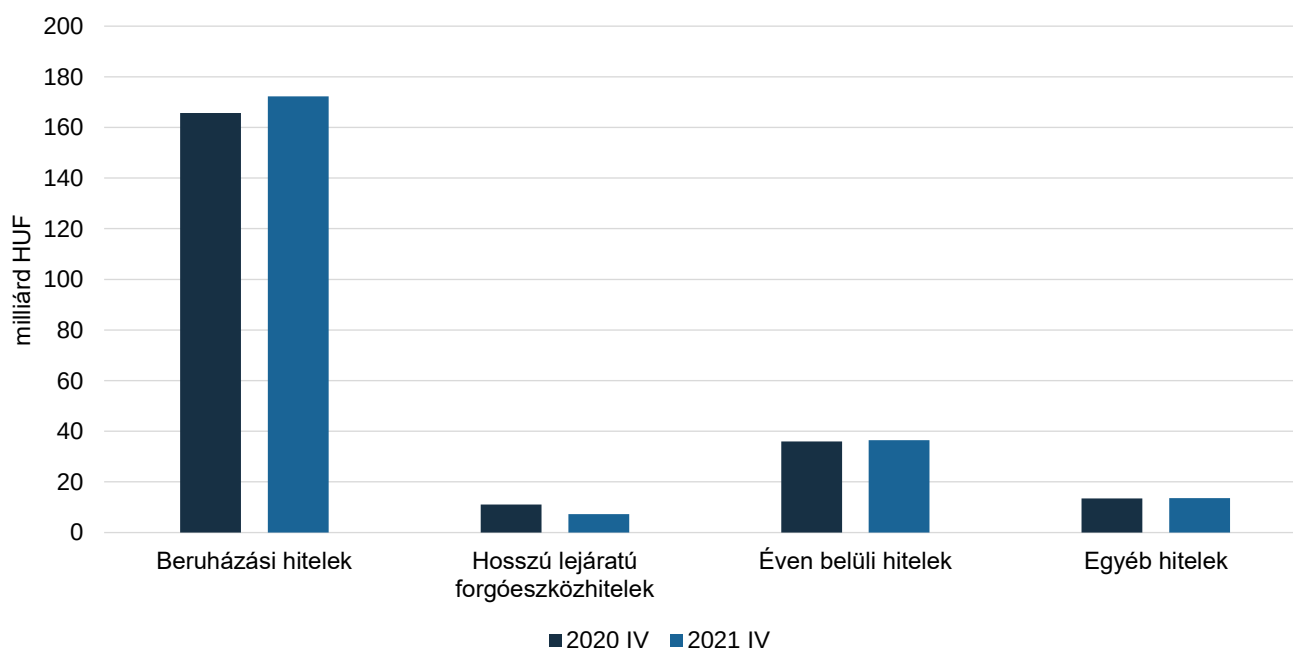

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az állattenyésztési ágazatban tevékenykedő egyéni gazdaságok körében a szarvasmarhatartók és -tenyésztők hitelállománya volt a legnagyobb, 23,4 milliárd forint. A baromfiágazat hitelállománya hasonló volument képviselt, 19,2 milliárd forintot tett ki, miközben a sertéstartók és -tenyésztők a szóban forgó ágazatok hitelállományának mindössze felét tudhatták magukénak, ami 11,3 milliárd forintot jelentett.
- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó egyéni gazdaságok hitelállománya 1,6 százalékkal, 3,6 milliárd forinttal bővült az előző év azonos időszakához képest, ezáltal az állomány 229,7 milliárd forintra emelkedett 2021 végére. A növekedéshez a beruházási hitelek állománya járult hozzá legnagyobb mértékben, 6,7 milliárd forinttal, az éven belüli hitelek további 0,5, az egyéb hitelek pedig 0,1 milliárd forinttal. A felsorolt hitelcélokkal ellentétben a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek csökkenés volt tapasztalható, az állomány értéke 34,2 százalékkal, 3,8 milliárd forinttal mérséklődött a vizsgált időszakban (26. ábra).
- A szántóföldi növénytermesztés rövid lejáratú hitelein belül a folyószámlahitelek és az egyéb éven belüli hitelek állománya ellentétesen változott, előbbi 1,9 milliárd forinttal gyarapodott, utóbbi 1,4 milliárd forinttal csökkent.

26. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő egyéni gazdaságok beruházási hitelei növekedtek leginkább 2021-ben**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.

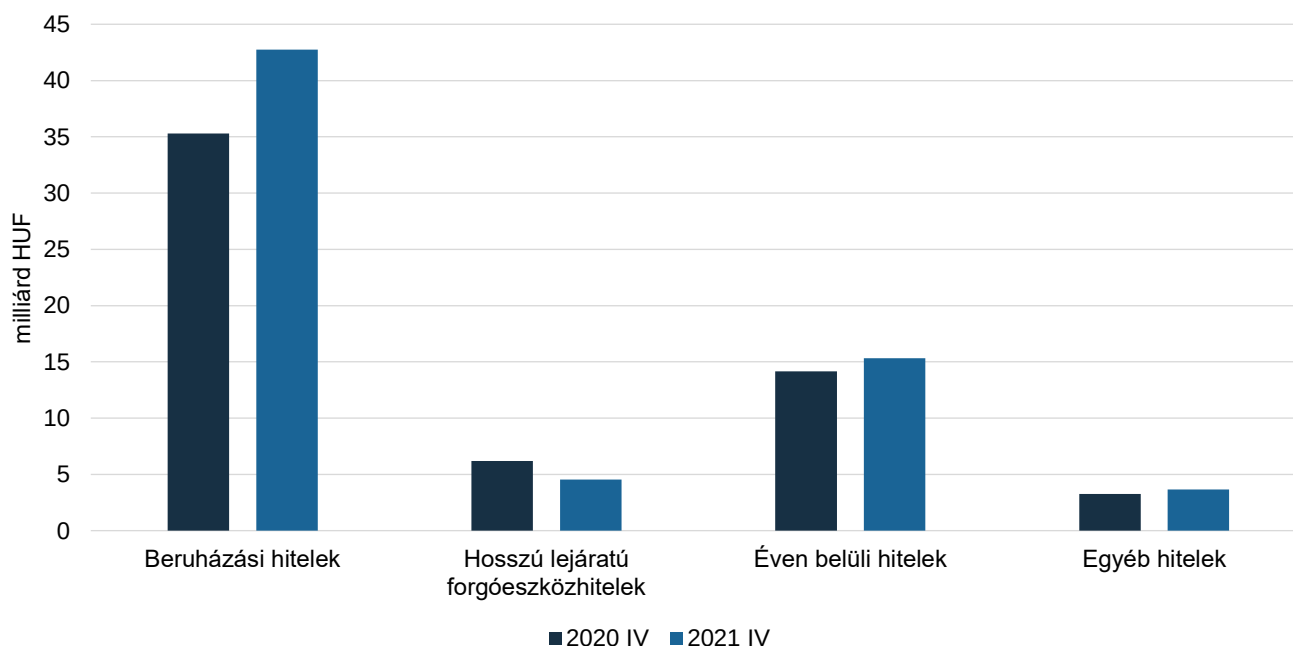
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az állattenyésztési ágazat hitelállománya 12,5 százalékkal, 7,3 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbit, ezáltal az állomány értéke 66,3 milliárd forintra emelkedett 2021 végére. A legnagyobb ütemű növekedés a szarvasmarha-ágazatban volt megfigyelhető (+18,2 százalék), ami értékben is a legmagasabbnak számított (+3,6 milliárd forint). Ezt követte a baromfiágazat, amelynek hitelállománya 14,4 százalékkal, 2,4 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét.
- A mezőgazdasági tevékenységet végző egyéni gazdaságok körében az állattenyésztéssel foglalkozók beruházási hitelei hasonló mértékben bővültek, mint a szántóföldi növénytermesztőké. A növekedés főként a szarvasmarha-, valamint a baromfiágazatnak

volt tulajdonítható: előbbi esetében a beruházási célú hitelek 39,7 százalékkal, 4,5 milliárd forinttal, utóbbinál 24,8 százalékkal, 2,3 milliárd forinttal emelkedtek egy év alatt.

- Az éven belüli hitelek állománya 8,2 százalékkal bővült (+1,2 milliárd forint), az egyéb hiteleké 11,6 százalékkal (+0,4 milliárd forint) nőtt. A rövid lejáratú hitelállomány növekedését teljes egészében a folyószámlahitelek állománygyarapodása eredményezte (+6,3 milliárd forint), miközben az egyéb éven belüli hitelállomány 4,8 milliárd forinttal mérséklődött. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel-állomány 26,6 százalékkal, 1,6 milliárd forinttal csökkent a szóban forgó ágazatban (27. ábra).

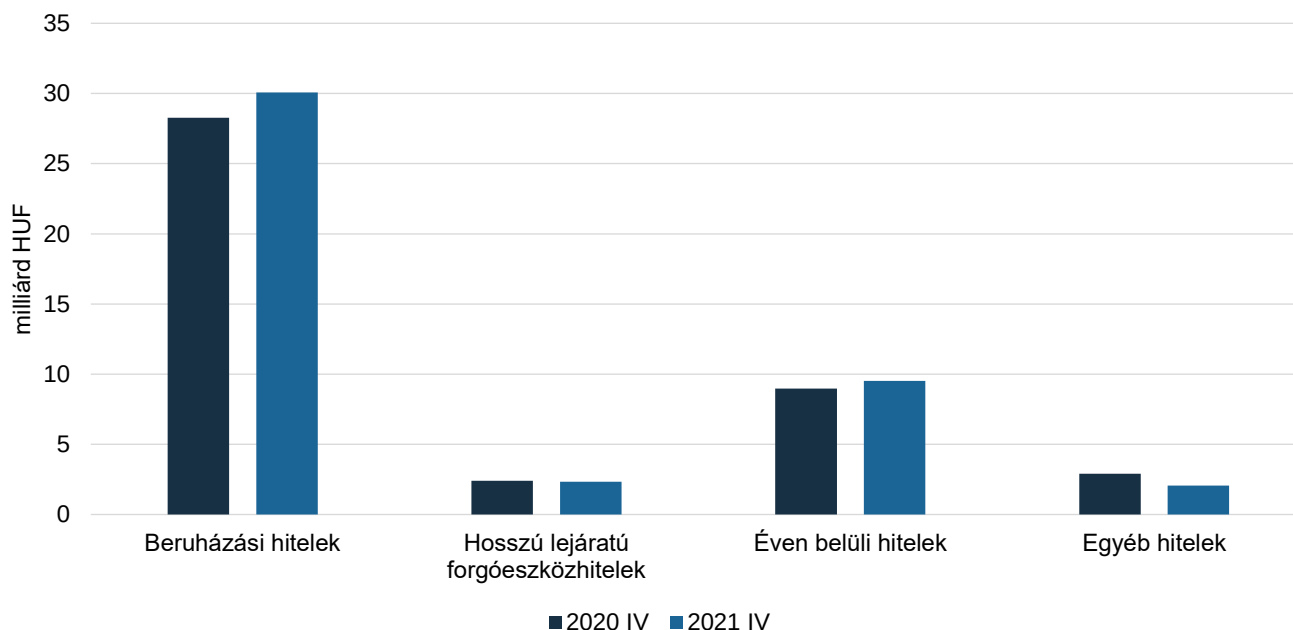
27. ábra: **Az állattartó egyéni gazdaságok beruházási hitelei bővültek legnagyobb mértékben 2021-ben**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kertészeti ágazat hitelállománya 4,3 százalékkal 44,0 milliárd forintra bővült az előző év azonos időszakához képest. A szóban forgó ágazatban szintén a beruházási hitelek növekedése volt a meghatározó: a hitelcél esetében a szegmens hitelállománya 6,4 százalékkal, 1,8 milliárd forinttal bővült. Az éven belüli hiteleknél hasonló ütemű, 6,1 százalékos növekedés volt megfigyelhető, azonban ez az állomány nagyságából adódóan mindössze 0,5 milliárd forintos bővülésnek felelt meg. Az egyéb hitelek állománya számottevően, 29,0 százalékkal csökkent. A hosszú lejáratú forgóeszközhitelek állományában nem történt érdemi változás a vizsgált időszakban (28. ábra).
- A zöldségtermeléssel foglalkozók az ágazat hitelállományából 17,0 milliárd forintot tudhattak magukénak.

28. ábra: **A kertészetben tevékenykedő egyéni gazdaságoknál szintén a beruházási hitelek növekedtek leginkább 2021-ben**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kiemelt ágazatokon kívüli mezőgazdasági tevékenységet végző egyéni gazdaságok hitelállománya 4,8 százalékkal 40,0 milliárd forintra bővült az egy évvel korábbi azonos időszakhoz viszonyítva.
- Az egyéni gazdaságok hitelállománya gazdálkodási forma tekintetében átstrukturálódott: a hitelek több mint felét (53,1 százalék) az őstermelők tudhatták magukénak, miközben az egyéni vállalkozók részesedése 46,9 százalékra mérséklődött 2021 negyedik negyedévében. Ennek hátterében vélhetően az őstermelőket érintő jogszabályváltozás áll.
- Az egyéni gazdaságok hitelállományának bővülésével egyidejűleg az újonnan felvett hitelek értéke is nőtt. A szegmens 12,6 milliárd forinttal több, összesen 41,8 milliárd forint hitelt vett fel 2021 negyedik negyedévében, mint egy évvel korábban (3. táblázat).
- Az újonnan felvett hitelösszeg a megelőző negyedévi értéket is meghaladta: a mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok 12,3 milliárd forinttal több hitelt vettek fel 2021 negyedik negyedévében, mint az azt megelőző negyedéves időszakban.
- Az ágazatok közül a szántóföldi növénytermesztők másfélszeresére, az állattenyésztők pedig 46,5 százalékkal növelték új hiteleiket. Emellett a kertészeti ágazatban tevékenykedők az előző év azonos időszaki értékhez képest csaknem egyharmaddal nagyobb összeget vettek fel 2021 negyedik negyedévében.
- Az állattenyésztésen belül a szarvasmarha-ágazatban növekedtek a legnagyobb mértékben az újonnan folyósított hitelek, amelynek értéke csaknem kétszerese volt a 2020. negyedik negyedévének.
- Hitelcél tekintve az éven belüli, azon belül is leginkább a folyószámlahitelek értékében volt jelentős változás a vizsgált időszakban. A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok 10,3 milliárd forinttal több, összességében 19,9 milliárd forint folyószámla-hitelt vettek fel 2021 negyedik negyedévében, mint egy évvel korábban. Az egyéb éven belüli hitelek közül 2,7 milliárd forinttal, a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek közül 0,2 milliárd forinttal kisebb hitelösszeget vettek igénybe az ágazati szereplők. Az újonnan felvett beruházási célú hitelek értéke érdemben nem változott, továbbra is 12,6 milliárd forintot

tett ki, azonban egyes ágazatok hitelei körében jelentősen csökkent a részesedése. Miközben a baromfitartók és -tenyésztők újonnan felvett hiteleinek fele beruházási hitel volt 2020 negyedik negyedévében, 2021 azonos időszakában már mindössze a hitelek 14,2 százaléka szolgált beruházási célt.

- Összességében elmondható, hogy az új hitelek több mint fele (55,6 százalék) a szántóföldi növénytermesztők tevékenységét finanszírozta. Az állattenyésztők részesedése 20,3 százalék volt, az egyéb, kiemelt ágazatokon kívül eső tevékenységet végző egyéni gazdaságok 12,1 százalékkal, a kertészeti ágazat pedig 12,0 százalékkal részesedett az új hitelek értékéből. Az újonnan folyósított hitelösszeg 8,9 százaléka a szarvasmarha-, 5,6 százaléka a baromfiágazatba került, további 2,8 százalékat pedig a sertéstartók és -tenyésztők tudhatták magukénak.

3. táblázat: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok új hiteleinek több mint fele a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2021 negyedik negyedévében**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	23,2	7,3	1,0	10,9	4,0	0,1
Állattenyésztés	8,5	2,5	0,7	4,0	1,2	0,1
ebből						
baromfi	2,3	0,3	0,2	1,3	0,5	0,0
sertés	1,2	0,3	0,0	0,7	0,1	0,0
szarvasmarha	3,7	1,4	0,4	1,4	0,5	0,0
Kertészet	5,0	1,6	0,5	2,4	0,5	0,1
ebből						
zöldségtermelés	1,8	0,6	0,2	0,8	0,2	0,0
Egyéb	5,1	1,3	0,2	2,6	0,9	0,0
Összesen	41,8	12,6	2,4	19,9	6,6	0,2

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági egyéni gazdaságok által újonnan felvett hitelek értéke 2021-ben összességében 118,7 milliárd forintot tett ki (4. táblázat). Ez az összeg 16,5 százalékkal, 16,8 milliárd forinttal volt nagyobb a 2020. évinél.
- Az ágazatok közül az állattenyésztők növelték legnagyobb ütemben újonnan felvett hitelek értékét, 39,2 százalékkal, azon belül is a baromfiágazat szereplői számára folyósított hitelek értéke csaknem másfélszeresére nőtt egy év alatt. Kiemelésre méltó továbbá a szarvasmarha-ágazatba befolyt hitelösszeg, ami 42,6 százalékkal haladta meg az előző évit. Emellett a kertészeti ágazatban tevékenykedők az előző év azonos időszaki értékhez képest 20,7 százalékkal nagyobb összeget vettek fel 2021-ben.
- A hitelcélok közül az éven belüli, azon belül is főként a folyószámlahitelek értéke növekedett számottevően a vizsgált időszakban. A szóban forgó szegmens által felvett folyószámlahitelek értéke 45,1 százalékkal haladta meg az előző évit, ezáltal összességében 48,7 milliárd forintot tett ki 2021-ben. Emellett az egyéb éven belüli hitelek értéke

20,5 százalékkal 17,3 milliárd forintra nőtt. A beruházási hitelek közül 2,9 százalékkal kisebb hitelösszeget vettek igénybe az ágazati szereplők, ugyanakkor a hosszú lejáratú forgóeszközhitelük értéke 11,1 százalékkal 9,9 milliárd forintra bővült.

- Az újonnan felvett folyószámlahitelek értékének jelentős növekedése a beruházási hitelek csökkenésével egyidejűleg a rövid lejáratú hitelek részesedésének számottevő növekedését eredményezte: 2020-ban az új hitelek értékének 47,0 százaléka éven belüli hitel volt, 2021-ben azonban már 55,6 százaléka minősült annak.
- Az új hitelek több mint felét, 54,6 százalékát a szántóföldi növénytermesztők, 19,8 százalékát az állattenyésztők, 14,1 százalékát az egyéb, kiemelt ágazatokon kívül eső tevékenységet végzők, 11,5 százalékát pedig a kertészeti ágazat szereplői tudhatták magukénak. A baromfi- és a szarvasmarha-ágazat hasonló arányban, 7 százalék körül részesedett az újonnan felvett hitelek értékéből, miközben a sertéstartók és -tenyésztők részesedése 2,7 százalék volt a vizsgált évben.

4. táblázat: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok új hiteleinek legnagyobb része folyószámlahitel volt 2021-ben**

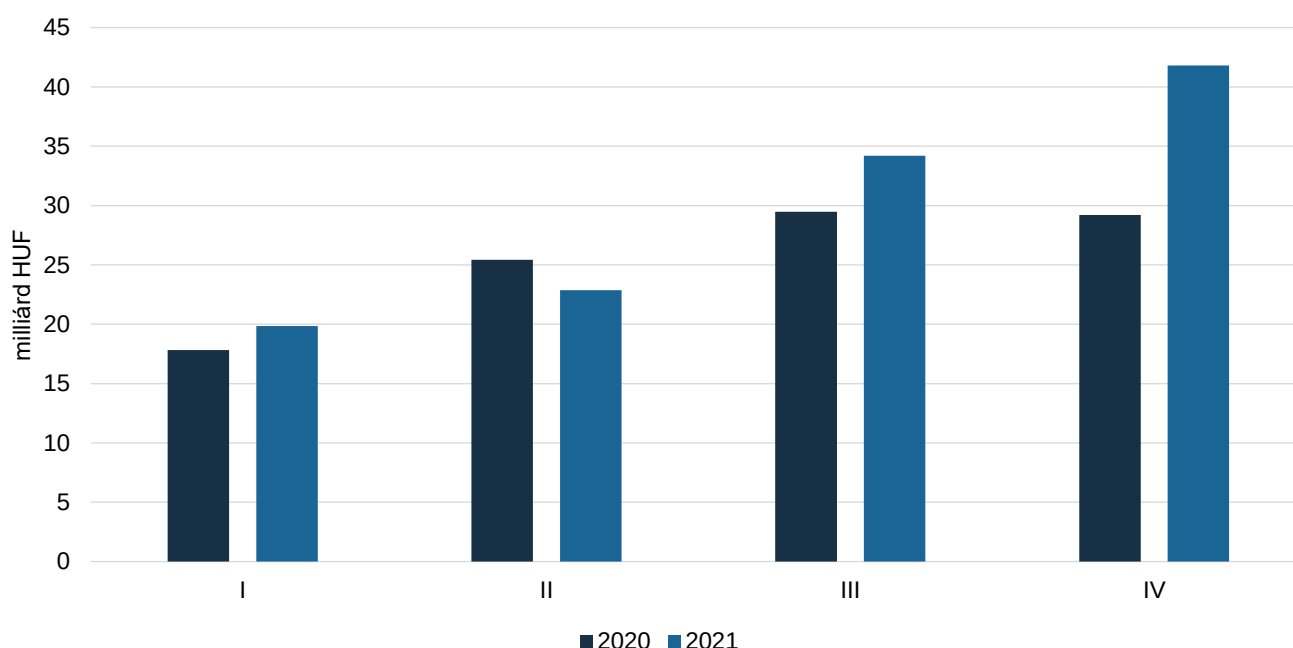
milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	64,8	22,0	4,0	26,8	10,0	2,0
Állattenyésztés	23,5	7,6	2,5	10,1	3,0	0,4
ebből						
baromfi	8,5	2,6	1,2	3,6	1,0	0,1
sertés	3,2	0,9	0,0	1,9	0,4	0,0
szarvasmarha	8,4	3,1	0,9	3,3	1,0	0,1
Kertészet	13,7	4,5	1,4	5,9	1,7	0,3
ebből						
zöldségtermelés	5,0	1,6	0,4	2,2	0,6	0,2
Egyéb	16,7	5,8	2,1	5,8	2,7	0,3
Összesen	118,7	39,8	9,9	48,7	17,3	3,0

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági egyéni gazdaságok újonnan felvett hiteleinek értéke csupán 2021 második negyedévében maradt el az előző év azonos időszakától, a fennmaradó időszakban jelentősen meghaladta azt. Az eltérés a negyedik negyedévben volt a legnagyobb, ekkor az újonnan felvett hitelek értéke 43,2 százalékkal, 12,6 milliárd forinttal volt nagyobb az előző év azonos időszakánál (29. ábra).

29. ábra: **A hitelfelvételi aktivitás 2021 második fél évében dinamikusán javult**

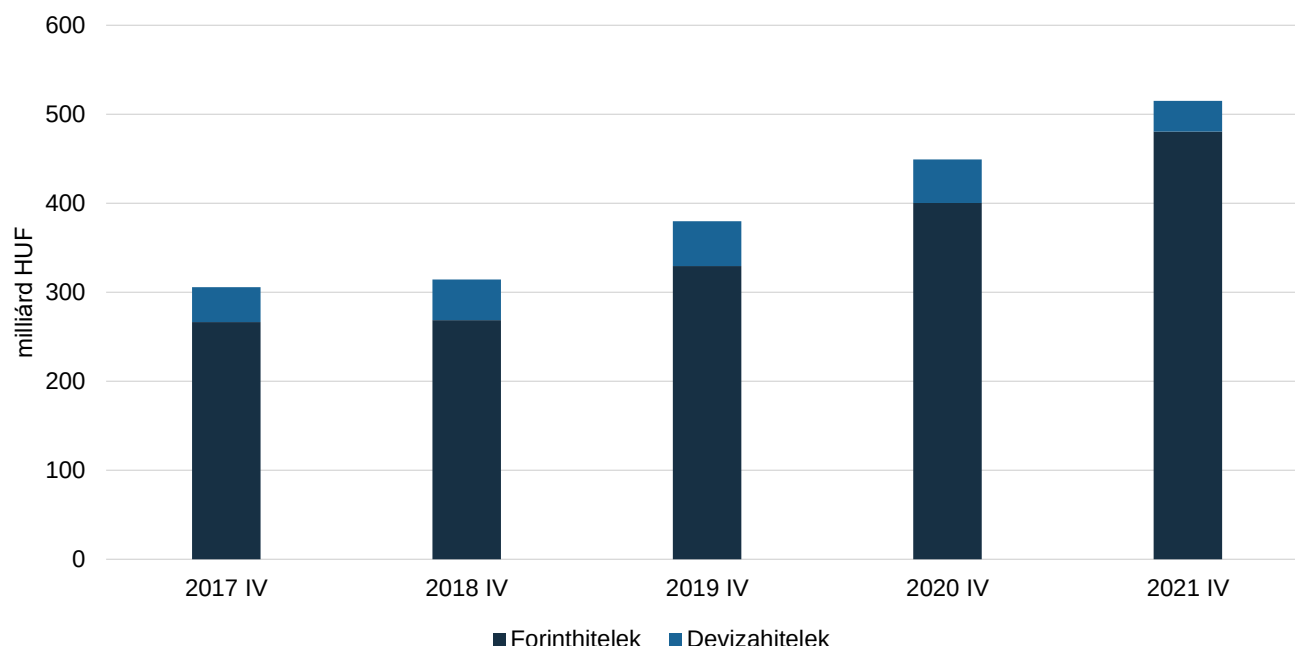

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya

- A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának dinamikus növekedése némiképp lassult ugyan, de tovább folytatódott: az állomány értéke 14,6 százalékkal 515,0 milliárd forintra nőtt (30. ábra). Az előző év azonos időszakában ez a növekedés 18,2 százalék volt, ami 69,2 milliárd forintot jelentett.
- A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományában továbbra is a forinthitelek domináltak, sőt részesedésük tovább emelkedett: 2021 negyedik negyedévében 4,1 százalékponttal volt nagyobb, mint egy évvel korábban, így a forinthitelek aránya a társas vállalkozások hitelállományában 93,3 százalékot tett ki 2021. december 31-én.

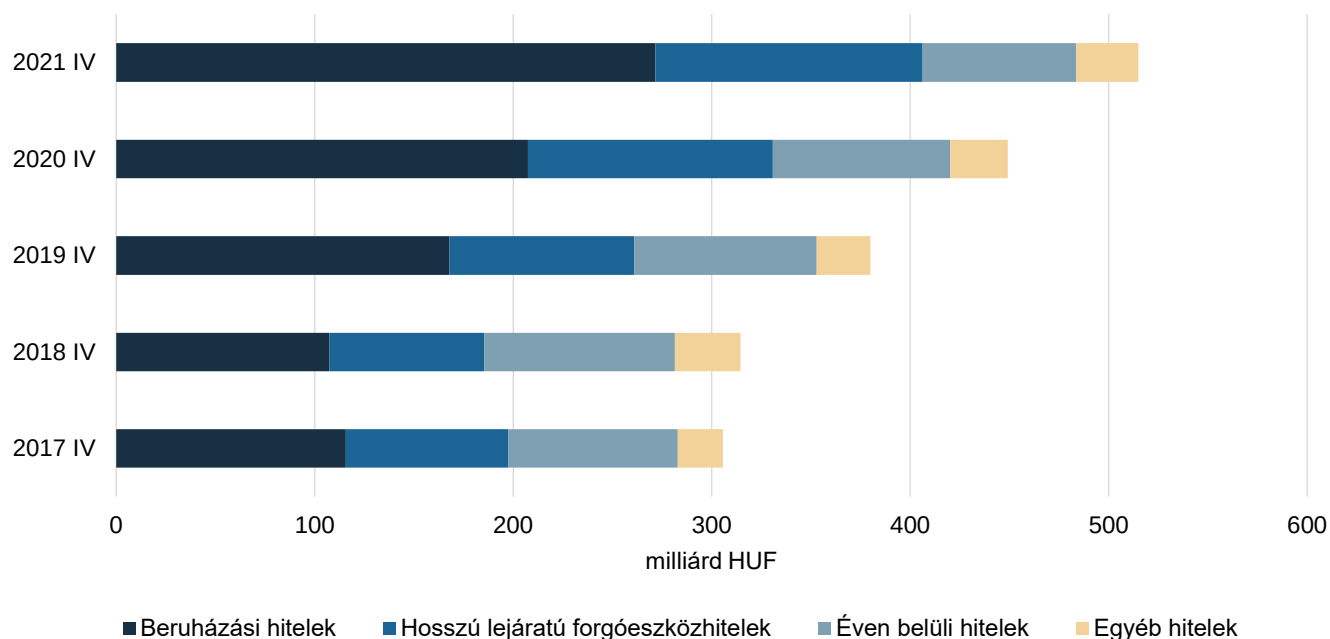
30. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelei 14,6 százalékkal haladták meg az egy évvel korábbi értéket 2021-ben**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

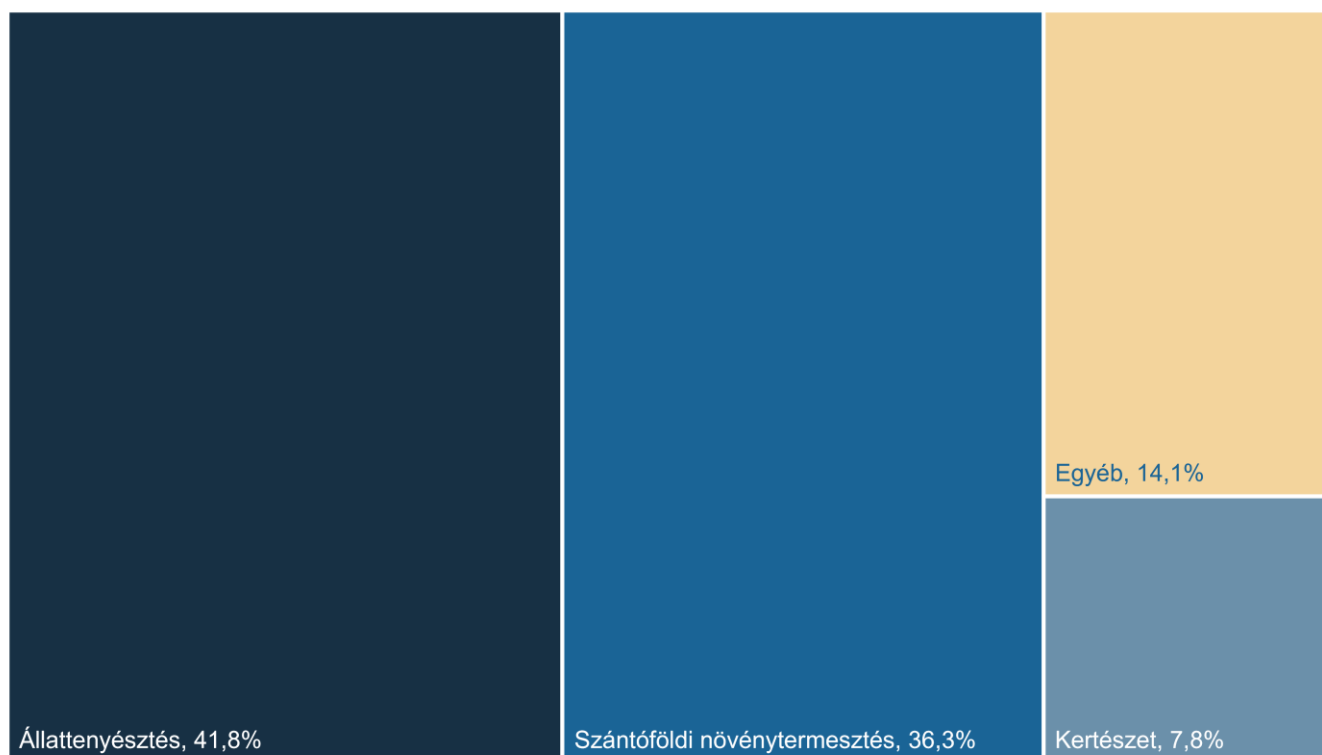
- A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelei közül az állomány több mint felét jelentő beruházási hitelek bővülése volt kiemelkedő, a hitelösszeg 31,0 százalékkal, 64,2 milliárd forinttal gyarapodott az előző év azonos időszakához képest, ezáltal 271,6 milliárd forintra nőtt 2021 negyedik negyedévében. A hosszú lejáratú forgóeszközhitelek a beruházási hiteleknél kisebb ütemben, 9,0 százalékkal növekedtek, ami értékben 11,2 milliárd forintos bővülést jelentett (31. ábra).
- Az éven belüli hitelállomány az elmúlt öt évet tekintve 2018 negyedik negyedévében volt a legnagyobb, 96,0 milliárd forint, amely 2021 azonos időszakra 77,4 milliárd forintra csökkent, ezáltal a rövid lejáratú hitelek részesedése a mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományából jelentősen visszaesett, 15,0 százalékra mérséklődött. Az éven belüli hitelállomány 2021-ben is elmaradt az előző év azonos időszaki értéktől, 13,3 százalékkal, 11,9 milliárd forinttal volt kisebb 2021. december 31-én, mint egy évvel korábban. A rövid lejáratú hiteleken belül a csökkenés az egyéb éven belüli hitelek állományában jelentkezett (–20,5 milliárd forint), miközben a folyószámlahitelek állománya 8,5 milliárd forinttal nőtt.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának legnagyobb része (41,8 százalék) az állattenyésztéssel foglalkozó társas vállalkozásokhoz, további jelentős hányada (36,3 százalék) pedig a szántóföldi növénytermesztőkhöz került (32. ábra).
- Az állattartók körében a sertéstartók és -tenyésztők részesedése volt a legnagyobb (36,0 százalék). A szarvasmarhatartók az állattenyésztési ágazat hitelállományának egyharmadát, a baromfiágazat szereplői annak 30,8 százalékát adták 2021 negyedik negyedévében.
- A kertészeti ágazat kisebb, 7,8 százalékos részesedéssel bírt, azon belül is a zöldségtermelés 5,5 százalékos arányt képviselt. A kiemelt ágazatokba nem besorolható tevékenységet végző egyéb vállalkozások a hitelállomány 14,1 százalékát tudhatták magukénak.

31. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások beruházási hitelei dinamikusan növekedtek 2021-ben**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

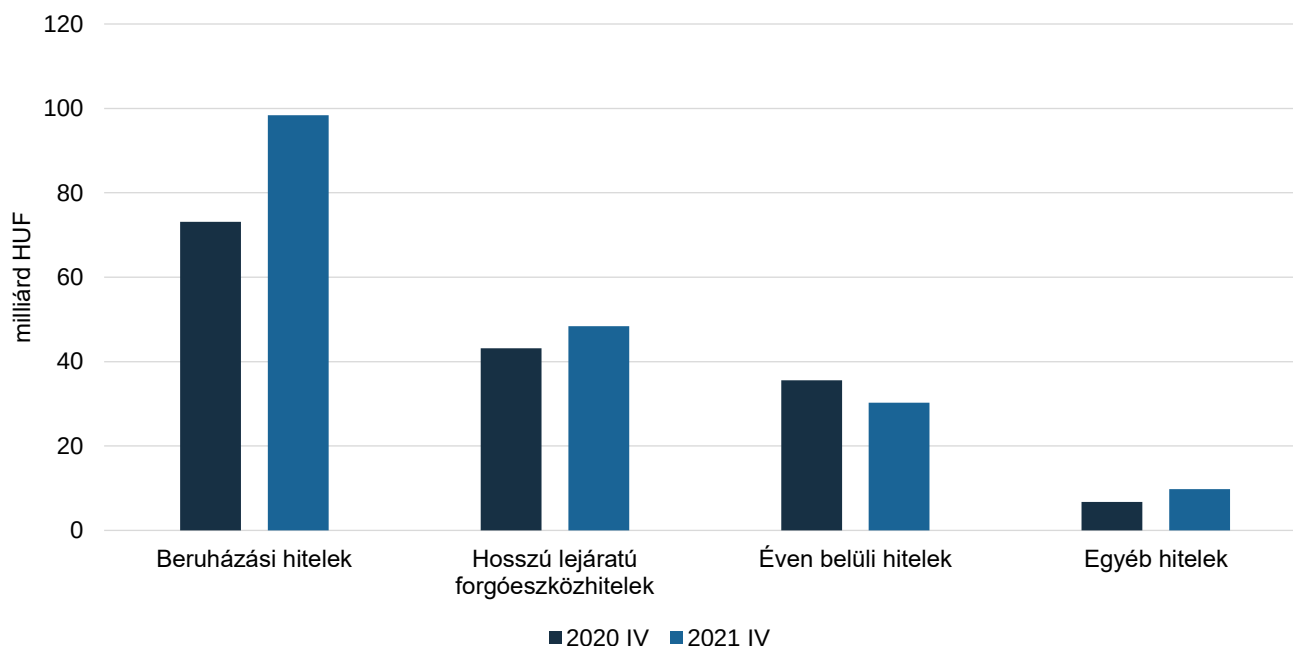
32. ábra: **Az állattenyésztők részesedtek legnagyobb mértékben a mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományából 2021-ben**

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

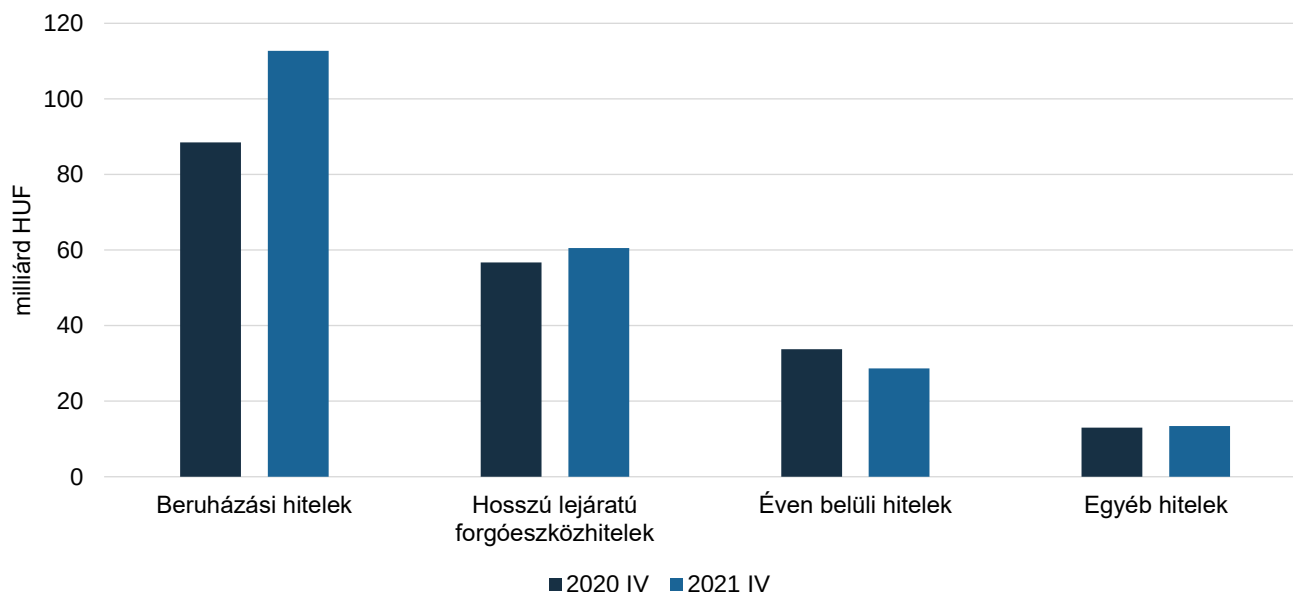
- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó társas vállalkozások hitelállománya 28,4 milliárd forinttal 186,9 milliárd forintra nőtt az előző év azonos időszakához képest.
- A növekedéshez legnagyobb mértékben a beruházási hitelek járultak hozzá, amelyek állománya több mint 30 százalékkal bővült egy év alatt. A hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek 5,2 milliárd forinttal, az egyéb hitelek 3,1 milliárd forinttal gyarapodtak, miközben az éven belüli hitelállomány 5,3 milliárd forinttal mérséklődött (33. ábra).

33. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő társas vállalkozások járultak hozzá legnagyobb mértékben a beruházási hitelek növekedéséhez 2021-ben**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

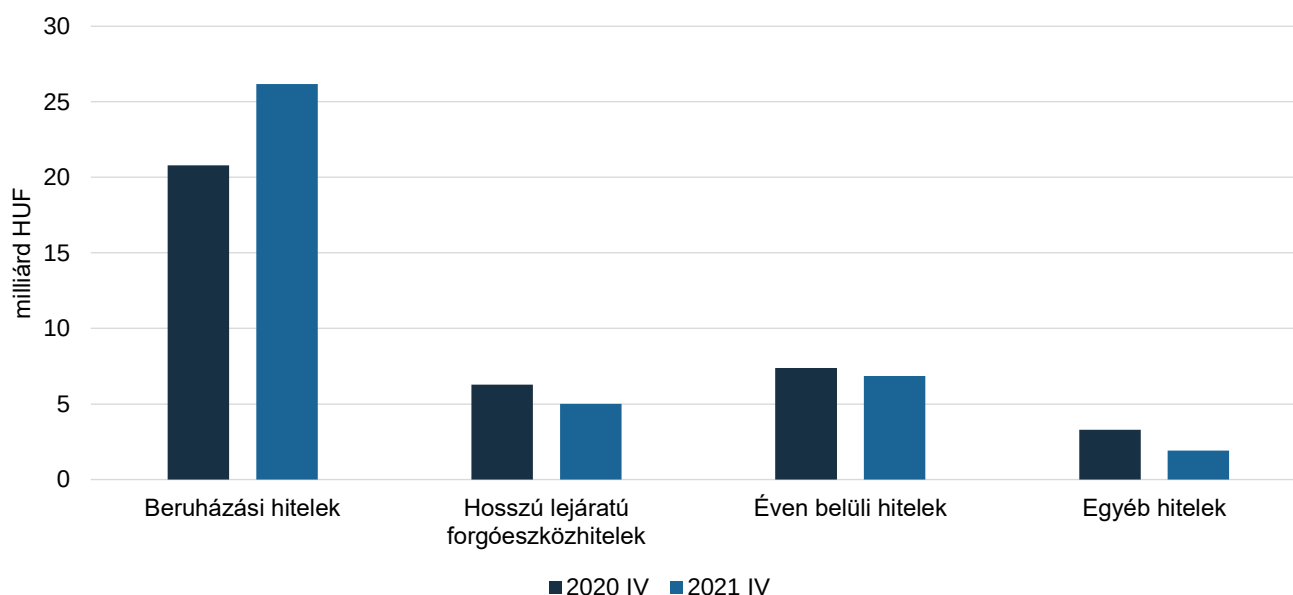
- Az állattenyésztési ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 12,2 százalékkal 215,3 milliárd forintra bővült egy év alatt.
- Az állattenyésztésen belül a baromfiágazatban volt megfigyelhető a legnagyobb növekedés: a szegmens hitelállománya 27,3 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét, ami 14,9 milliárd forintos növekedésnek felelt meg. A szóban forgó ágazatban a hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek gyarapodása volt kiemelkedő, 36,3 százalék, 6,7 milliárd forint, ugyanakkor a szegmens beruházási hitelállománya is jelentősen bővült (+5,9 milliárd forint). A sertéságazat hitelállománya 15,3 százalékkal, 10 milliárd forinttal bővült ugyanezen időszakban.
- A szarvasmarha-ágazat hitelállománya mérséklődött, összességében 1,7 milliárd forinttal.
- Az állattenyésztési ágazat a mezőgazdasági társas vállalkozások beruházási hitelállományában tapasztalt jelentős növekedéshez 24,3 milliárd forinttal járult hozzá. Az ágazat hosszú lejáratú forgóeszköz-hitel-állománya ennél jóval kisebb mértékben, 3,8 milliárd forinttal gyarapodott, miközben az egyéb hitelek összege 0,4 milliárd forinttal nőtt. Az éven belüli hitelek állománya 15,1 százalékkal, 5,1 milliárd forinttal mérséklődött az előző év azonos időszakához képest (34. ábra).

34. ábra: **Az állattenyésztő társas vállalkozások is számottevő szerepet játszottak a beruházási hitelek emelkedésében 2021-ben**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kertészeti ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 5,9 százalékkal volt nagyobb 2021 negyedik negyedévében, mint egy évvel korábban. A növekedés kizárólag a beruházási hiteleknél volt megfigyelhető, amelynek állománya 25,9 százalékkal, 5,4 milliárd forinttal bővült. A szegmens 40,0 milliárd forintos hitelállománya továbbra is a legkisebbnek számított az ágazatok között (35. ábra).

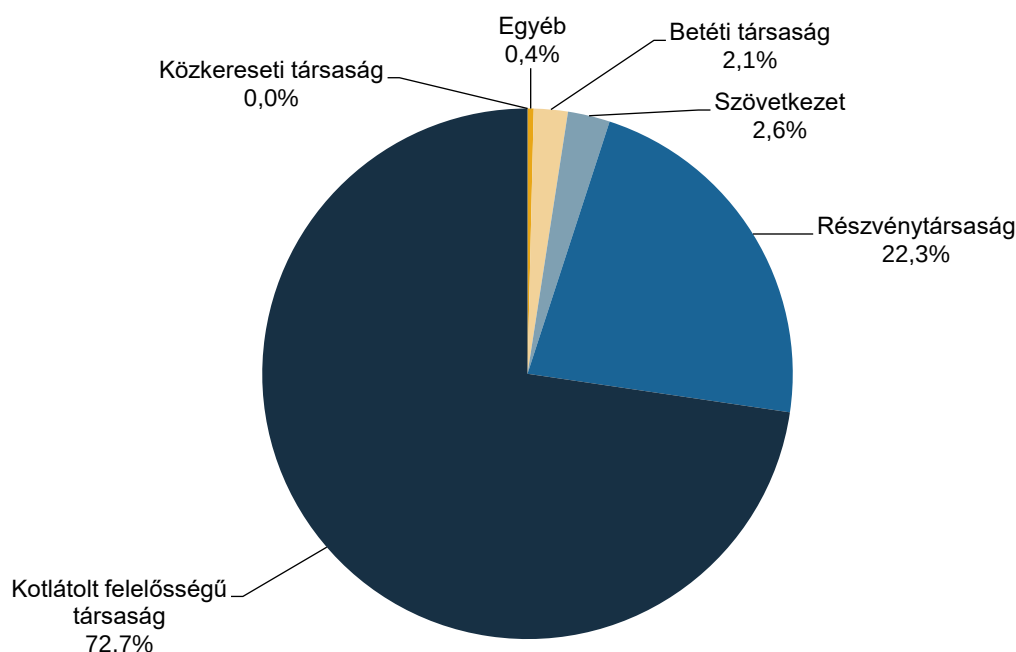
35. ábra: **A kertészeti ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások a beruházási hitelek növekedéséhez 5,4 milliárd forinttal járultak hozzá 2021-ben**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A gazdálkodási formák szerinti bontást tekintve elmondható, hogy a fennálló hitelállomány túlnyomó többsége továbbra is korlátolt felelősségű társaságokhoz került. A szóban forgó gazdálkodási forma részesedése 2,2 százalékponttal nőtt egy év alatt. A társas vállalkozások hitelállományának másik nagy szeletét a részvénytársaságok adták 2021-ben is, azonban a hitelállomány egészéből való részesedésük csökkent, 1,5 százalékponttal maradt el az előző év azonos időszakától. A szövetkezetek részesedése a korábbi évi 2,7 százalékról 2,6 százalékra mérséklődött, ezzel egyidejűleg a betéti társaságok és a közkereseti társaságok által felvett hitelek együttes aránya 0,6 százalékponttal 2,1 százalékra csökkent (36. ábra).

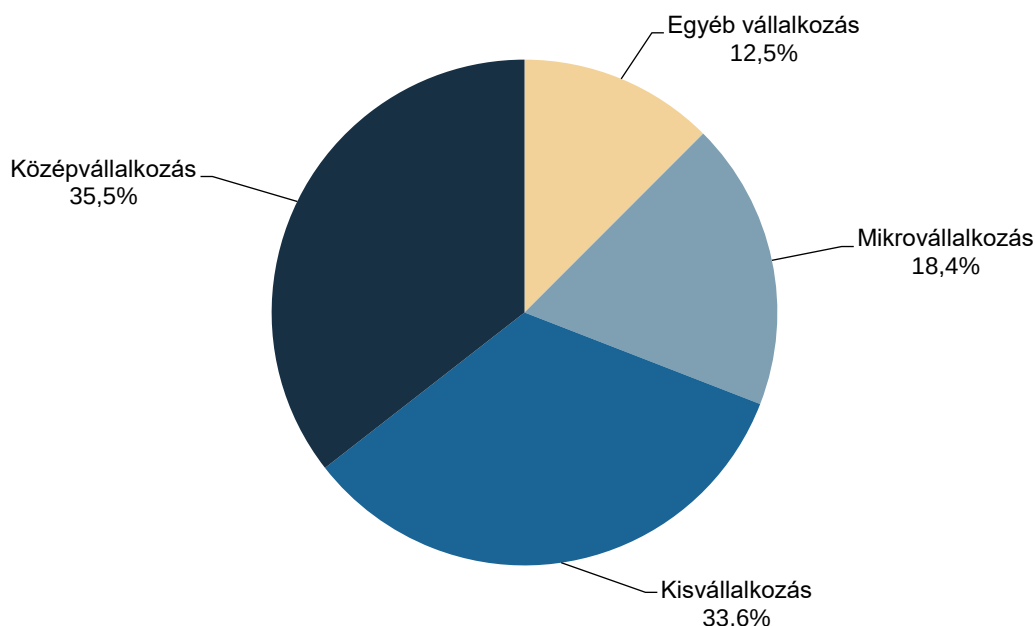
36. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint 70 százaléka a korlátolt felelősségű társaságokat finanszírozta 2021-ben**

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások teljes hitelállományának 87,5 százaléka (450,6 milliárd forint) mikro-, kis- és középvállalkozásokhoz tartozott 2021 negyedik negyedévének végén. A közép- és kisvállalkozások együttesen a társas vállalkozások hitelállományának több mint kétharmadát tudhatták magukénak, miközben a mikro-vállalkozások részesedése 18,4 százalékot tett ki. Az egyéb, kkv kategóriába nem tartozó vállalkozások hiteleinek összege a társas vállalkozások hitelállományának 12,5 százalékát adta a vizsgált időszakban (37. ábra).

37. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint kétharmadát a kis- és középvállalkozások tudhatták magukénak 2021-ben**

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások 18,1 milliárd forinttal kevesebb, 63,8 milliárd forint hitelt vettek fel 2021 negyedik negyedévében az előző év azonos időszakához képest (5. táblázat). A hitelfelvételi aktivitás 2021 harmadik negyedévéhez viszonyítva ellenben javult, a szegmens újonnan felvett hiteleinek értéke 20,7 milliárd forinttal haladta meg az előző negyedévit.
- Az újonnan felvett hitelösszegekből az állattenyésztési ágazat szereplői részesedtek legnagyobb mértékben (41,4 százalék), az új hitelek közel egyharmada pedig a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta. Az állattenyésztési ágazatba érkezett új hitelek legnagyobb részét, 38,7 százalékát a baromfiágazat tudhatta magáénak, miközben a szarvasmarha-ágazatba a hitelösszeg egyharmada, a sertéságazatba pedig 23,8 százaléka került.
- A hitelkihelyezések dinamikája az állattenyésztési és a szántóföldi növénytermesztési ágazat tekintetében is mérséklődött az előző év azonos negyedévéhez képest. Előbbi hitelösszege 11,9, utóbbié 8,6 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbtól. Mindkét ágazatban a hosszú lejáratú hitelfelvételi aktivitás mérséklődött legnagyobb mértékben, miközben az éven belüli hitelek iránt megnőtt a kereslet.
- A kertészeti ágazatban tevékenykedők által újonnan felvett hitelek értéke 36,4 százalékkal, 4,2 milliárd forinttal nőtt az egy évvel korábbi negyedévhez képest.

5. táblázat: **A mezőgazdasági társas vállalkozások új hiteleinek legnagyobb része az állattenyésztési ágazat tevékenységét finanszírozta 2021 negyedik negyedévében**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	19,8	4,5	3,5	5,8	5,2	0,8
Állattenyésztés	26,4	6,3	5,9	5,8	5,9	2,5
ebből						
baromfi	10,2	2,5	2,1	1,3	3,2	1,1
sertés	6,3	1,5	1,1	2,4	1,2	0,1
szarvasmarha	8,8	2,2	2,6	1,9	1,5	0,5
Kertészet	7,3	4,9	1,0	0,8	0,3	0,4
ebből						
zöldségtermelés	5,8	4,5	0,7	0,2	0,1	0,3
Egyéb	10,3	4,3	1,1	2,8	1,2	0,9
Összesen	63,8	19,9	11,5	15,2	12,6	4,6

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások újonnan felvett hiteleinek értéke 2021-ben 223,6 milliárd forintot tett ki, ami 10,1 százalékkal maradt el az előző évitől (6. táblázat).
- A legnagyobb eltérés az állattenyésztési ágazatban jelentkezett: az ágazat szereplői 16,7 százalékkal, 17,8 milliárd forinttal kisebb összeget vettek igénybe 2021-ben, mint egy évvel korábban. Azon belül is a beruházási és az éven belüli egyéb hitelek közül vettek fel lényegesen kisebb összeget az ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások.
- Hitelcél tekintve az egyéb éven belüli hitelek közül 39,0 százalékkal, 23,7 milliárd forinttal, a beruházási hitelek közül 14,8 százalékkal, 12,5 milliárd forinttal, a hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek közül pedig 3,7 százalékkal, 2,4 milliárd forinttal kisebb összeget vettek fel 2021-ben. Ezzel szemben az újonnan felvett egyéb hitelek összege 82,9 százalékkal (!), a folyószámlahiteleké 17,7 százalékkal haladta meg az előző évit, ami értékben 8,0, valamint 5,2 milliárd forintot jelentett.
- A mezőgazdasági társas vállalkozások 2021. évben újonnan felvett hitelösszegéből az állattenyésztési és a szántóföldi növénytermesztési ágazat azonos értékben részesedett, csaknem 40-40 százalékkal.
- A 2021. évi új hitelek értékének legnagyobb része, mintegy 60 százaléka éven túli hitel volt. A rövid lejáratú hitelek részesedése a korábbi évi 36,3 százalékról 32,1 százalékra mérséklődött a vizsgált időszakban.

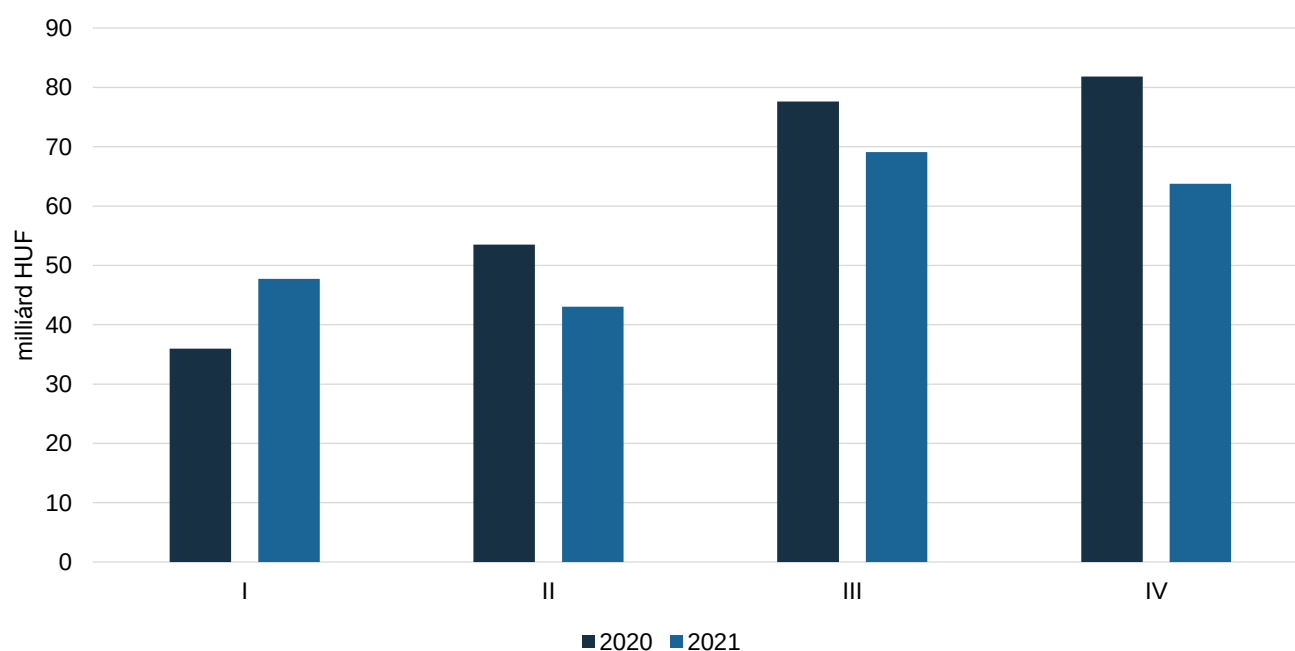
6. táblázat: **A mezőgazdasági társas vállalkozások új hiteleinek legnagyobb része hosszú lejáratú hitel volt 2021-ben**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	86,8	26,9	23,8	14,3	15,2	6,6
Állattenyésztés	88,8	23,7	28,0	11,2	17,3	8,6
ebből						
baromfi	35,8	8,5	12,7	3,3	6,7	4,7
sertés	21,0	6,3	4,5	4,2	4,2	1,8
szarvasmarha	29,5	8,3	10,2	3,4	6,2	1,4
Kertészet	15,7	9,0	2,5	2,1	1,6	0,6
ebből						
zöldségtermelés	12,0	8,1	1,7	1,0	0,8	0,5
Egyéb	32,4	12,4	7,8	7,2	3,0	2,0
Összesen	223,6	72,0	62,1	34,8	37,1	17,7

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások körében az első negyedévben mutatkozott nagyobb érdeklődés az új hitelek iránt, az újonnan folyósított hitelek értéke 11,8 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakit. Ezt követően azonban jelentősen kevesebb hitelt vettek fel a mezőgazdasági társas vállalkozások, mint egy évvel korábban. Összességében 37,0, átlagosan 12,3 milliárd forinttal csökkent a hitelfelvétel a szegmensben 2021 második és negyedik negyedéve között (38. ábra).

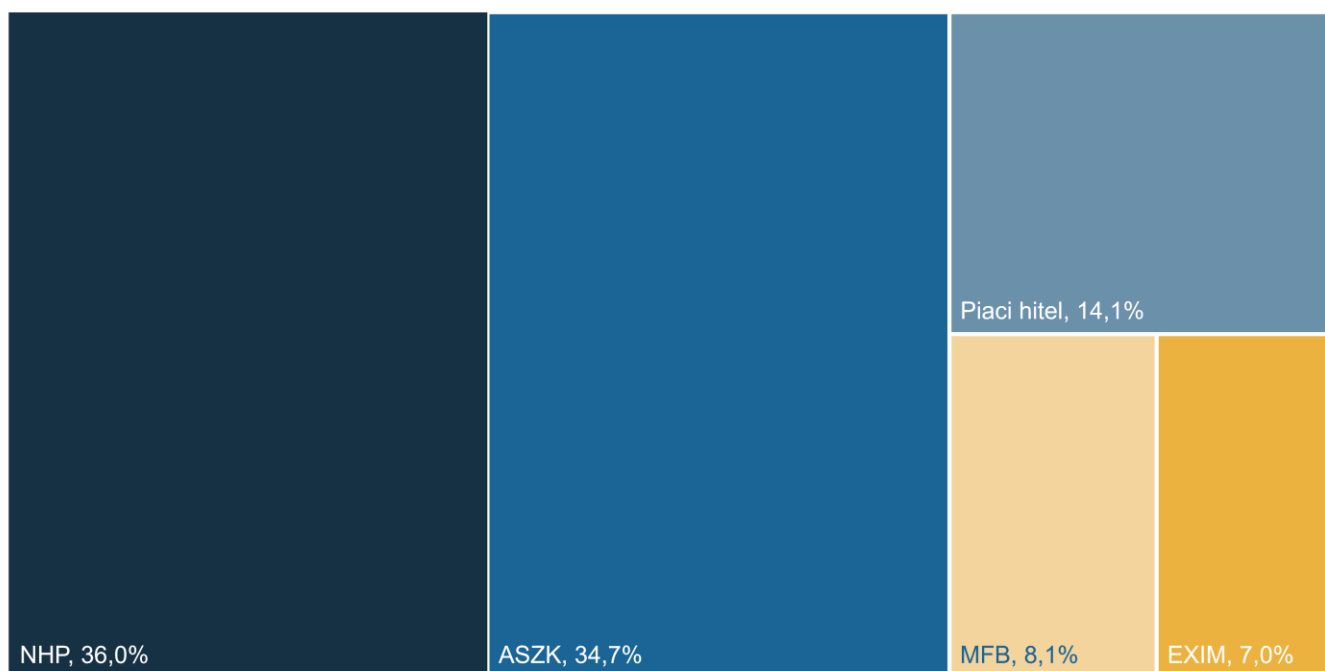
38. ábra: **Az újonnan folyósított hitelek állománya kizárólag 2021 első negyedévében haladta meg az előző évit**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban

- A mezőgazdasági tevékenységet végzők hitelállományában a kedvezményes hitelek voltak túlsúlyban: a piaci hitelek aránya mindössze 14,1 százalékot tett ki 2021 negyedik negyedévében (39. ábra).
- A támogatott hitelkonstrukciók közül továbbra is a növekedési hitelprogramok fennálló állománya és az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel-keret összege volt kiemelkedő, előbbi a mezőgazdaság teljes hitelállományának 36,0 százalékát, utóbbi annak több mint egyharmadát képezte 2021 végén. A Magyar Fejlesztési Bank (MFB) hitelprogramjaihoz köthető hitelállomány a mezőgazdaság hitelállományának 8,1 százalékát, a Magyar Export-Import Bank (Eximbank) által finanszírozott hitelek pedig 7,0 százalékát adták.

39. ábra: **A mezőgazdasági ágazatban tevékenykedők hitelállományának 86 százalékát a kedvezményes hitelek adták 2021-ben**

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ- és Eximbank-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

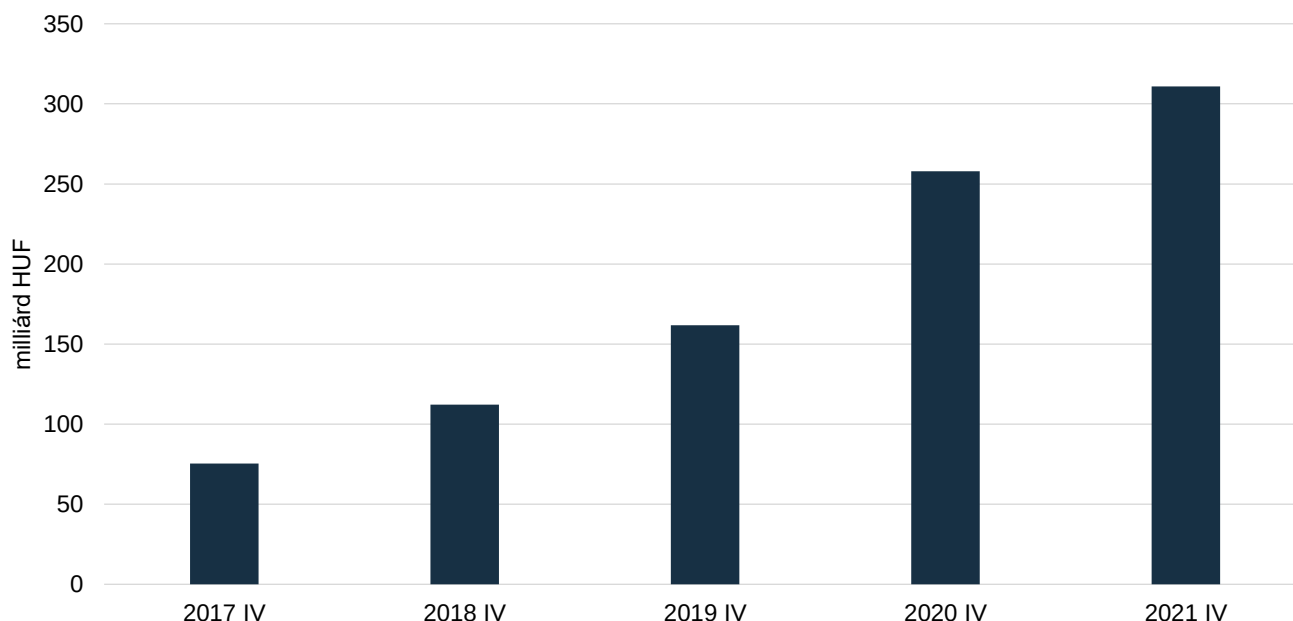
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel

- A magyar agrárium rövid távú finanszírozásának stabilabbá tételét is szolgálja a Széchenyi Kártya Program, amely 2011-től érhető el az agrárvállalkozások számára.
- Az Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel – ami lényegében mezőgazdasági célú szabad felhasználású folyószámlahitel – a mikro-, kis- és középvállalkozások, az őstermelők, valamint az őstermelők családi gazdaságai átmeneti likviditási problémáinak áthidalásához, váratlan kiadásaik fedezéséhez járul hozzá. Az ASZK keretében az igénybevételi szabályok változásától (14/2020. (IV. 10.) AM rendelet), azaz 2020. május 15-től az agrárgazdaságban tevékenykedők továbbra is a megnövekedett hitelkeretösszeget, 200 millió

forintot vehettek igénybe 2021-ben. Ez alól kivételt képeztek a fiatal mezőgazdasági termelők, amennyiben nem rendelkeznek lezárt üzleti évvel. Ez esetben az általuk felvehető hitelkeret összege nem haladhatja meg a 25 millió forintot. A hitelkeret futamideje 1, 2 vagy 3 év. A hitel fő biztosítója az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) kezességvállalása. A hitelkeret további előnye, hogy – 50 millió forint alatt – tárgyi biztosíték nélkül is, gyors és egyszerűsített hitelbírálat mellett igényelhető.

- A KAVOSZ Zrt. az agrárvállalkozások számára beruházási hitelcélok megvalósításához, illetve hozzá kapcsolódó forgóeszköz-beszerzéshez az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel GO! konstrukcióval nyújt segítséget. Az államilag támogatott, fix kamatozású konstrukció keretében akár 1 milliárd forint hitelösszeg is igényelhető, legfeljebb 10 éves futamidőre. A vállalkozásnak a beruházási költség legalább 10 százalékának megfelelő önerővel kell rendelkeznie. Az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel GO!-hoz biztosított állami kamat- és kezelési költségtámogatásnak köszönhetően a vállalkozás által fizetendő nettó ügyleti kamat fix 1 százalék/év, ami a Zöld, fenntartható és technológiaváltást szolgáló hitelcélokra irányuló hitelkérelmek esetén még ennél is alacsonyabb, 0,5 százalék/év.⁵
- Az előző évek tendenciájának megfelelően 2021 negyedik negyedében tovább nőtt a mezőgazdasági vállalkozások ASZK-folyószámlahitel keretein belül benyújtott hiteligénye, azonban a növekedés üteme az előző év azonos időszakához képest lassult. A szerződések száma 15,9 százalékkal 28 419 darabra, a leszerződött összeg 20,5 százalékkal 310,8 milliárd forintra emelkedett 2020 végére (40. ábra).

40. ábra: **A mezőgazdaság Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkerete 20,5 százalékkal növekedett 2021-ben**

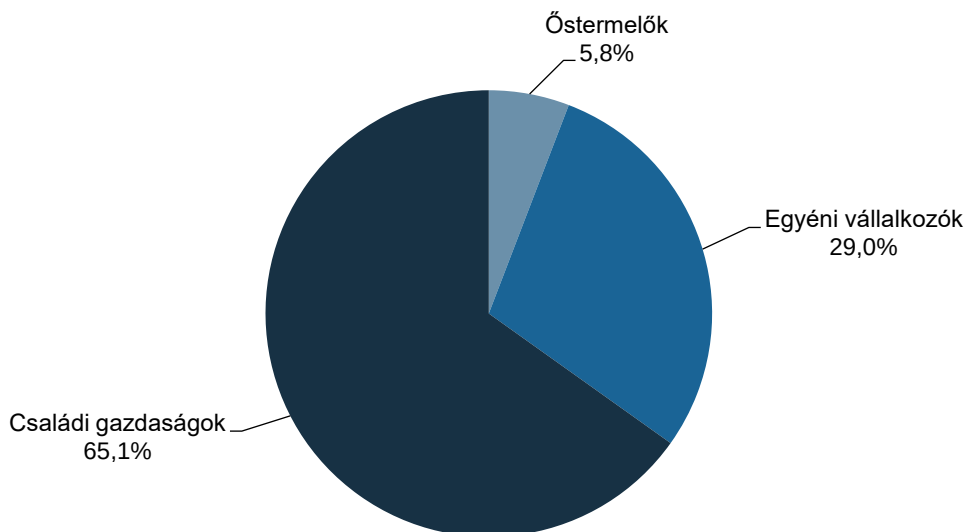
Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az egyéni gazdaságokhoz volt köthető a mezőgazdasági ASZK-folyószámlahitel keretösszegéből 215,5 milliárd forint, a társas vállalkozások a hitelállományból 95,2 milliárd forintot tudhattak magukénak 2021 végén.

⁵ Forrás: <https://www.kavosz.hu/hitelek/agrar-szechenyi-beruhazasi-hitel-go/>

- A mezőgazdasági tevékenységet végző egyéni gazdaságok hitelállományának csaknem kétharmada a családi gazdaságokhoz, 29,0 százaléka az egyéni vállalkozókhoz, 5,8 százaléka pedig az őstermelőkhöz került (41. ábra).

41. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeretének csaknem kétharmadát a családi gazdaságok igényelték 2021-ben**

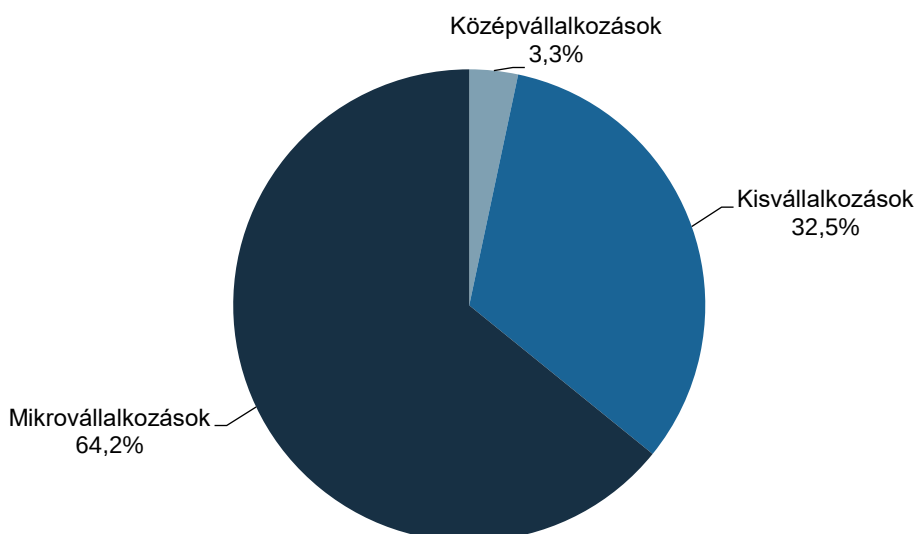

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik. Az egyéni gazdaságok körében elenyésző számban ugyan, de voltak olyan gazdaságok, amelyek esetében a gazdálkodási formába való besorolásra nem nyílt lehetőség.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A társas vállalkozások közül a legnagyobb hitelállománnyal továbbra is a mikrovállalkozások rendelkeztek, részesedésük 64,2 százalékot tett ki, a kisvállalkozások a hitelállomány közel egyharmadát, a középvállalkozások 3,0 százalékát tudhatták magukénak 2021. december 31-én (42. ábra).

42. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeretének közel kétharmadát a mikrovállalkozások igényelték 2021 december 31-ig**

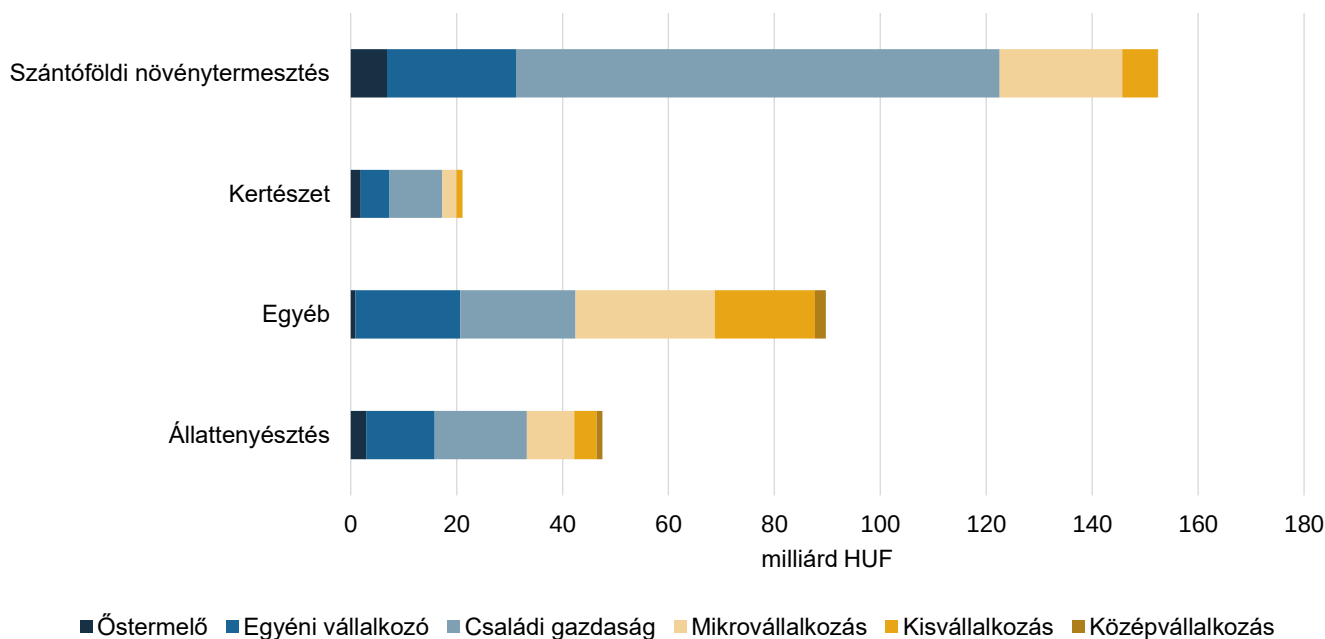

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások ASZK-folyószámla hitelkerete 22,4 százalékkal volt nagyobb, mint egy évvel korábban, ezáltal a hitelkeret összege a 150 milliárd forintot is meghaladta 2021 végén (43. ábra).
- A szántóföldi növénytermesztők közül kiemelkedő a családi gazdaságok által leszerződött 91,3 milliárd forintos összeg, amely szintén 22,4 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi értéket.

43. ábra: **Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeretet a szántóföldi növénytermesztő családi gazdaságok igényelték elsősorban 2021. december 31-ig**

Megjegyzés: Az „Egyéb” kategóriába az alábbi ágazatok tartoznak: növényi szaporítóanyag termesztése; vegyes gazdálkodás; növénytermesztési szolgáltatás; állattenyésztési szolgáltatás; betakarítást követő szolgáltatás; vetési célú magfeldolgozás; vadgazdálkodás, vadgazdálkodási szolgáltatás; erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység; fakitermelés; vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; erdészeti szolgáltatás.

Megjegyzés: Az egyéni vállalkozásoknál 42,3 millió forint esetében nem ismert a gazdálkodási forma, ezáltal az ábrán megjelenített érték eltér a teljes összegtől. Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Növekedési Hitelprogram

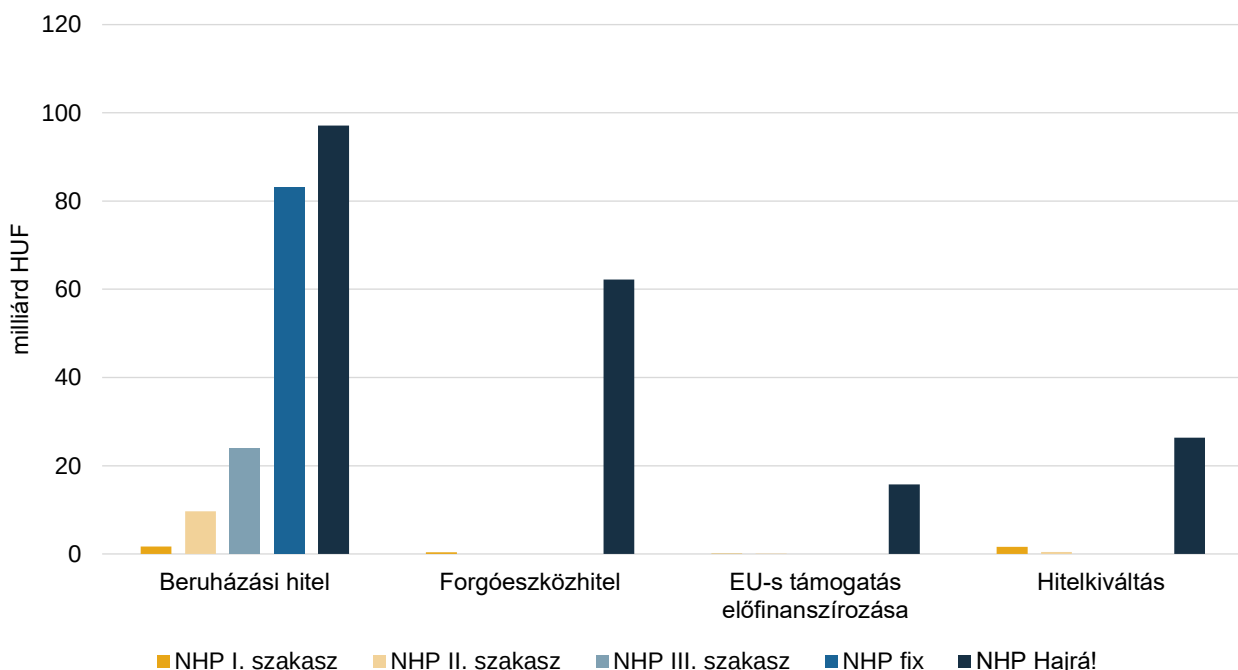
- A hazai vállalati szektor fenntartható, stabil és hosszú távú finanszírozáshoz jutása, valamint a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásainak tompítása és a hitelpiaci zavarok elkerülése érdekében a Monetáris Tanács által 2020. április 20-án elindított Növekedési Hitelprogram Hajrá! (NHP Hajrá!) elnevezésű konstrukció 1500 milliárd forintos keretösszegét több lépésben növelték. Elsőként a tanács 2020. november 17-i döntésével 1000 milliárd forinttal, majd a 2021. április 6-i döntésével további 500 milliárd forinttal emelte, ezáltal a keretösszeg 3000 milliárd forintra bővült. A vállalkozások számára elérhető összeg 20 milliárd forintra emelkedett, a futamidő 20 évre nőtt. A hitelt árbevétel híján bérfizetésre is lehetett igényelni, illetve hitelkiváltásra is felhasználható volt. A jegybank a bankok számára kéthetes hitelbírálati határidőt írt elő, ezáltal a vállalkozások minél gyorsabb hitelhez jutását szorgalmazta. A Növekedési Hitelprogram Hajrá! konstrukció 2021. szeptember 30-án lezárult.⁶ A szóban forgó hitelprogram a mikro-, kis- és középvállalkozások hitelállományának (éves alapon) 21 százalékos növekedését

⁶ Forrás: NHP Hajrá! <https://www.mnb.hu/nhphajra#tuti>

jelentős mértékben támogatta: a negyedév során a szegmens által megkötött hitelek közel kétharmadát tette ki. A hitelprogram keretösszege a nyári hónapokban kimerült ugyan, azonban a szerződések fokozatos és folyamatos lehívása a program lezárulta után is támogatni fogja a kkv-hitelpiacot.⁷

- A szóban forgó intézkedéseken túl a jegybank törlesztési moratóriumot hirdetett a Növekedési Hitelprogram (NHP) keretében folyósított hiteleknel is, és lehetővé tette a bankok számára az NHP-s hitelek átstrukturálását, valamint a visszafizetés ütemezésének átalakítását.⁸
- Az NHP I–III. szakaszához kapcsolódóan a mezőgazdaság fennálló hitelállománya 37,9 milliárd forintot tett ki 2021 végén, amelynek zöme, 93,2 százaléka beruházási hitelnek minősült (44. ábra).
- Az NHP fix konstrukció esetében a hitelállományt teljes egészében beruházási céllal folyósították. A hitelprogram fennálló állománya 83,0 milliárd forintot tett ki 2021. december 31-én.
- A mezőgazdasági vállalkozások NHP Hajrá! konstrukció keretében fennálló hitelállománya egy negyedév alatt 9,1 milliárd forinttal csökkent, 2021 negyedik negyedévének végére 210,5 milliárd forintra mérséklődött. Az NHP Hajrá! hitelprogram keretében elsősorban éven túli hiteket folyósítottak, a szóban forgó hitelállomány 99,6 százaléka hosszú lejáratú hitelnek minősült. A rövid lejáratú hitelek aránya elenyésző volt a konstrukció keretében a mezőgazdaság számára nyújtott hitelek körében.

44. ábra: **A Növekedési Hitelprogram Hajrá! konstrukció fennálló állománya több mint 200 milliárd forint volt 2021-ben**

Megjegyzés: Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat. Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

⁷ Forrás: MNB Hitelezési felmérés szeptember 30. <https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/hitelezesi-folyamatok/hitelezesi-folyamatok-2021-szeptember>

⁸ Forrás: MNB Gazdasági – pénzügyi válaszlépések az új koronavírusról. <https://www.mnb.hu/koronavirus#vallalati>

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által garantált, a mezőgazdaságba kihelyezett hitelállomány 48,1 milliárd forint volt 2021. december 31-én, ami 3,5 százalékkal maradt el a harmadik negyedévitől. Az állomány túlnyomó többsége, 42,0 milliárd forint az NHP Hajrá! hitelkonstrukcióhoz kapcsolódott (7. táblázat).

7. táblázat: **A Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása a mezőgazdaságban, 2019–2021**

milliárd HUF

Időszak		Mezőgazdaság			
		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!
2019	I	11,2	0,7		–
	II	10,3	0,7	0,8	–
	III	9,8	0,6	1,7	–
	IV	8,8	0,5	8,2	–
2020	I	8,4	0,5	11,0	–
	II	8,1	0,5	13,8	1,0
	III	7,9	0,5	–	8,0
	IV	6,6	0,5	–	19,5
2021	I	6,7	0,4	–	28,8
	II	6,6	0,4	–	38,5
	III	6,4	0,4	–	43,0
	IV	5,8	0,4	–	42,0

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.

Forrás: Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) és Garantika-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

MFB-hitelprogramok

- Az MFB Csoport által a gazdaság újraindítására összehangolt hitel-, tőke- és garancia-program formájában 2020-ban biztosított 1500 milliárd forint forrásból 2021-ben is igényelhetek forrást a vállalkozások.⁹
- Az MFB Zrt. és az Agrárminisztérium által indított hitelprogramok – MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020 – igénybevételét 2021-ben szintén meghosszabbították, ezáltal továbbra is kedvezőbb feltételekkel igényelhetnek forrást a kedvezményezettek. A refinanszírozási kölcsönszerződés és a hitelszerződés megkötésére 2022. december 31-ig van lehetőségük az agrárvállalkozásoknak.
- Az MFB Zrt. a pénzügyi vállalkozások részére refinanszírozási forrást biztosít két programon keresztül. Egyfelől a KAVOSZ Zrt. által koordinált Széchenyi Kártya Program részét képező Széchenyi Mikrohitel Konstrukció keretében történő hitelkihelyezésekhez biztosít forrást, másfelől pedig olyan mikrovállalkozások finanszírozásának segítségét célozza, amelyek forrásigényét a kereskedelmi hitelintézetek, illetve kereskedelmi banki háttérrel nem rendelkező pénzügyi vállalkozások valamely oknál fogva (pl. magasabb kockázati profil, hosszabb futamidő) nem tudják, vagy nem megfelelően tudják kielégíteni. A Széchenyi Mikrohitel Refinanszírozási Program 100 milliárd forintos, az MFB Régió Versenyképességi Pénzügyi Vállalkozás Refinanszírozási Program ennél jóval kisebb, 5 milliárd forintos keretösszeggel került meghirdetésre.

⁹ Forrás: <https://www.mfb.hu/>

- Az MFB Zrt. MFB Gazdaság Újjáépítési Hitel Programmal kíván hozzájárulni a hazai kis- és középvállalkozások közép- és hosszú távú finanszírozási lehetőségeinek javításához, ezáltal versenyképességük fenntartásához, illetve vállalkozásuk folyamatos fejlődéséhez. A program széles körű felhasználási lehetőséget biztosít, emellett tág körű finanszírozási forma, rugalmas törlesztési ütemezéssel, balloon típusú végtörlesztési lehetőséggel és alacsony sajátterő-elvárással. A program keretében 200 milliárd forint áll a vállalkozások rendelkezésére 2022 tavaszának végéig.
- Az MFB Versenyképességi Hitelprogram a mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozások számára 1–10 milliárd forint értékben biztosít hitelösszeget beruházásra, forgóeszköz-finanszírozásra, hitelkiváltásra és részesedésvásárlás finanszírozására. A hitelprogram 150 milliárd forintos keretösszeggel került meghirdetésre. Kérelem benyújtására 2022 végéig van lehetőség a vállalkozásoknak.
- Az MFB Agrár Hitelprogram keretében további 100 milliárd forintos keretösszeg áll rendelkezésre azon hazai agrárvállalkozások, valamint erdészettel vagy erdészettel is foglalkozó vállalkozások számára, melyek sikeresen pályáztak vidékfejlesztési programoknál és érvényes támogatási okirattal rendelkeznek. Az MFB Zrt. nemcsak a támogatást finanszírozza elő, hanem a teljes projekt megvalósításához, valamint a kapcsolódó egyéb finanszírozási igényekhez is hitelt nyújt, ezáltal elősegítve a támogatott beruházás megvalósulását és üzembe helyezését. A hitelkérelem benyújtására 2025 végéig van lehetőség.
- Az MFB Zrt. piaci rést azonosított olyan erdészettel vagy erdészettel is foglalkozó potenciális ügyfelek finanszírozásában, melyek a VP5-8.1.1-16. kódszámú Felhívás kapcsán sikeresen pályáztak a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatóságánál, a VP5-8.4.1-16. kódszámú Felhívás esetén pedig olyan földhasználó hitelfelvevők, melyek támogatási kérelmet adtak be. Ugyanakkor ezen vállalkozások a támogatások teljes előfinanszírozásához nem rendelkeznek elegendő pénzügyi forrással, ezért részükre a támogatások megelőlegezése szükséges, azonban a kereskedelmi bankok nem biztosítanak számukra finanszírozást. Ezen vállalkozói kör számára létesítették az MFB Erdészeti Hitelprogramot 15 milliárd forint keretösszeggel, amely támogatás-előfinanszírozó hitel formájában biztosít forrást. A hitelkérelmek benyújtása 2021 végén zárult.
- A mezőgazdasági ágazatba kihelyezett kedvezményes MFB-hitelek fennálló állománya 72,1 milliárd forintot tett ki 2021. december 31-én, ami 4,6 százalékkal volt kisebb, mint egy évvel korábban (8. táblázat).
- A mezőgazdaság kedvezményes MFB-hitellállományából továbbra is a szántóföldi növénytermesztők részesedése volt kiemelkedő, 70,2 százalék, azon belül is a mikrovállalkozások tudhatták magukénak a hitelösszeg zömét, 87,3 százalékát. A kedvezményes hitellállományból az állattenyésztési ágazat 11,5 százalékkal, a kertészeti ágazat 10,3 százalékkal részesedett.
- Az MFB-hitellállomány túlnyomó többségét a Földvásárlási hitelprogram keretében helyezték ki, amelynek fennálló állománya a mezőgazdaságban 64,6 milliárd forint volt 2021. december 31-én. Az MFB-hitelek közül a Programokon kívüli forinthitel (11,5 milliárd forint), az Egyéb Programhoz nem kapcsolódó követelésvásárlás (6,2 milliárd forint), valamint az MFB Krízis Hitel (562 millió forint) fennálló állománya volt még kiemelésre méltó.

8. táblázat: **Az MFB-hitelek 70 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2021. december 31-ig**

milliárd HUF

Megnevezés	Szántóföldi növénytermesztés	Kertészet	Állattenyésztés	Egyéb	Összesen
Egyéni gazdaságok			0,0		0,0
Társas vállalkozások	50,6	7,5	8,3	5,7	72,1
ebből					
Mikrovállalkozás	44,2	7,4	8,1	3,6	63,3
Kisvállalkozás	1,0	0,0	0,3	2,1	3,4
Középvállalkozás	4,2				4,2
Nagyvállalkozás	1,2				1,2
Összesen	50,6	7,5	8,3	5,7	72,1

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

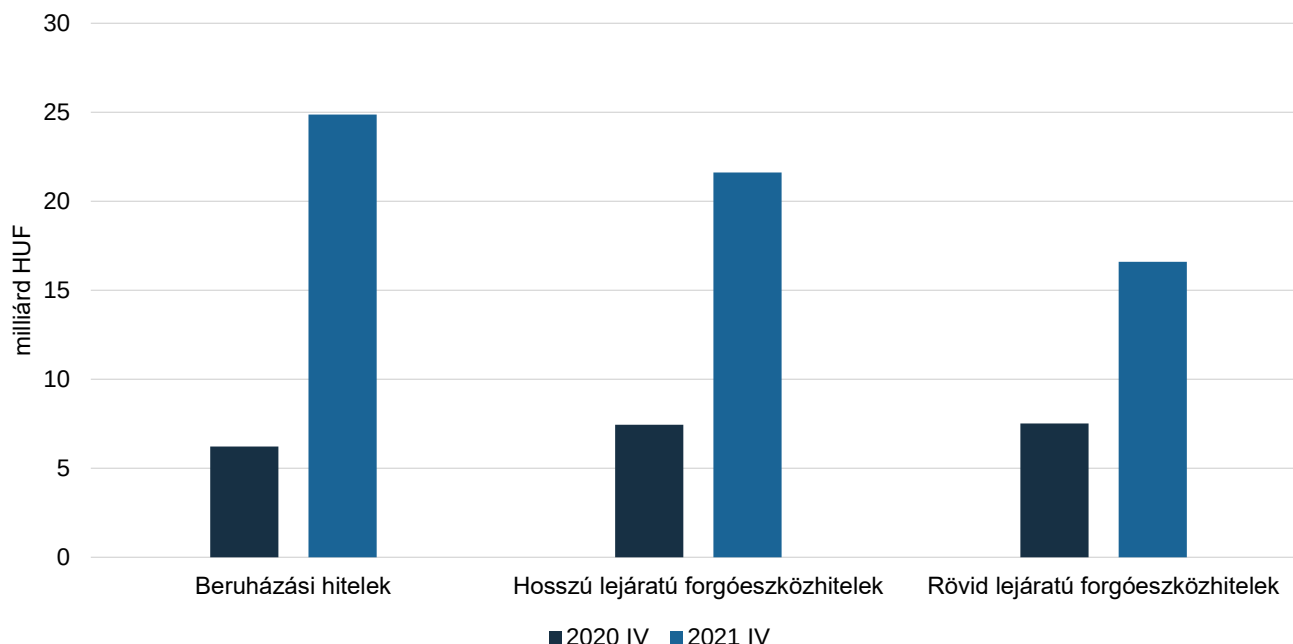
Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

EXIM-konstrukciók

- Az Eximbank a koronavírus-járvány okozta válsághelyzet megszüntetésére 2020-ban létrehozta az EXIM Kárenyhítő Programcsomagot az exportáló, a nekik beszállító, továbbá az exportra készülő vállalkozások számára. A programcsomag három pillérből állt. Az EXIM Kárenyhítő Hitelprogram kedvezményes, fix kamattal kínált forgóeszközhitelt, valamint beruházási célú hitelt. A Hitelfedezeti Program forgóeszközhitel és beruházási hitelfelvétel esetén államilag garantált készfizető kezességet nyújtott hitelfedezetként. A Hitelbiztosítási Program pedig az exportvevőkkel szembeni rövid lejáratú vevőköveteléseket biztosította, megvédve ezzel a magyar exportőröket a külföldi vevő nemfizetési kockázatától. A szóban forgó programok közül a Hitelprogramra 2020. december 15-ig, a Hitelfedezeti Programra pedig 2021. június 15-ig lehetett igényt benyújtani, a Hitelbiztosítási Program keretében még 2022 első negyedévében is lehetőség volt szerződéskötésre.¹⁰
- Azon mikro-, kis- és középvállalkozások számára, amelyek 2020. február 1-jét követően nehéz helyzetbe kerültek, vagy a nettó árbevételük, üzemi vagy adózott eredményük főkönyvi kivonattal igazolhatóan csökkent, esetleg a megkezdett beruházásuk csúszott, Fordulat Beruházási Hitelt vehetnek igénybe legfeljebb 10 millió EUR/3,5 milliárd HUF értékben. A hitel kamattámogatott, fix kamatozású és rugalmas törlesztési feltételekkel rendelkezik. A hiteligenylést 2022. június 15-ig kezdeményezhetik a kkv-k.
- Az Eximbank által a mezőgazdasági ágazat részére nyújtott exportösztönző hitelek összege 21,2 milliárd forintról 63,1 milliárd forintra emelkedett egy év alatt, ami csaknem háromszoros (!) növekedést jelentett (45. ábra).
- Hitelcél tekintve a beruházási hitelek állománya megnégyszereződött, a korábbi évi 6,2 milliárd forintról mintegy 25 milliárd forintra nőtt. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel szintén dinamikus növekedtek, 7,4 milliárd forintról 21,6 milliárd forintra. A rövid lejáratú forgóeszközhitel állománya 9,1 milliárd forinttal 16,6 milliárd forintra bővült egy év alatt.

¹⁰ Forrás: <https://exim.hu/index.php>

45. ábra: **Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya közel háromszorosára nőtt a mezőgazdaságban 2021-ben**

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban

- A Covid–19-járvány kitörése miatt megnövekedett működési kockázatok negatívan hatottak a bankok hitelezési hajlandóságára, ezáltal felértékelődött a kezességvállalás szerepe.
- Az Európai Bizottság 2020 májusában elfogadta az AVHGA Krízis Agrárgarancia Programját, amely alapján a szervezet a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak enyhítése céljából több mint 112 milliárd forint hitelállományhoz nyújthat kezességet a 100 milliárd forintos (314 millió euró) keretösszegű programból kis- és középvállalkozásoknak minősülő, elsősorban az agrárgazdasághoz¹¹ kötődő vállalkozások kereskedelmi banki hiteleihez.¹² A 2020. június 1-jétől induló konstrukció egyfelől az agrár- és élelmiszeripari, másfelől a vidéki mikro-, kis- és középvállalkozások hitelhez jutási feltételeinek javítását célozza az eddiginél magasabb, akár 90 százalékos alapítványi kezességvállalási mérték és 90 százalékos állami viszontgarancia mellett, amelynek eredményeképpen a hitelért folyamodóknak nincs szüksége további fedezetre, valamennyi érintett vállalkozás hozzájuthat a likviditási problémák kezelését szolgáló hitelhez.¹³ A kezességvállalási szerződés megkötésére kezdetben 2020. december 31-ig volt lehetőségük a vállalkozásoknak, azonban ezt meghosszabbították, így a vállalkozásoknak 2022. június végéig van lehetőségük élni a kezességvállalással. A meglévő kezességi termékek mellett az AVHGA célul tűzte ki a 4256 milliárd forintos agrárfejlesztési támogatási csomag banki finanszírozásának minél gyorsabb és hatékonyabb megvalósításának segítését, illetve

¹¹ Mezőgazdaság, élelmiszer-feldolgozás, valamint szélesebb mezőgazdasági és biogazdasági értéklánc.

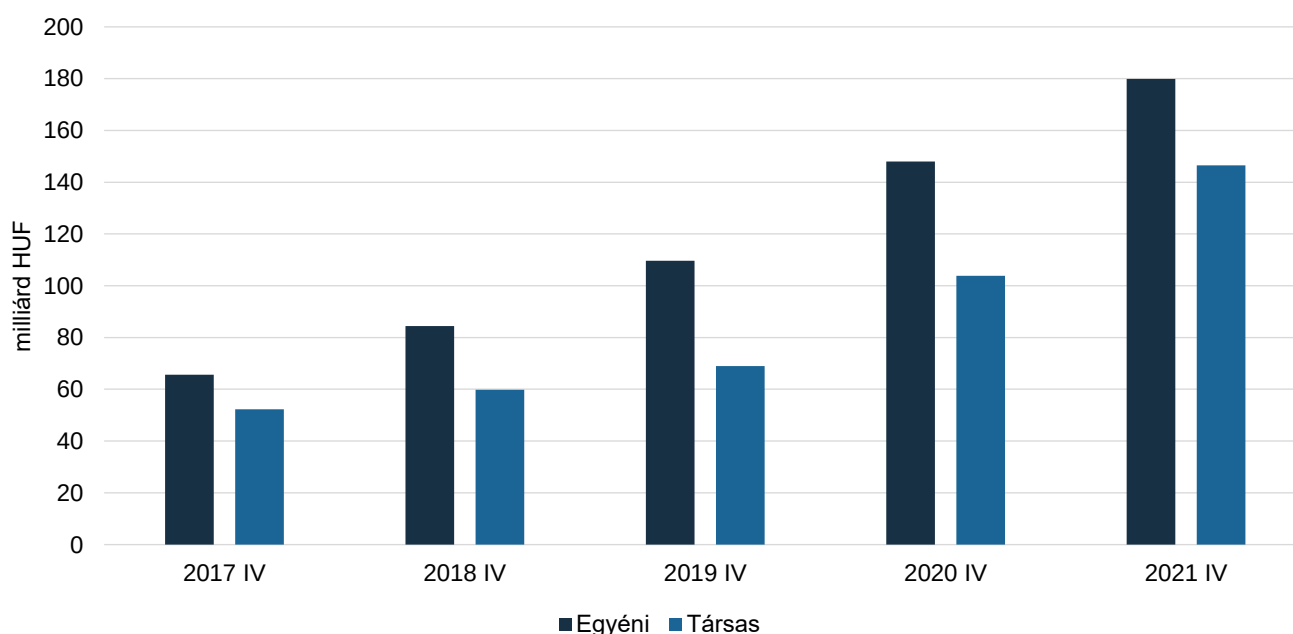
¹² Forrás: European Commission (2020): State aid: Commission approves €314 million Hungarian guarantee scheme to support SMEs active in the agri-food value chain during the coronavirus outbreak. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_828.

¹³ Forrás: <https://avhga.hu/wp-content/uploads/2020/06/KKV-14evf-3szam-MM.pdf>

részt vesz a Közös Agrárpolitika 2021–2022-es átmeneti időszakában a Vidékfejlesztési Programban (VP) meghirdetésre kerülő pályázati konstrukciók finanszírozásában is. Az alapítvány a hiteltörlesztési moratórium lejártá után is fizetési gondokkal küzdő vállalkozások adósságrendezésében is segítséget nyújt.¹⁴

- A Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a Kormány 1170/2020. (IV. 21.) Korm. határozata alapján a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. által kidolgozásra került a Garantiqa Krízis Garanciaprogram 500 milliárd forintos keretösszeggel. A program egyedi feltételrendszerrel és magasabb, legfeljebb 90 százalékos mértékű kezességvállalással biztosít lehetőséget a mikro-, kis- és középvállalkozások, továbbá nagyvállalatok számára folyószámlahitelekhez, forgóeszköz- és beruházási hitelekhez a világjárvány negatív hatásainak enyhítésére. A kezességvállalási programban minden állami támogatásoknál megszokott iparág részt vehet.¹⁵
- A mezőgazdaság garantált hitelállományában az elmúlt öt évben dinamikus emelkedés volt megfigyelhető, ami 2021 negyedik negyedévében tovább folytatódott: a garantált hitelek összege 29,7 százalékkal, 74,7 milliárd forinttal haladta meg az előző évit, ezáltal 326,5 milliárd forintra nőtt.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok részesedése tovább csökkent, a 2020. évi 58,8 százalékról 55,1 százalékra mérséklődött. Ennek háttérében az áll, hogy a társas vállalkozások garantált hitelállományának növekedési üteme az egyéni gazdaságokét meghaladta, előbbi 21,6, utóbbi 41,2 százalék volt. A növekedés értékben is a társas vállalkozásoknál volt nagyobb, 42,8 milliárd forint, miközben az egyéni gazdaságok 31,9 milliárd forinttal növelték garantált hitelállományukat 2021-ben (46. ábra).

46. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások garantált hiteleinek növekedési üteme meghaladta az egyéni gazdaságokét 2021-ben**

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 75,4–76,8 százalék volt 2021 negyedik negyedévének végén.

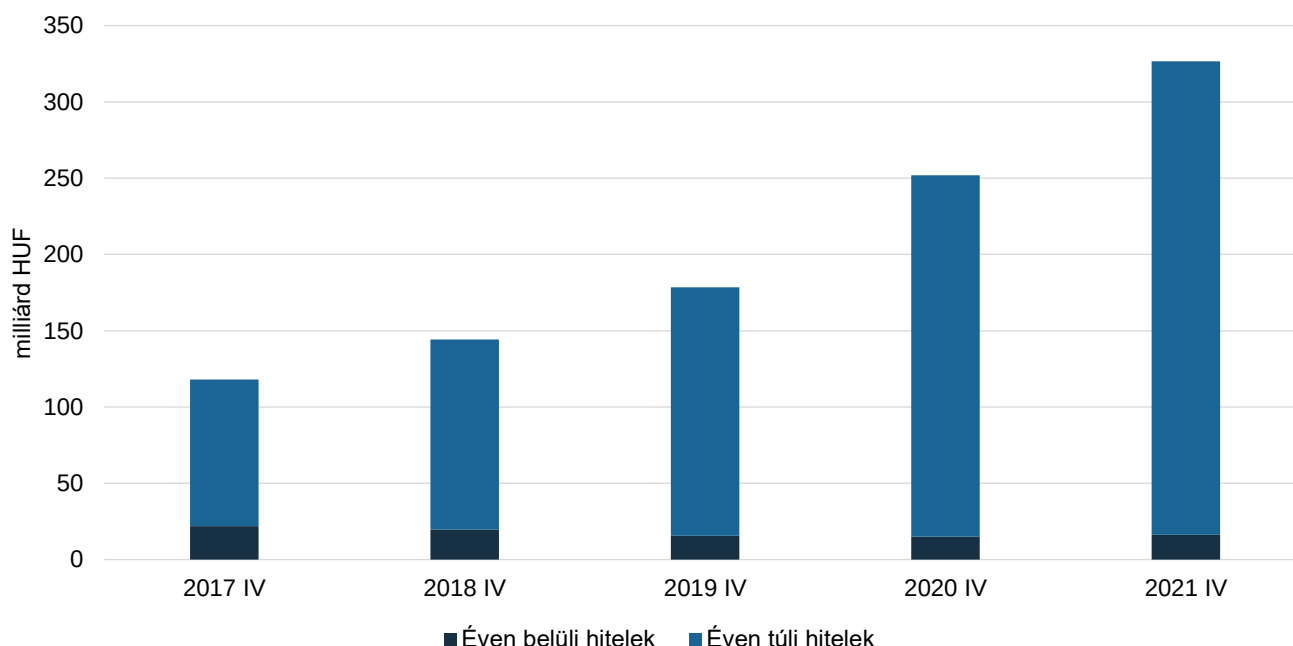
Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

¹⁴ Forrás: <https://avhga.hu/a-gazdasag-ujrainditasa-az-avhga-szerepvallalasaival/>

¹⁵ Forrás: <https://garantiqa.hu/krizis-garanciaprogram/>

- A mezőgazdaság hosszú távú finanszírozási igénye tovább erősödött: az éven túli hitelek állománya 31,0 százalékkal 310,3 milliárd forintra nőtt (47. ábra). Azon belül is a beruházási hitelek növekedtek nagyobb ütemben, 51,3 százalékkal 96,6 milliárd forintra, miközben a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek 23,5 százalékkal 213,7 milliárd forintra emelkedtek. A növekedés értékben azonban a hosszú lejáratú forgóeszközhitelekénél volt nagyobb, 40,7 milliárd forint, szemben a beruházási hitelekénél tapasztalt 32,8 milliárd forintos állománygyarapodással.
- Az éven belüli garantált hitelek állománya 8,2 százalékkal 16,2 milliárd forintra nőtt 2021 negyedik negyedévében az előző év azonos időszakához képest.

47. ábra: **A mezőgazdaságban az éven túli garantált hitelek markánsan növekedtek 2021-ben**

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 75,4–76,8 százalék volt 2021 negyedik negyedévének végén.

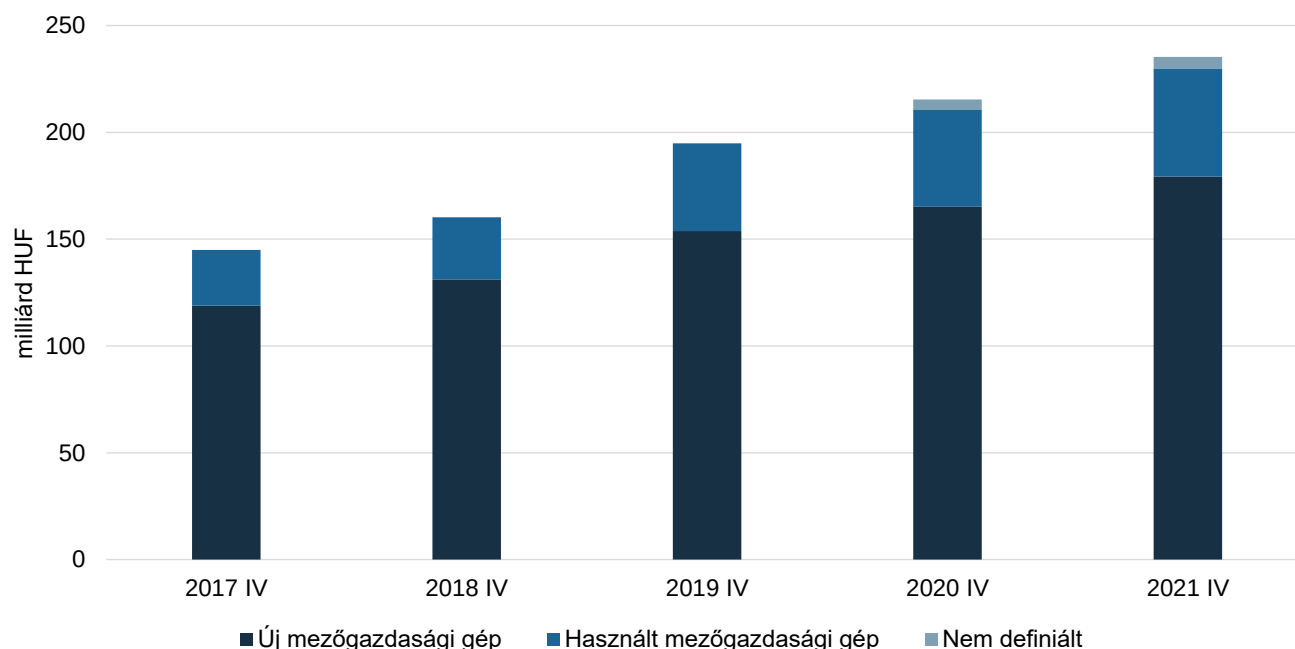
Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései

- A lízingcégek mezőgazdasági tőkeintlévősége 2021-ben tovább bővült, 9,3 százalékkal volt nagyobb 2021. december 31-én, mint egy évvel korábban, ezáltal a lízingállomány 235,4 milliárd forintra emelkedett.
- A legnagyobb ütemű növekedés a használt mezőgazdasági gépek lízingelt állományában volt megfigyelhető, amely 12,0 százalékkal nőtt egy év alatt. Ez értékben 5,4 milliárd forintot jelentett, ami elmaradt az új gépek 13,9 milliárd forintos állománygyarapodásától. A használt, illetve az új mezőgazdasági gép kategóriába nem besorolható, nem definiált gépek finanszírozott összege 13,5 százalékkal 5,4 milliárd forintra emelkedett 2021 negyedik negyedévének végére.

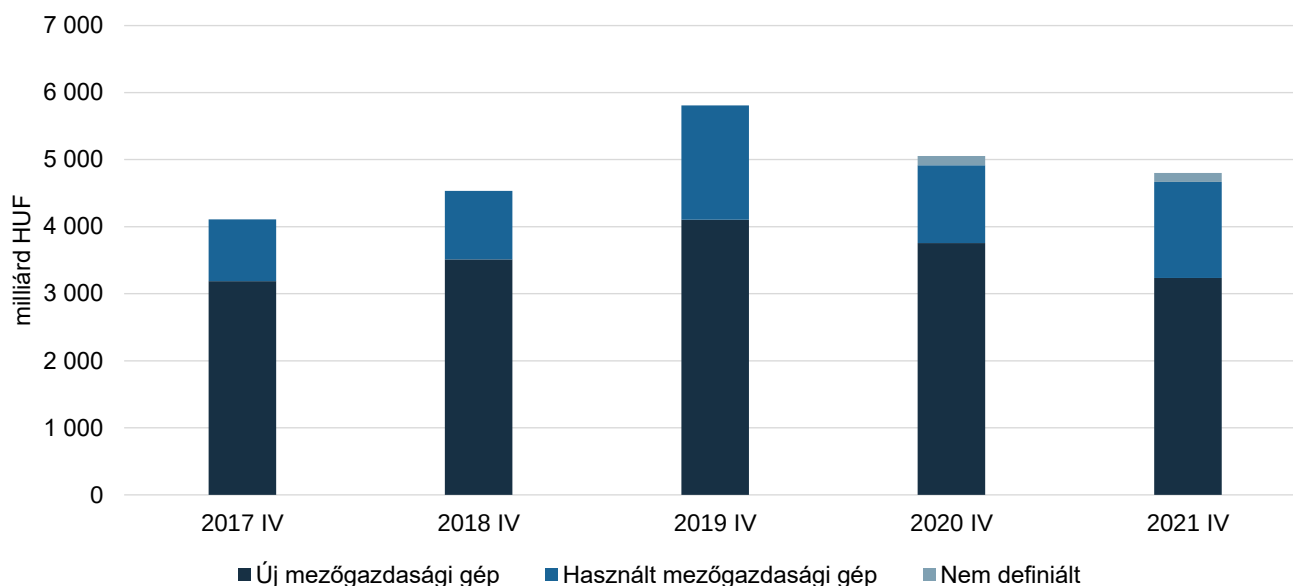
- A mezőgazdasági gépek körében továbbra is az új gépek részesedése volt kiemelkedő, azonban ez az arány 80 százaléka alá mérséklődött (76,2 százalék) (48. ábra).

48. ábra: **Az új mezőgazdasági gépek állománynövekedése értékben meghaladta a használt gépeket 2021-ben**

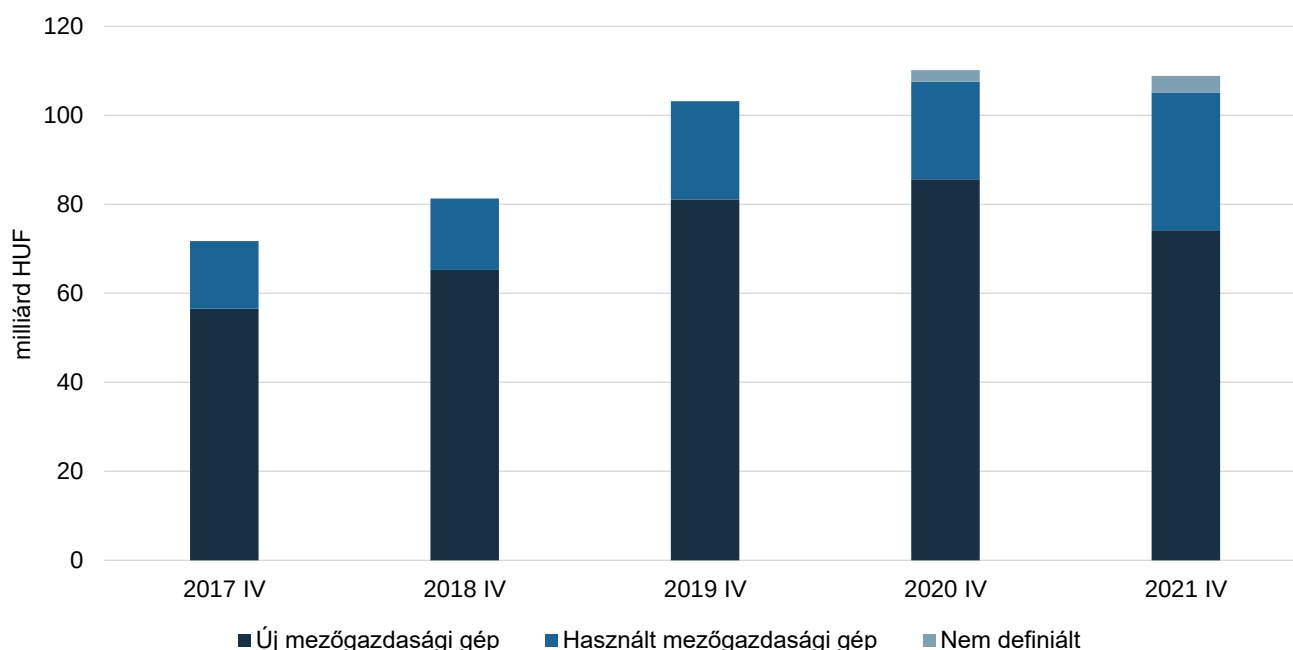
Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági vállalkozások tőkeintézményisével ellentétben lízingszerződéseik száma csökkent, 5,0 százalékkal, 252 darabbal mérséklődött az előző év azonos időszakához képest. A 4802 szerződés közül továbbra is az új mezőgazdasági gépekre kötött szerződések száma volt meghatározó (3236 darab), azonban ez 13,8 százalékkal maradt el az előző év azonos időszakától. A használt mezőgazdasági gépekre kötött lízingszerződések száma ugyanezen időszakban 23,3 százalékkal 1431 darabra emelkedett. Mindemellett 135 szerződésről nem lehet megállapítani, hogy új vagy használt mezőgazdasági gépre vonatkozott-e 2021. december 31-én.
- Az új gépekre kötött lízingszerződések számának csökkenése következtében a szegmens szerződésszámból való részesedése 6,9 százalékponttal 67,4 százalékra mérséklődött, miközben a használt gépeké 6,8 százalékponttal csaknem 30 százalékra nőtt. A nem definiált gépek részesedése 0,1 százalékponttal 2,8 százalékra emelkedett (49. ábra).

49. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági szerződéseinek száma mérséklődött 2021-ben**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A lízingcégek által finanszírozott összeg 1,2 százalékkal 108,9 milliárd forintra csökkent az előző év azonos időszakához képest. A mérséklődés azonban kizárólag az új mezőgazdasági gépeknél jelentkezett, amelyek esetében 13,4 százalékkal, 11,5 milliárd forinttal volt kisebb a finanszírozott összeg 2021. december 31-én, mint egy évvel korábban. A használt mezőgazdasági gépekre 41,1 százalékkal, 9,0 milliárd forinttal, a nem meghatározható mezőgazdasági gépekre pedig 44,8 százalékkal, 1,2 milliárd forinttal nagyobb összeget helyeztek ki (50. ábra).

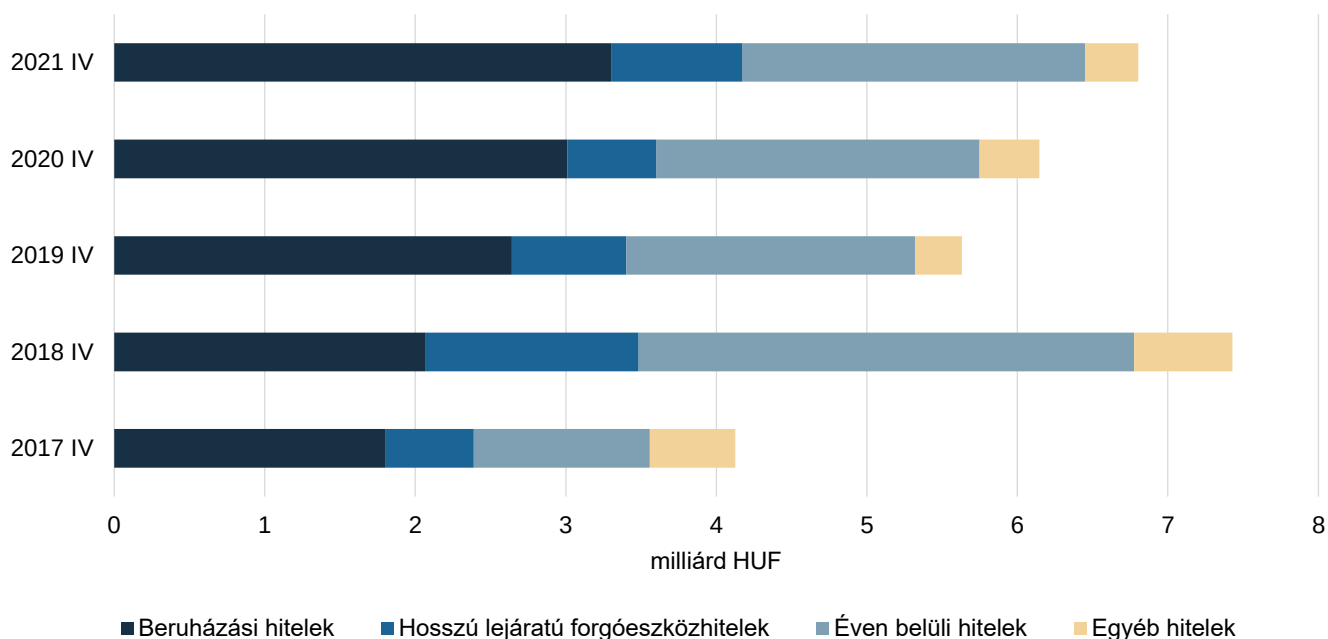
50. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései mérséklődtek 2021-ben**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya

- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozásainak hitelállománya 10,7 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét, ezáltal 6,8 milliárd forintra emelkedett 2021 negyedik negyedévének végére.
- Az egyéb hitelek kivételével valamennyi hitelcél esetében növekedés volt megfigyelhető, ami a hosszú lejáratú forgóeszközhitelekénél volt a legnagyobb ütemű, 46,9 százalék. Ez a bővülés a beruházási hitelállomány-gyarapodással volt egyenértékű (0,3 milliárd forint).
- A hitelállományból való részesedésüket tekintve növekedés egyedül a hosszú lejáratú forgóeszközhitelekénél jelentkezett, amelyek állománybővülése 3,2 százalékponttal volt nagyobb, mint egy évvel korábban, ezáltal 12,8 százalékra nőtt. A beruházási hitelek értékének 9,0 százalékos növekedése ellenére a hitelállományon belüli arányuk 0,5 százalékponttal 48,5 százalékra mérséklődött. Az éven belüli hitelek állománya 6,2 százalékkal bővült, viszont a hitelállományból 1,4 százalékponttal kisebb arányt képviselt 2021 negyedik negyedévének végén (51. ábra).

51. ábra: **Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások beruházási hiteleinek növekedési üteme számottevő volt 2021-ben**

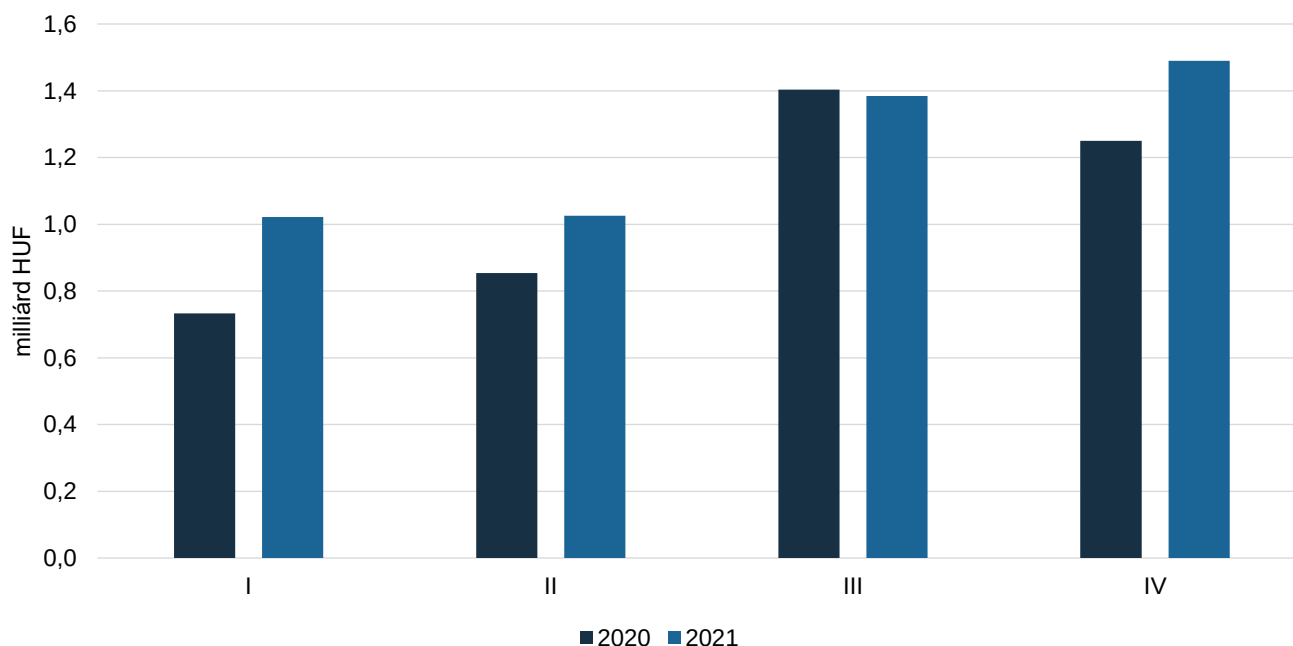

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások 1,5 milliárd forint hitelt vettek fel 2021 negyedik negyedévében, ami 19,2 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit, valamint 7,7 százalékkal volt nagyobb a harmadik negyedévinél.

- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások újonnan folyósított hiteleinek értéke 4,9 milliárd forintot tett ki 2021-ben, ami az előző évhez képest 16,1 százalékkal nagyobb összeget jelentett. A szegmens által újonnan felvett hitelek értéke kizárólag a harmadik negyedévben volt kisebb az előző év azonos időszakánál (52. ábra).
- Az új hitelek túlnyomó többségét, 73,8 százalékát éven belüli hitel formájában folyósították.

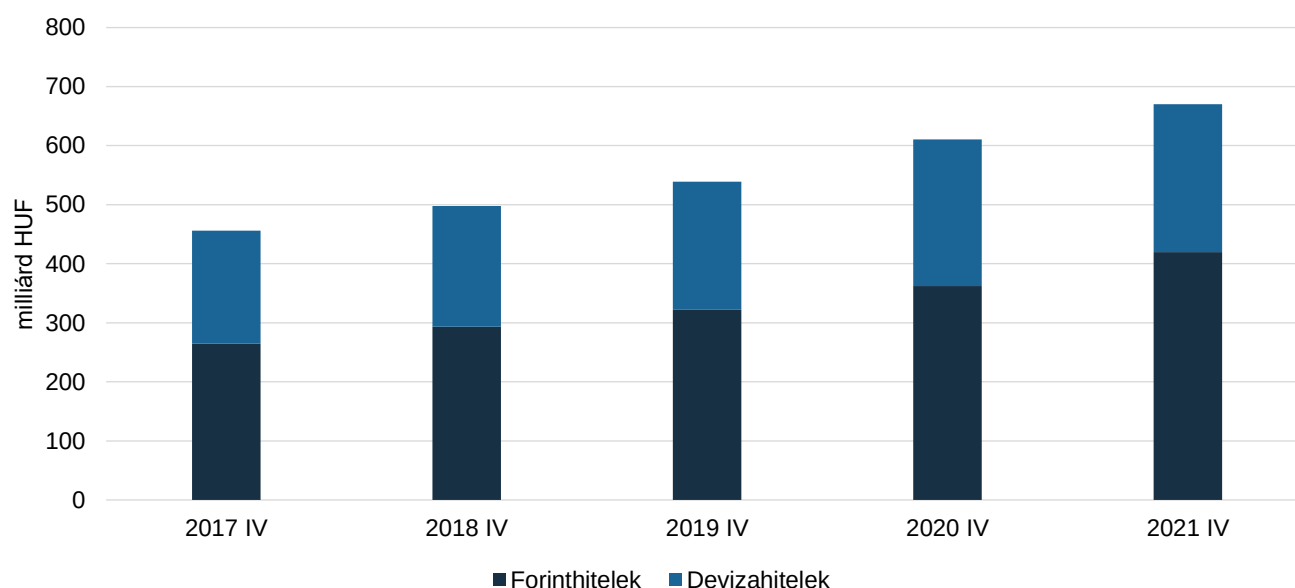
52. ábra: **Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások újonnan folyósított hitelei meghaladták az előző évit 2021-ben**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

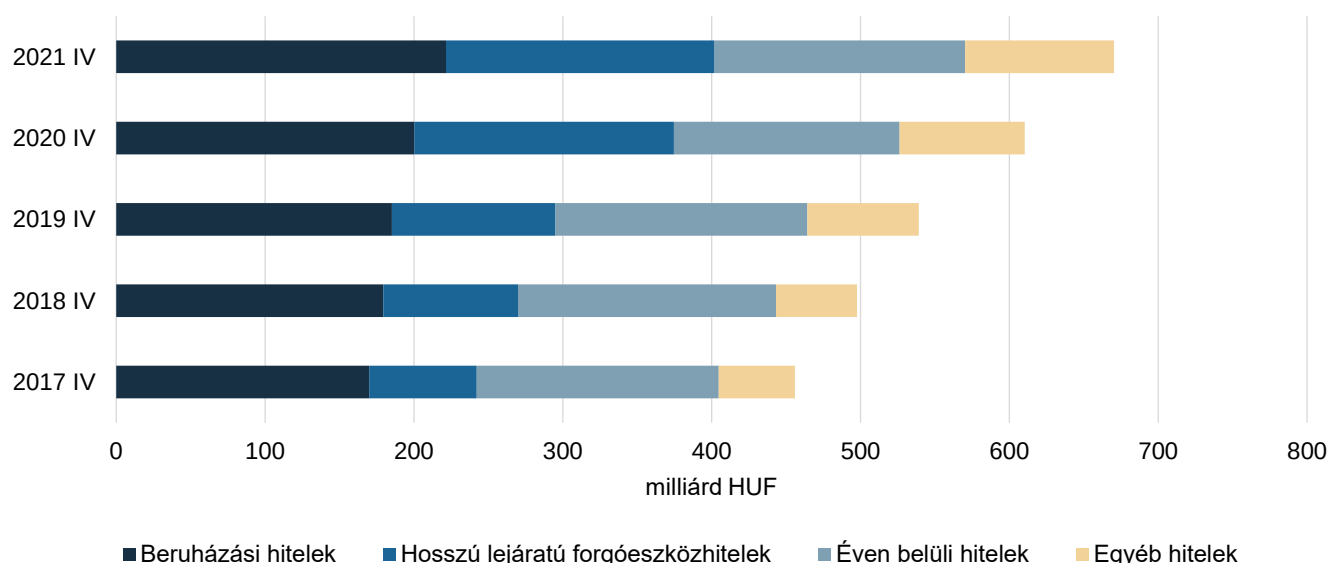
Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya az elmúlt öt évben fokozatosan emelkedett, 2021 végén már 670,3 milliárd forintot tett ki, ami az előző év azonos időszakához képest 9,8 százalékos növekedésnek felelt meg. A szegmens állományának növekedési üteme kizárólag a 2020. évben volt nagyobb, 13,2 százalék (53. ábra).
- Az élelmiszeriparban tevékenykedő társas vállalkozások 60,0 milliárd forintos hitelállomány-gyarapodása szinte teljes egészében a forinthitelek bővülésének volt tulajdonítható, amelyek értéke 15,9 százalékkal volt nagyobb, mint egy évvel korábban. A devizahitelek értékének 1,0 százalékos növekedése a forinthitelek dinamikus emelkedésével egyidejűleg a devizahitelek hitelállományból való részesedésének 3,3 százalékpontos csökkenését eredményezte.

53. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelei tovább emelkedtek 2021-ben**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományában az egyéb célú hitelek növekedtek legnagyobb ütemben (+18,8 százalék), azonban ez értékben kisebb volt (+15,9 milliárd forint), mint a beruházási hitelek állománygyarapodása (+21,4 milliárd forint). Az éven belüli hitelek állományának 11,2 százalékos növekedése 16,9 milliárd forinttal volt egyenértékű. A hosszú lejáratú forgóeszközhitelek állománya szintén gyarapodott, 3,3 százalékkal, 5,7 milliárd forinttal bővült (54. ábra).
- Mindezek eredményeképpen a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek részesedése a teljes hitelállományból 1,7 százalékponttal 26,9 százalékra csökkent.

54. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományában az egyéb hitelek növekedése kiemelkedő volt 2021-ben**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának 14,2 százalékát az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítással foglalkozók, 10,1 százalékát pedig a baromfi-hús-feldolgozás, -tartósítás szakágazatban tevékenykedők tudhatták magukénak. A malomipari termék gyártása, a húsfeldolgozás, -tartósítás, valamint az olaj gyártása szakágazatok részesedése egyaránt meghaladta a 7,0 százalékot, ugyanakkor nem érte el a 10,0 százalékot. A kiemelt szakágazatokon kívül eső, egyéb élelmiszeripari tevékenységet végzők az állomány több mint egynegyedét adták (9. táblázat).
- Legnagyobb ütemben a kenyér, friss pékáru (+60,9 százalék), valamint a tejtermék gyártása szakágazatok hitelállománya bővült (+60,1 százalék), ami az előbbinél 12,0, utóbbinál 12,8 milliárd forintos gyarapodást jelentett. A tejtermék gyártása szakágazat esetében a folyószámlahitelek állománya az előző év azonos időszakai állomány több mint nyolcszorosára, 0,8 milliárd forintról 6,9 milliárd forintra nőtt. A baromfi-hús-feldolgozás, -tartósítás, illetve a malomipari termékek gyártása szakágazatok hitelállománya gyarapodott legnagyobb mértékben – előbbi 15,6, utóbbi 15,3 milliárd forinttal –, azonban ez az állományok nagyságrendjéből adódóan kisebb arányú, 29,8, illetve 32,8 százalékos növekedésnek felelt meg.
- Az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás, a húsfeldolgozás, -tartósítás, valamint a baromfi-hús-feldolgozás, -tartósítás szakágazatokban egyaránt a hosszú lejáratú hitelek növekedtek leginkább.

9. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek egynegyedét a kiemelt szakágazatokon kívül eső élelmiszeripari tevékenységet végzők adták 2021-ben**

milliárd HUF

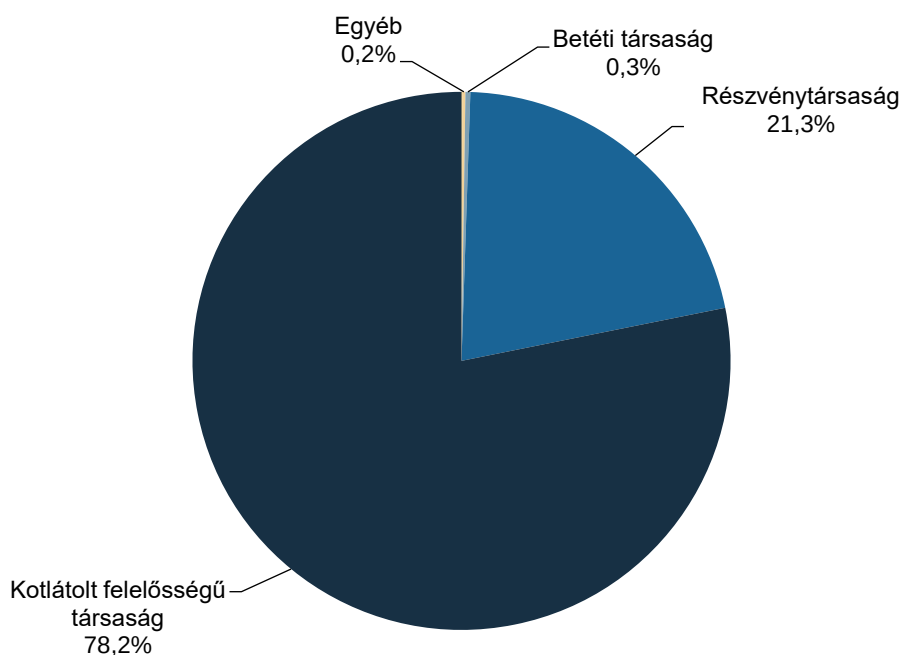
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	53,6	29,6	9,6	4,0	9,5	0,9
Baromfi-hús-feldolgozás, -tartósítás	67,7	35,1	22,3	3,8	3,8	2,6
Hús-, baromfi-hús-készítmény gyártása	9,9	1,0	8,1	0,3	0,4	0,1
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	3,5	1,0	1,5	0,3	0,7	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	95,1	14,1	36,2	2,6	31,1	11,0
Olaj gyártása	50,6	5,1	0,7	14,2	5,0	25,5
Tejtermék gyártása	34,0	12,5	11,6	6,9	2,7	0,3
Malomipari termék gyártása	61,9	4,7	24,0	6,0	15,1	12,1
Kenyer, friss pékáru gyártása	31,6	19,3	4,4	2,6	4,1	1,3
Tésztafélék gyártása	13,6	5,1	5,3	1,7	1,5	0,1
Tartósított lisztesáru gyártása	6,0	2,2	2,0	0,3	0,5	1,0
Haszonállat-eledel gyártása	40,1	6,1	10,4	0,9	7,0	15,7
Hobbiállat-eledel gyártása	2,1	0,6	0,3	0,4	0,8	0,1
Szőlőbor termelése	31,5	9,8	8,8	4,3	4,6	3,9
Egyéb élelmiszeripar	169,0	75,3	35,0	11,5	21,8	25,3
Összesen	670,3	221,6	180,3	59,8	108,6	100,0

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál is a korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok fennálló hitelállománya volt a legjelentősebb, részesedésük együttesen 99,5 százalékot tett ki 2021. december 31-én. Legkisebb hitelállománnyal a közkereseti társaságok, szövetkezetek, valamint a betéti társaságok rendelkeztek (55. ábra).

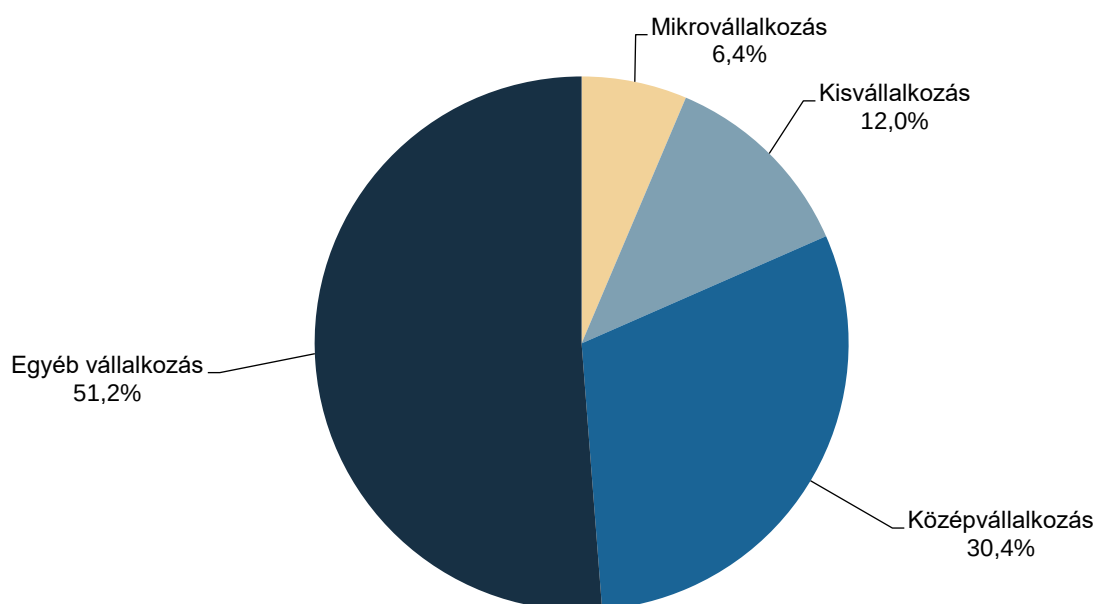
55. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek több mint háromnegyedét a korlátolt felelősségű társaságok tudhatták magukénak 2021 negyedik negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának több mint felét az egyéb, kkv kategóriába nem tartozó vállalkozások adták, a mikro-, kis- és középvállalkozások 326,9 milliárd forintos hitelállománya az ágazat hiteleiből 48,8 százalékot képviselt. A hitelállomány közel egyharmadát a középvállalkozások tudhatták magukénak, miközben a kisvállalkozások részesedése 12,0 százalékot, a mikrovállalkozásoké pedig 6,4 százalékot tett ki 2021 negyedik negyedévének végén (56. ábra).

56. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek csaknem fele a mikro-, kis- és középvállalkozásokat finanszírozta 2021-ben**

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások 106,9 milliárd forint hitelösszeget vettek fel 2021 negyedik negyedévében, ami 14,6 milliárd forinttal volt több az előző év azonos időszakánál, valamint 23,7 milliárd forinttal haladta meg a harmadik negyedévi értéket. A hitelösszeg több mint fele (59,1 százalék) rövid lejáratú hitel, azon belül is 38,0 százaléka egyéb éven belüli hitel formájában került folyósításra (10. táblázat).
- Az új hitelek 20,3 százalékát a kiemelt szakágazatokon kívüli tevékenységet végző társas vállalkozások, 17,0 százalékát az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazatban tevékenykedők, 14,5 százalékát pedig a malomipari termék gyártása szakágazat szereplői vették igénybe.
- A szakágazatok körében a legnagyobb növekedés az egyéb élelmiszeripari tevékenységet végzőknél volt megfigyelhető: a szegmens hitelállománya több mint kétszeresére, 10,5 milliárd forintról 21,7 milliárd forintra bővült a vizsgált időszakban.

10. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások új hiteleinek zöme egyéb éven belüli hitel volt 2021 negyedik negyedévében**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	12,1	3,1	2,1	0,5	6,3	0,0
Baromfihús-feldolgozás, -tartósítás	5,4	1,1	1,4	1,4	1,6	0,0
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	0,3	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	0,4	0,0	0,0	0,1	0,3	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	18,1	1,1	4,6	1,1	8,0	3,4
Olaj gyártása	9,9	0,1	0,1	8,6	0,3	0,9
Tejtermék gyártása	5,6	0,3	0,4	0,3	4,7	0,0
Malomipari termék gyártása	15,5	0,2	1,5	1,4	8,6	3,8
Kenyér, friss pékáru gyártása	3,2	2,0	0,8	0,3	0,0	0,1
Tésztafélék gyártása	3,0	1,7	0,0	0,6	0,7	0,0
Tartósított lisztésáru gyártása	1,6	0,8	0,6	0,0	0,0	0,2
Haszonállat-eledel gyártása	5,5	0,1	0,9	0,1	3,6	0,8
Hobbiállat-eledel gyártása	0,9	0,0	0,2	0,0	0,6	0,0
Szőlőbor termelése	3,6	0,2	1,3	1,4	0,7	0,0
Egyéb élelmiszeripar	21,7	3,2	5,4	6,8	5,2	1,2
Összesen	106,9	13,9	19,4	22,5	40,7	10,3

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Éves szinten az élelmiszeripari társas vállalkozások az előző időszakinál 3,2 százalékkal nagyobb, 324,5 milliárd forint hitelösszeget vettek fel 2021-ben (11. táblázat).
- A kenyér, friss pékáru gyártása szakágazatban volt megfigyelhető a legnagyobb ütemű bővülés: a szegmens szereplői több mint kétszeresére növelték újonnan felvett hiteleik értékét az előző évhez képest, azonban ez értékben 1,0 milliárd forinttal elmaradt a baromfihús-feldolgozás, -tartósítás szakágazatától, ami 10,0 milliárd forintot tett ki.
- Az új hitelek legnagyobb része, 19,4 százaléka az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazat tevékenységét finanszírozta, emellett 10 százalékot meghaladó részesedéssel bírtak a kiemelt szakágazatokon kívül eső tevékenységet végzők (14,4 százalék), valamint a malomipari termék gyártása (12,5 százalék), illetve a húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazatban tevékenykedő társas vállalkozások (10,2 százalék).
- Az élelmiszeripari társas vállalkozások által 2021-ben felvett beruházási és a folyószámlahitelek értéke egyaránt 40 százalékkal haladta meg az előző évit, ami előbbi esetében 13,8, utóbbinál 11,7 milliárd forinttal nagyobb hitelösszeget jelentett. Az egyéb éven belüli hitelek értékének 15,2 százalékos növekedése (+18,8 milliárd forint) értékben a folyószámlahitelekét is meghaladta. A hosszú lejáratú forgóeszközhitelek értéke 43,3 százalékkal (!), 42,7 milliárd forinttal volt kevesebb 2021-ben, mint egy évvel korábban.
- A hosszú lejáratú forgóeszközhitelek iránti kereslet csökkenése, valamint az éven belüli hitelekre mutató nagyobb igény következtében a rövid lejáratú hitelek a 2020. évi 48,5 százalék helyett már az új hitelek 56,5 százalékát adták 2021-ben.

11. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások új hiteleinek legnagyobb része az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás szakágazat tevékenységét finanszírozta 2021-ben**

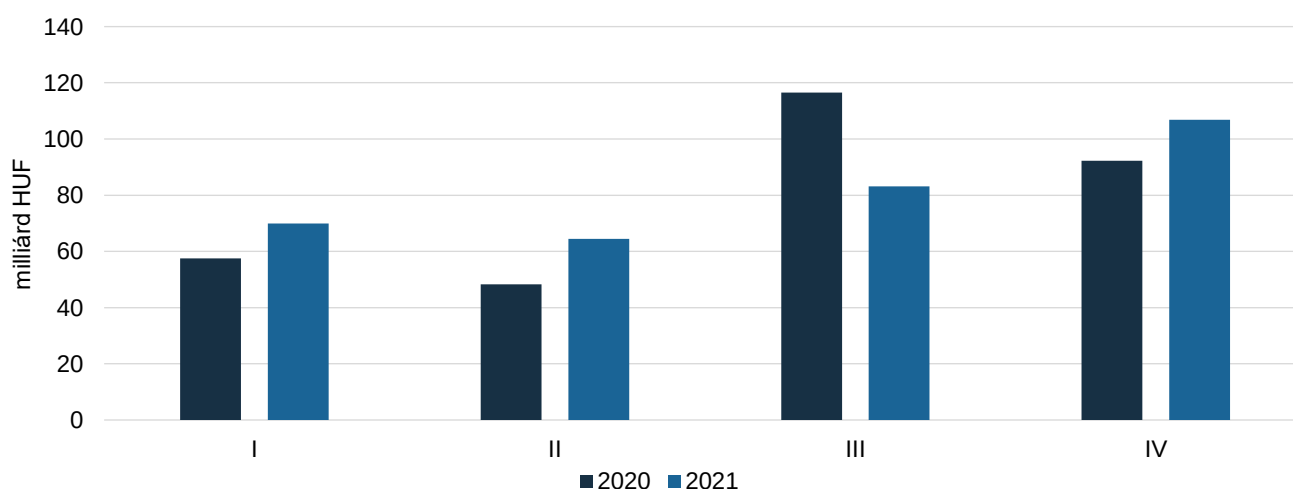
milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forogóeszközhitel	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	33,2	11,2	3,8	2,0	16,2	0,0
Baromfi-húsfeldolgozás, -tartósítás	31,3	9,5	7,3	3,2	10,3	1,0
Hús-, baromfi-hús-készítmény gyártása	1,4	0,4	0,7	0,2	0,1	0,0
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	1,7	0,1	0,7	0,3	0,5	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldség-feldolgozás, -tartósítás	62,9	3,4	13,2	3,0	39,4	3,8
Olaj gyártása	23,1	0,7	0,1	8,6	5,4	8,2
Tejtermék gyártása	22,4	1,6	2,5	0,8	17,5	0,1
Malomipari termék gyártása	40,5	0,6	7,9	5,7	17,6	8,7
Kenyér, friss pékáru gyártása	13,3	8,8	2,3	1,2	0,4	0,6
Tésztafélék gyártása	8,3	2,5	0,2	2,8	1,4	1,4
Tartósított lisztesáru gyártása	3,3	1,0	1,2	0,2	0,3	0,6
Haszonállat-eledelel gyártása	24,2	0,6	4,3	0,2	12,6	6,5
Hobbiállat-eledelel gyártása	1,9	0,3	0,2	0,2	1,2	0,0
Szőlőbor termelése	10,3	1,6	3,4	2,6	1,7	1,0
Egyéb élelmiszeripar	46,8	5,9	7,9	10,3	17,5	5,3
Összesen	324,5	48,2	55,9	41,2	142,0	37,2

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelfelvételi aktivitása csaknem minden negyedévben meghaladta az előző év azonos időszakát, ami alól kizárólag a harmadik negyedév volt kivétel. Ebben az időszakban a szegmens által újonnan felvett hitelek értéke 33,3 milliárd forinttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban. A tárgyév első felében összesen 28,6 milliárd forinttal, 2021 negyedik negyedévében pedig 14,6 milliárd forinttal nagyobb hitelösszeget vettek fel a szóban forgó ágazat szereplői 2020 azonos időszakához képest (57. ábra).

57. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelfelvételi aktivitása csaknem minden negyedévben meghaladta az előző év azonos időszakát 2021-ben**

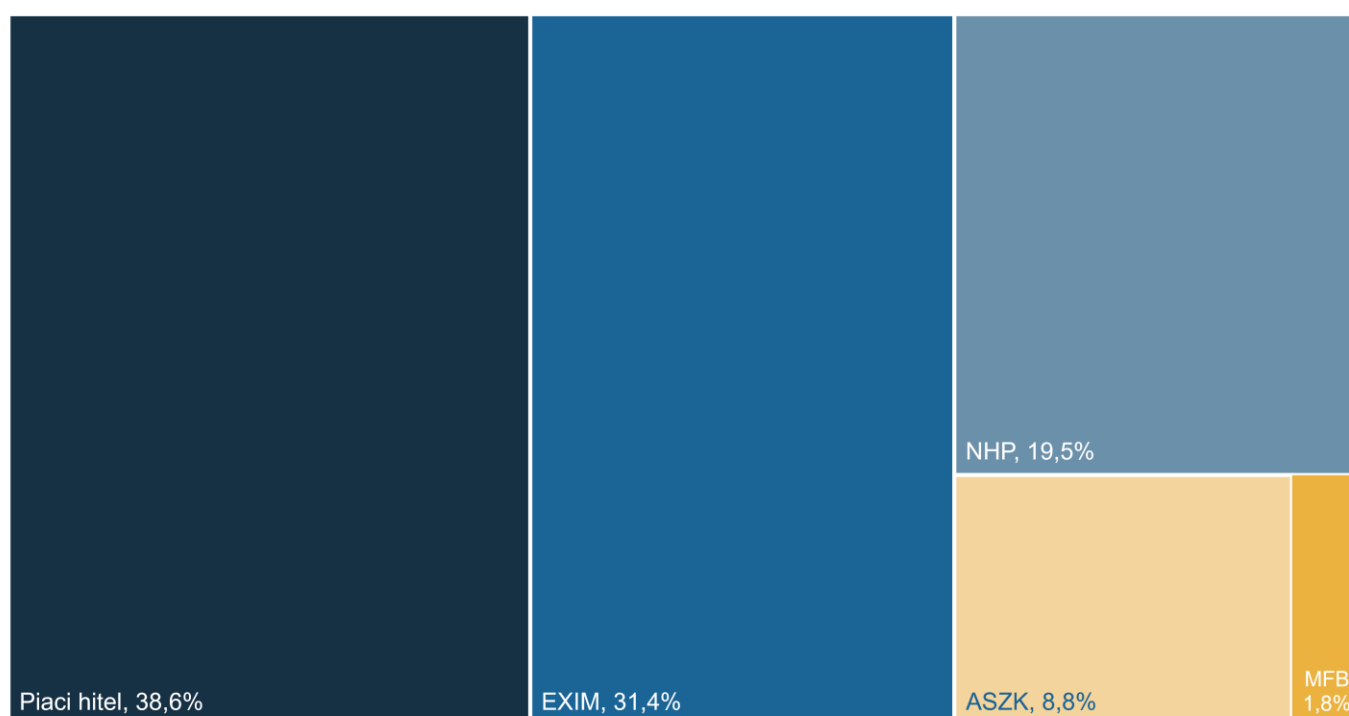

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban

- Az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások hitelállományának több mint 60 százaléka kedvezményes hitel volt 2021. december 31-én (58. ábra).
- Az élelmiszeripar támogatott hitelkonstrukciói közül kiemelkedő az Eximbank által finanszírozott hitelek értéke, amely az ágazat hitelállományának közel egyharmadát adta 2021 negyedik negyedévének végén. Az NHP-hitelek csaknem 20 százalékos részesedéssel bírtak, miközben az ágazat hitelállományának mintegy 10 százaléka Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel volt.

58. ábra: **Az élelmiszeripari hitelek több mint 60 százaléka kedvezményes hitel volt 2021-ben**

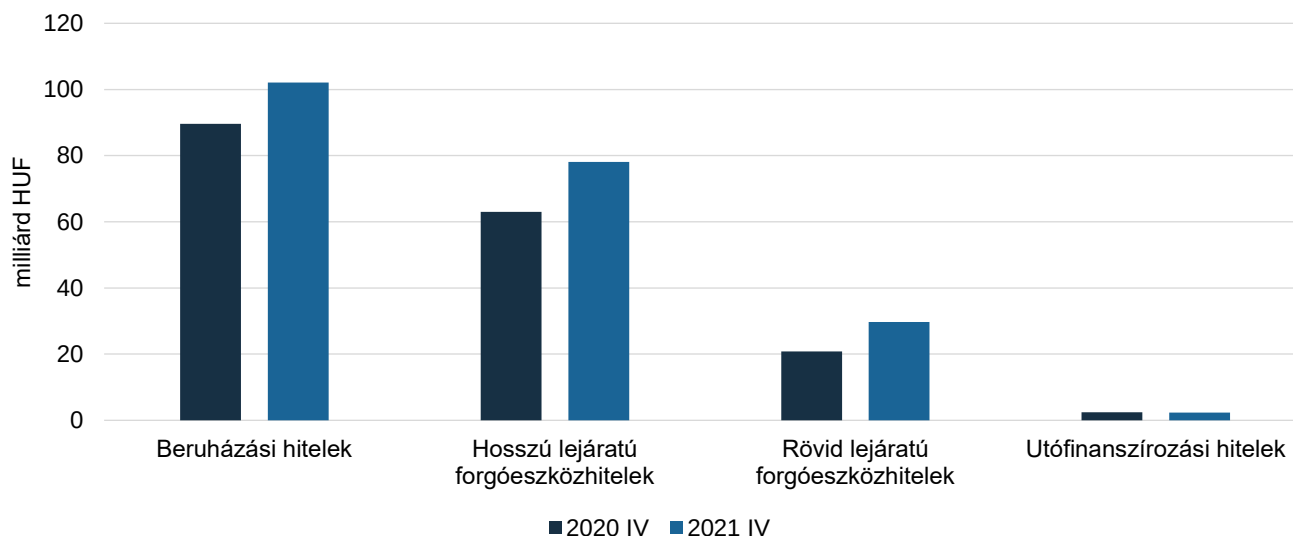

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ- és Eximbank-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

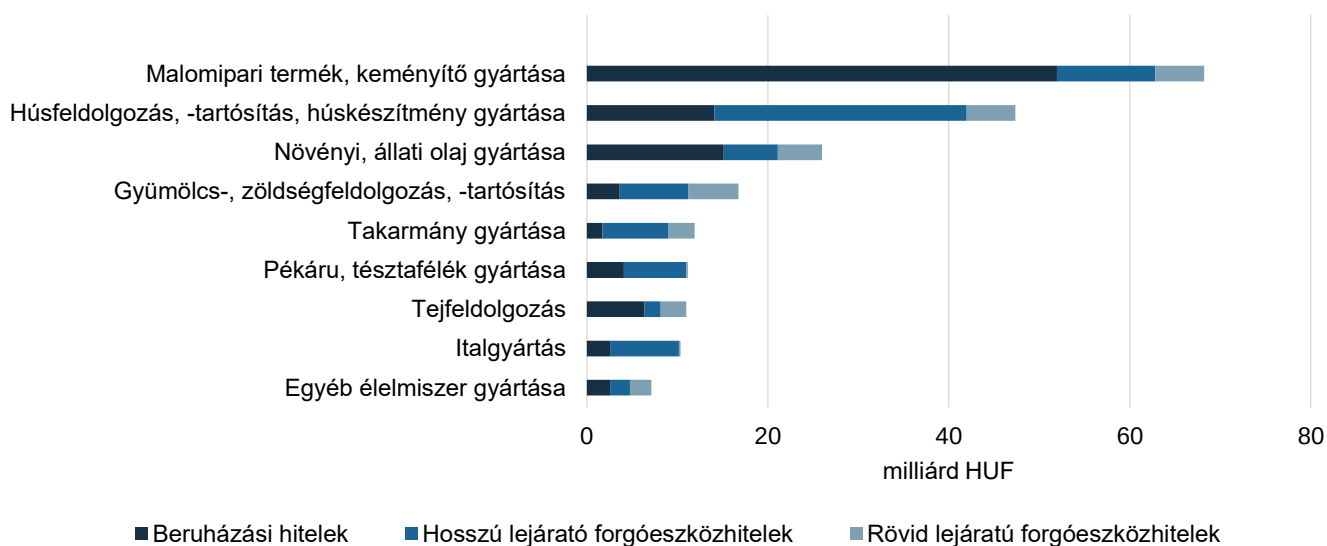
EXIM-konstrukciók

- Az Eximbank által az élelmiszeripar részére nyújtott exportösztönző hitelek összege 20,7 százalékkal 212,3 milliárd forintra nőtt 2021 negyedik negyedévének végére (59. ábra).
- Az exportösztönző hitelek körében a rövid lejáratú forgóeszközhiteleknel volt megfigyelhető a legnagyobb ütemű növekedés: állományuk 42,9 százalékkal, 8,9 milliárd forinttal emelkedett egy év alatt. A hosszú lejáratú forgóeszközhitelek 24,0 százalékos, valamint a beruházási hitelek 13,9 százalékos bővülése értékben meghaladta az éven belüli hitelekét, előbbi 15,1 milliárd forinttal, utóbbi 12,4 milliárd forinttal nőtt.

59. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hitelei szinte valamennyi hitelcél esetében növekedtek 2021-ben**

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

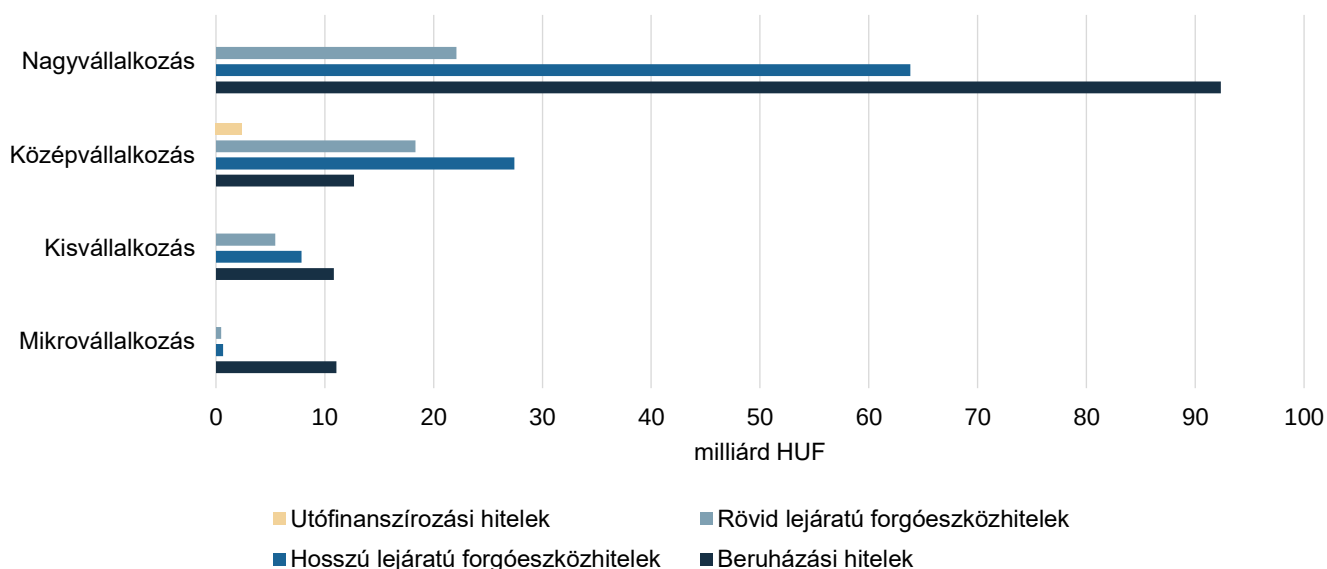
- Az élelmiszeripar exportösztönző hiteleinek több mint felét a malomipari termék, keményítő gyártása, valamint a húsfeldolgozással foglalkozó alágazatok tudhatták magukénak. A szegmens részesedése azonban csökkent: a szakágazatok az élelmiszeripar hitelállományából 8,3 százalékponttal kisebb arányban részesedtek 2021 negyedik negyedévében, mint egy évvel korábban. A többi al- és szakágazat hiteleinek értéke együttesen 96,7 milliárd forint volt a vizsgált időszakban (60. ábra).
- A legtöbb szakágazat hitelállománya növekedett a tárgyévben, amelyek közül legnagyobb ütemben a növényi, állati olaj gyártása szakágazat hitelállománya bővült, a korábbi évi 12,7 milliárd forintról 26,0 milliárd forintra. A több mint kétszeres állománynövekedés értékben 13,3 milliárd forintos gyarapodásnak felelt meg.

60. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hitelei a növényi és állati olaj gyártása szakágazatban nőttek leginkább 2021-ben**

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az EXIM exportösztönző hiteleinek túlnyomó többségét (86,8 százalék) továbbra is a nagy- és középvállalkozások vették igénybe, ami együttesen 239,1 milliárd forintot jelentett (61. ábra).
- A nagyvállalkozások exportösztönző hitelein belül a rövid lejáratú forgóeszközhitelek dinamikusan nőttek: miközben az állomány 2020 negyedik negyedévében 14,3 milliárd forintot tett ki, 2021 azonos időszakában már a 22 milliárd forintot is meghaladta. A hosszú lejáratú hitelek állománya egyaránt nagyságrendileg 20 milliárd forinttal bővült ugyanezen időszakban.
- A középvállalkozások esetében szintén a rövid lejáratú forgóeszközhitelek állománya bővült legnagyobb ütemben, 59,9 százalékkal, azonban ez a növekedés értékben (+6,9 milliárd forint) nem érte el a hosszú lejáratú forgóeszközhitelekét (+7,7 milliárd forint).
- Az éven túli hitelek dominanciája a nagyvállalkozásoknál volt a legjelentősebb, a beruházási és a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek aránya esetükben 56,7 százalékot képviselt a hitelállomány egészéből.

61. ábra: **Az Eximbank exportösztönző hiteleit főként a nagyvállalkozások vették igénybe hosszú lejáratú hitel formájában 2021-ben**

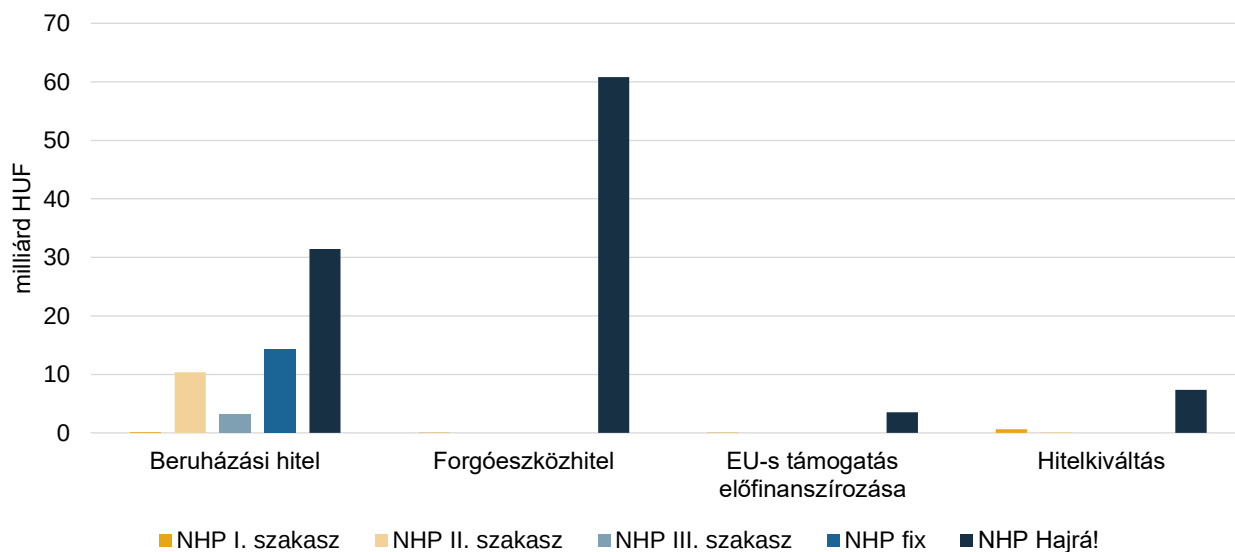

Megjegyzés: Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya a mezőgazdasági ágazat hitelállományát is tartalmazza. Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Növekedési Hitelprogram

- Az élelmiszeripar fennálló hitelállománya az NHP-konstrukciókhoz kapcsolódóan 131,7 milliárd forint volt 2021 negyedik negyedévének végén. A hitelállomány túlnyomó többsége (75,3 százalék), 103,1 milliárd forint az NHP Hajrá! keretében került folyósításra, javarészt forgóeszközhitel formájában (62. ábra).

62. ábra: **A Növekedési Hitelprogram Hajrá! élelmiszeripari hitelei elsősorban forgóeszközöket finanszíroztak 2021-ben**

Megjegyzés: Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat.
Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által garantált, az élelmiszeriparba kihelyezett hitelállomány 60,8 százalékkal volt nagyobb 2021. december 31-én, mint egy évvel korábban. A garantált NHP-hitelek értéke 8,5 milliárd forintot tett ki az ágazatban 2021 negyedik negyedévének végén, ami azonban 4,0 százalékkal elmaradt a harmadik negyedévi értéktől. A szóban forgó állomány túlnyomó többségét, 83,8 százalékát továbbra is az NHP Hajrá! hitelkonstrukcióhoz kapcsolódóan folyósították az élelmiszeripar szereplői számára (12. táblázat).

12. táblázat: **A Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása az élelmiszeriparban, 2019–2021**

milliárd HUF

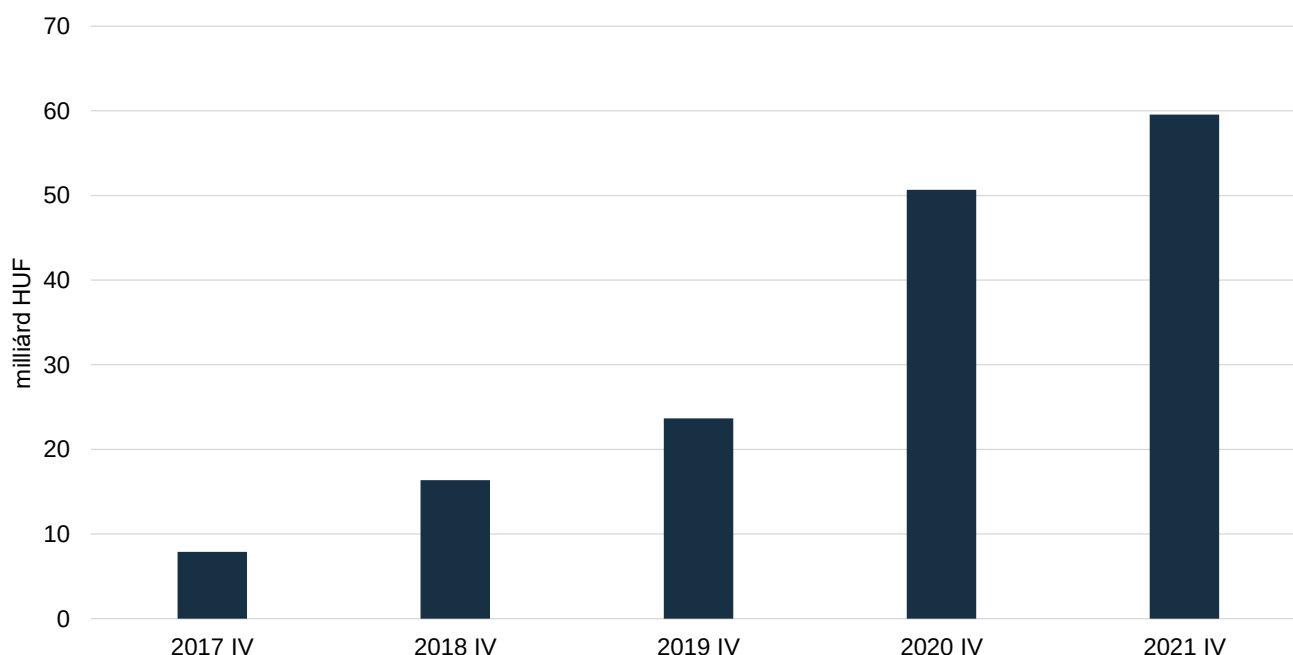
Időszak		Mezőgazdaság			
		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!
2019	I	5,0	0,3		
	II	4,8	0,2	0,3	
	III	4,4	0,1	0,5	
	IV	4,4	0,1	1,1	
2020	I	3,9	0,1	1,6	
	II	3,8	0,1	2,0	
	III	3,8	0,4		1,1
	IV	2,0	0,4		3,9
2021	I	1,5	0,3		6,0
	II	1,5	0,4		7,8
	III	1,5	0,3		8,8
	IV	1,3	0,3		8,5

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.
Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel

- Az élelmiszeripari vállalkozások ASZK-folyószámlahitel keretében leszerződött összege 2020-ban ugrásszerűen nőtt, amely növekedés kisebb ütemben ugyan, de tovább folytatódott 2021-ben: a szegmens hitelkeretösszege 17,5 százalékkal 59,6 milliárd forintra emelkedett egy év alatt (63. ábra).

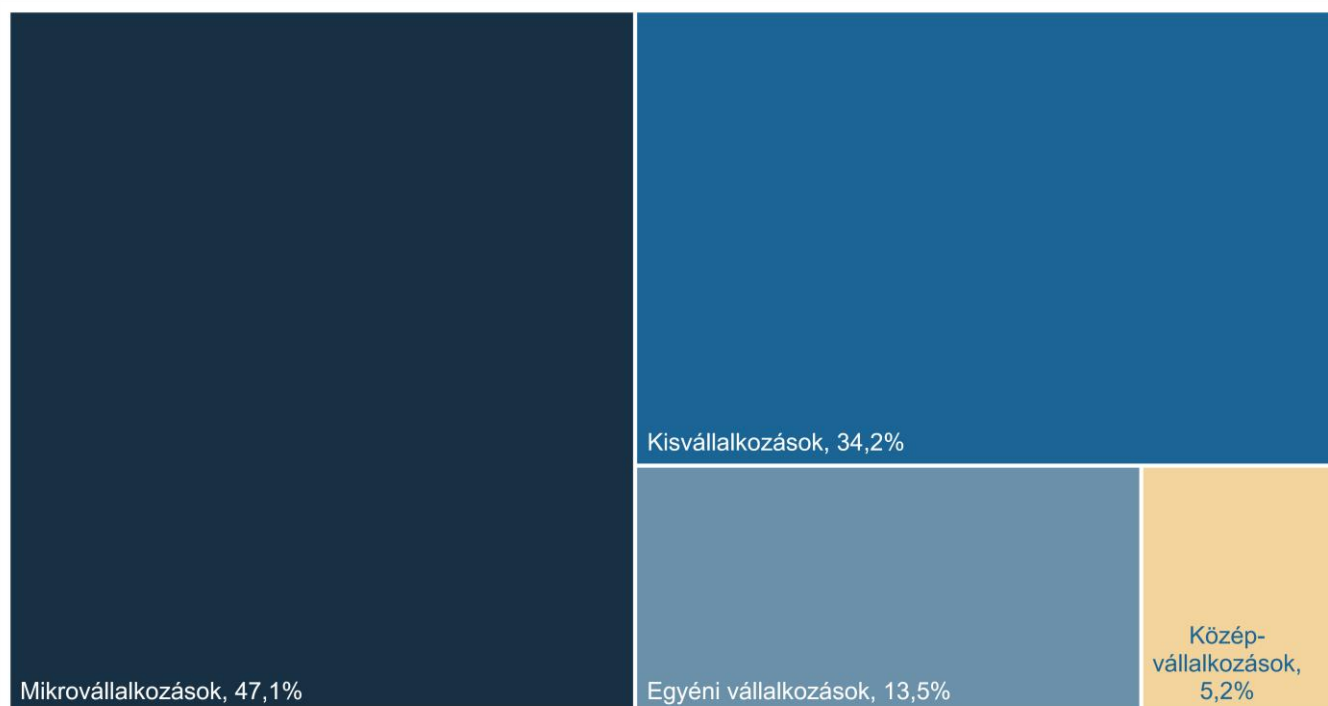
63. ábra: **Az élelmiszeripar Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeretének növekedése kisebb ütemben ugyan, de tovább folytatódott 2021-ben**

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripar ASZK-folyószámlahitel keretösszegének jelentős részét, 86,5 százalékát a társas vállalkozások tudhatták magukénak 2021 végén. Azon belül is a mikrovállalkozások rendelkeztek a legnagyobb hitelállománnyal, részesedésük 47,1 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozások a hitelállomány 34,2 százalékát, a középvállalkozások pedig további 5,2 százalékát tudhatták magukénak. Az egyéni vállalkozások hiteleinek ASZK-folyószámla hitelkereten belüli aránya a középvállalkozásokat meghaladó mértékű, 13,5 százalék volt 2021 negyedik negyedévében (64. ábra).

64. ábra: **Az élelmiszeripar Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeretének közel felét mikrovállalkozások igényelték 2021. december 31-ig**

Megjegyzés: Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

MFB-hitelprogramok

- Az élelmiszeripari ágazatba kihelyezett kedvezményes MFB-hitelek fennálló állománya 2021. december 31-én 12,0 milliárd forintot tett ki, amely összeg 10,6 százalékkal volt kisebb az előző év azonos időszakához képest (13. táblázat). A hitelösszeget szinte teljes egészében a társas vállalkozások igényelték, amelyek körében a mikrovállalkozások bírtak a legnagyobb részesedéssel (65,3 százalék).

13. táblázat: **Az MFB élelmiszeripari hitelei elsősorban a mikrovállalkozásokat finanszírozták 2021 negyedik negyedévében**

milliárd HUF

Megnevezés	Hitelek értéke
Egyéni gazdaságok	
Társas vállalkozások	11,0
ebből	
Mikrovállalkozás	7,2
Kisvállalkozás	1,2
Középvállalkozás	0,7
Nagyvállalkozás	1,8
Nem ismert*	1,0
Összesen	12,0

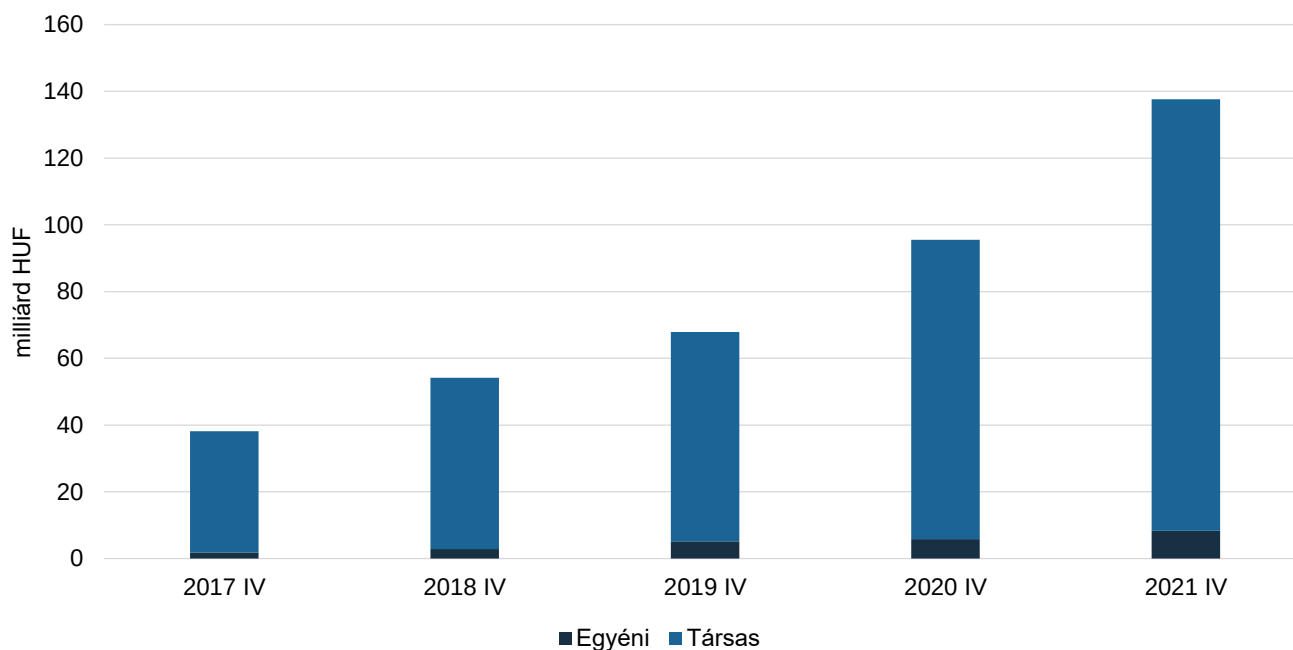
Megjegyzés: A csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, felszámolás miatt nem besorolható és nonprofit vállalkozások.
 Az adatok a 2021. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban

- A mezőgazdasághoz hasonlóan az élelmiszeripar garantált hitelállományában is dinamikus emelkedés volt megfigyelhető az elmúlt öt évben. A bővülés tovább folytatódott: a garantált hitelek összege 44,0 százalékkal 137,6 milliárd forintra nőtt 2021 negyedik negyedévének végére (65. ábra).
- A növekedés üteme az egyéni és társas vállalkozásoknál hasonló volt, előbbinél 42,0, utóbbinál 44,2 százalék, azonban ez értékben 2,5, illetve 39,6 milliárd forintnak felelt meg. Mindezek eredményeképpen az egyéni gazdaságok garantált hiteleinek értéke 8,3 milliárd forintra nőtt, a társas vállalkozásoké pedig 129,2 milliárd forintra emelkedett egy év alatt.

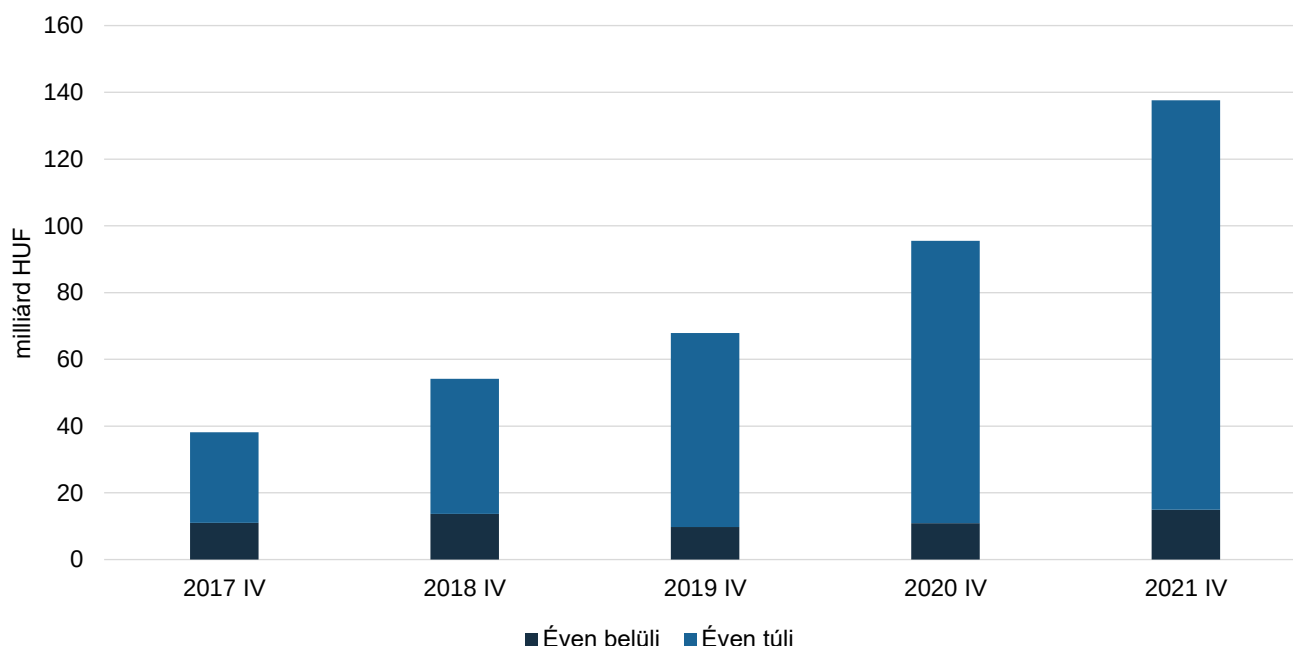
65. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások garantált hitelállománya dinamikusán nőtt 2021 harmadik negyedévében**

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 75,4–76,8 százalék volt 2021 negyedik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari vállalkozások garantált hitelállományában leginkább az éven túli hitelek növekedtek. Állományuk 44,9 százalékkal, 38,0 milliárd forinttal emelkedett, ezáltal a 120 milliárd forintot is meghaladta 2021. december 31-én. Az éven belüli garantált hitelek értéke is bővült, 37,0 százalékkal 15,0 milliárd forintra emelkedett a vizsgált időszakban (66. ábra).

66. ábra: **Az élelmiszeripar garantált hitelei közül az éven túli hitelek nőttek leginkább 2021-ben**

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 75,4–76,8 százalék volt 2021 negyedik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Jegybanksi kamat és a vállalati szektor kamatai

- A jegybanksi alapkamat 2016 óta 0,90 százalékponton stagnált, azonban mivel az erős dezinflációs hatások miatt az inflációs kilátások tartósan lefelé mozdultak el, míg a hazai gazdaság teljesítménye a korábban vártnál mérsékeltebben alakult, az árstabilitás fenntartása és a gazdasági növekedés helyreállításának támogatása érdekében a Monetáris Tanács a jegybanksi alapkamat mértékét 2020 júniusában 0,75 százalékra mérsékelte¹⁶, majd júliusban további 15 bázispontos csökkentéssel 0,60 százalékban állapította meg. A jegybanksi alapkamat mértékét 2021 júniusában állították vissza a korábbi – a Covid-19-járvány hatásaival legnagyobb mértékben sújtott évet megelőző évi – 0,90 százalékos értékre.¹⁷ Az év második felében a Monetáris Tanács többször is módosította a kamatkondíciókat: elsőként 2021 júliusában 30 bázisponttal 1,20 százalékra¹⁸, majd augusztusban ismét 30 bázisponttal 1,50 százalékra emelte a jegybanksi alapkamat mértékét¹⁹. A rákövetkező két hónapban további 15 bázisponttal 1,65 százalékra, majd 1,8 százalékra növelték az alapkamat mértékét²⁰. Novemberben és decemberben ismét 30 százalékpontos növekedéseket eszközölt a Monetáris Tanács, amelyek következtében a jegybanksi alapkamat mértéke 2,4 százalékot tett ki 2021. december 31-én.
- A vizsgált öt évben az egyéb hitelek átlagos évesített kamatlába 2021-ben dinamikus növekedésnek indult: az egyéb hitelek kamata 1,1 százalékponttal emelkedett egy év alatt. A folyószámlahitelek kamata esetében szintén erőteljes növekedés volt

¹⁶ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2020. június 23-i üléséről.

¹⁷ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2021. június 22-i üléséről.

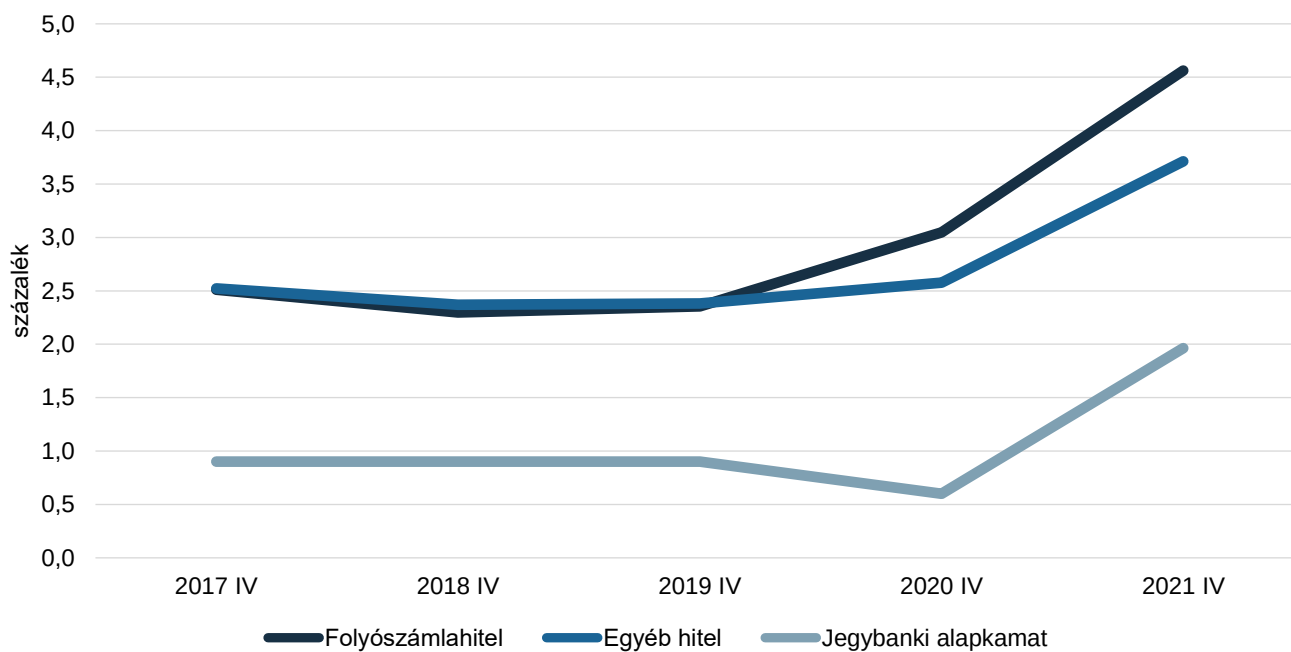
¹⁸ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2021. július 28-i üléséről.

¹⁹ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2021. augusztus 25-i üléséről.

²⁰ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2021. szeptember 22-i üléséről.

megfigyelhető, a szóban forgó hitelek kamatlába 1,5 százalékponttal 4,6 százalékra emelkedett 2021 negyedik negyedévében (67. ábra).

67. ábra: **Dinamikusan emelkedtek a kamatlábak 2021-ben**

Megjegyzés: A jegybanki alapkamat értéke negyedéves időszakokkal súlyozott átlag.
 Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

